

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ

**Литовезької сільської територіальної громади
до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)**

та

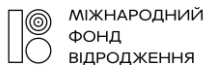
**ПЛАН ЗАХОДІВ на 2026–2027 роки
з реалізації Стратегії розвитку**

**Литовезької сільської територіальної громади
до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)**

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ **Литовезької сільської територіальної громади** **до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)**

Литовеж – 2025

Співфінансується
Європейським Союзом

Стратегія розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) розроблена Литовезькою сільською радою у співпраці з Громадською організацією «Центр аналітики та досліджень «Ре:Форм»» в межах проекту «Інтеграція європейських цінностей у стратегічне планування розвитку українських громад: від стратегій – до змін, від цінностей – до результатів» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та Європейського Союзу. Матеріал представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження» та Європейського Союзу.

Міжнародний фонд «Відродження» – одна з найбільших благодійних фундацій в Україні, що з 1990-го року допомагає розвивати в Україні відкрите суспільство на основі демократичних цінностей. За час своєї діяльності Фонд підтримав близько 20 тисяч проектів на суму понад 350 мільйонів доларів США.

Сайт: www.irf.ua

Facebook: [www.fb.com/irf.ukraine](https://www.facebook.com/irf.ukraine)

ЗМІСТ

1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА.....	5
1.1. ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ.....	5
1.2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ ГРОМАДИ.....	6
Розташування та адміністративно-територіальний поділ громади.....	6
Порівняльна характеристика Литовезької сільської територіальної громади та подібних громад.....	8
1.3. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДИ.....	10
Ландшафт та клімат.....	10
Земельні ресурси та ґрунти.....	12
Лісові масиви.....	14
Водні ресурси.....	14
Корисні копалини.....	15
Флора та фауна.....	15
Природоохоронні території.....	15
Екологічний стан території.....	16
1.4. ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ.....	20
Демографічна ситуація, вікова і гендерна структура населення.....	20
Зайнятість і безробіття.....	22
1.5. ІНФРАСТРУКТУРА ТА ПОСЛУГИ.....	25
Інфраструктура та послуги соціальної сфери.....	25
Житлово-комунальна інфраструктура та послуги.....	29
Інфраструктура безпеки.....	30
Інфраструктура та послуги транспорту та зв'язку.....	31
Інфраструктура та послуги третинного сектору (сфера обслуговування).....	33
Туристична інфраструктура.....	33
1.6. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО.....	35
Галузевий розподіл економіки.....	35
Інвестиційний потенціал громади.....	37
1.7. БЮДЖЕТ ТА ФІНАНСОВИЙ СТАН ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	39
1.8. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ.....	44
1.9. ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ.....	46
1.10. МІСТОБУДУВАННЯ ТА ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК.....	47
1.11. ОГЛЯД СТРАТЕГІЧНИХ ТА ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ.....	48
1.12. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН.....	51
Опитування жителів громади.....	51
Опитування представників бізнесу громади.....	52
2. SWOT-аналіз.....	54
3. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	64
4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	69
5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	70
5.1. СТРУКТУРА ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЇ.....	70

5.2. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. Економіка та енергетика громади функціонують на засадах сталого розвитку.....	71
5.3. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення	73
5.4. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. Екологічно чиста та безпечна територія громади – приваблива для наступних поколінь.....	75
5.5. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 4. Послуги та інфраструктура соціальної сфери та публічні послуги спроможні задовольняти запити кожного і кожної	77
6. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ДЕРЖАВНИМИ ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ ДОКУМЕНТАМИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	81
7. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ	85
8. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ	86

1. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

1.1. ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ

Населені пункти Литовезької СТГ беруть свій початок ще з давніх давен. Зокрема перша писемна згадка про *Литовеж* відноситься до Геродота «Скіфія». Литовеж розташований на ріці Буг, яка в давнину була великим торговим шляхом. Велику увагу заслуговує поселення того часу на Куминці. За цією назвою і ховається вся історія минулого і майбутнього Литовежа. Давнім місцем поселення людини на території села Литовеж є урочище «Замок». На цій території, під час археологічних розкопок, було знайдено чимало предметів вжитку, виявлено залишки культур бронзового періоду і римської доби. Пізнішою культурою на території Литовежа часів неоліту (2000-2500 р. до н.е.) була Трипільська культура, потім культура лійчатого посуду. Поселення Куминка було передмістям великого міста ярмарків і торгів, яке носило назву Кума, і було столицею Куманії. Це місто було відновлене трипільськими племенами на території Італії під однойменною назвою в державі Етрурія і належало до дуже великих міст. Вірогідність перейменування Куми в Литовеж може датуватися від XVII ст. до н.е. і до часів Любарта. Литовеж на кіммерійській-лірійській антопшеворській мові означає літнє село, поселення. Вперше в писемних історичних джерелах Литовеж згадується у 1488р. Офіційна назва села походить від «Литовської вежі» – високої цегляної сторожової вежі, побудованої литовськими князями у XV ст. Саме у цей час Всеволож називається Литовежем, коли князь Свидригайло надає Луцькому старості Немирі Рязановичу це місто і магдебурзьке право для нього. Протягом XVIII ст. Литовеж, як і вся Правобережна Україна був охоплений повстаннями проти панської сваволі, внаслідок цих подій поступово занепадає і перетворюється з міського центра у селище. Після третього поділу Польщі у 1795р. переходить до складу Росії, в результаті чого село опинилося на російськоавстрійському кордоні, де був створений прикордонний пост. Під час Першої світової війни Литовежу було завдано значної шкоди, зокрема снарядами австрійської артилерії була зруйнована Параскевська церква. У 1919-1939 рр. Литовеж перебував у складі Польської держави. 22-23 вересня 1939 р. частини Червоної армії увійшли в село. По річці Західний Буг проходив кордон, була створена прикордонна застава. Взимку 1943-1944 рр. в Литовежі відбувався великий збір ОУН УПА. 29 липня 2016 року с. Литовеж стає адміністративним центром Литовезької об'єднаної територіальної громади тодішнього Іваничівського району.

Інші села громади також мають глибоке історичне коріння. Заболотці виникли з трьох поселень і відомі з литовських часів, Біличі пов'язані з іменами українських князів та переказами про військо Хмельницького, а Заставне бере свій початок ще з доби Київської Русі. Кречів відомий як поселення на кордоні різних держав, а Мовники зберегли пам'ять про княжу добу та воєнні події XX ст.

Висновки

- ✓ Історичний експурс теренами сучасної Литовезької сільської територіальної громади свідчить, що з давніх давен населені пункти громади внаслідок прикордонного розташування були осередками оборони та торгівлі. Наявні сільськогосподарські землі сприяли розвитку землеробства. Також територія громади зберігає унікальну культурну спадщину, яка формувалася під впливом держав, до складу яких входила територія сучасної Литовезької СТГ (Київської Русі, Польської держави, царської Росії, Радянського Союзу, України). Це формує основу для подальшого розвитку громади.

1.2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ ГРОМАДИ

Розташування та адміністративно-територіальний поділ громади

Литовезька сільська територіальна громада (далі – Литовезька СТГ) була утворена 29 липня 2016 року шляхом добровільного об'єднання Литовезької, Заболотцівської, Мовниківської та Заставненської сільських рад колишнього Іваничівського району Волинської області.

Волинська область

Рисунок 1.1. Географічне розташування Литовезької сільської територіальної громади

У такому ж складі територія громади була затверджена Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 р. № 708-р «[Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Волинської області](#)». 19 липня 2020 року, в результаті адміністративно-територіальної реформи та ліквідації Іваничівського району, громада увійшла до складу Володимирського району Волинської області.

Литовезька СТГ розташована в південно-західній частині Волинської області (рис. 1.1). Межує громада на півночі з Нововолинською міською та Поромівською сільською, на сході – з Іваничівською селищною територіальними громадами Володимирського району Волинської області, на півдні – з Сокальською міською територіальною громадою Шептицького району Львівської області, а на заході – з Республікою Польща.

Площа Литовезької СТГ становить 123,54 км². За площею громада займає 7 місце серед 11 територіальних громад Володимирського району Волинської області.

Чисельність населення громади станом на 1 січня 2025 р. – 3751 осіб. За кількістю населення громада є найменш чисельною серед 11 територіальних громад Володимирського району Волинської області. Територія громади є слабо заселена, порівняно з показниками густоти населення району та області. Густота населення Литовезької СТГ становить 30,7 осіб на км², що значно нижче середньообласного показника (50,8 осіб на км²) і показника густоти населення Володимирського району (67,6 осіб на км²).

До складу Литовезької СТГ входить 6 населених пунктів: села Литовеж (адміністративний центр громади), Заболотці, Заставне, Мовники, Біличі, Кречів (рис. 1.2). На території громади утворено з старостинські округи: Заставненський (с. Заставне), Заболотцівський (с. Заболотці, с. Біличі), Мовниківський (с. Мовники, с. Кречів).

Адміністративний центр громади – село Литовеж – розташований на відстані 104 км від обласного центру (м. Луцьк), 38,8 км – від районного центру (м. Володимир), а також на відстані 10 км від міста Нововолинськ (найбільш заселеного населеного пункту Володимирського району). Розташування громади по сусідству з Нововолинською міською територіальною громадою чинить вплив на соціально-економічний розвиток Литовезької СТГ.

Незважаючи на прикордонне розташування Литовезької СТГ, на її території немає міжнародного пункту пропуску. Віддаленість центральної садиби Литовезької СТГ до найближчих міжнародних пунктів пропуску становить: 19 км до м.п.п. Угринів (Україна) – Долгобичув (Польща); 41,3 км до м.п.п. Устилуг (Україна) – Зосін (Польща); 90,5 км до м.п.п.

Рава-Руська (Україна) – Гребенне (Польща); 94 км до м.п.п. Ягодин (Україна) – Дорохуськ (Польща); 157 км до м.п.п. Доманове (Україна) – Мокрани (Білорусь).

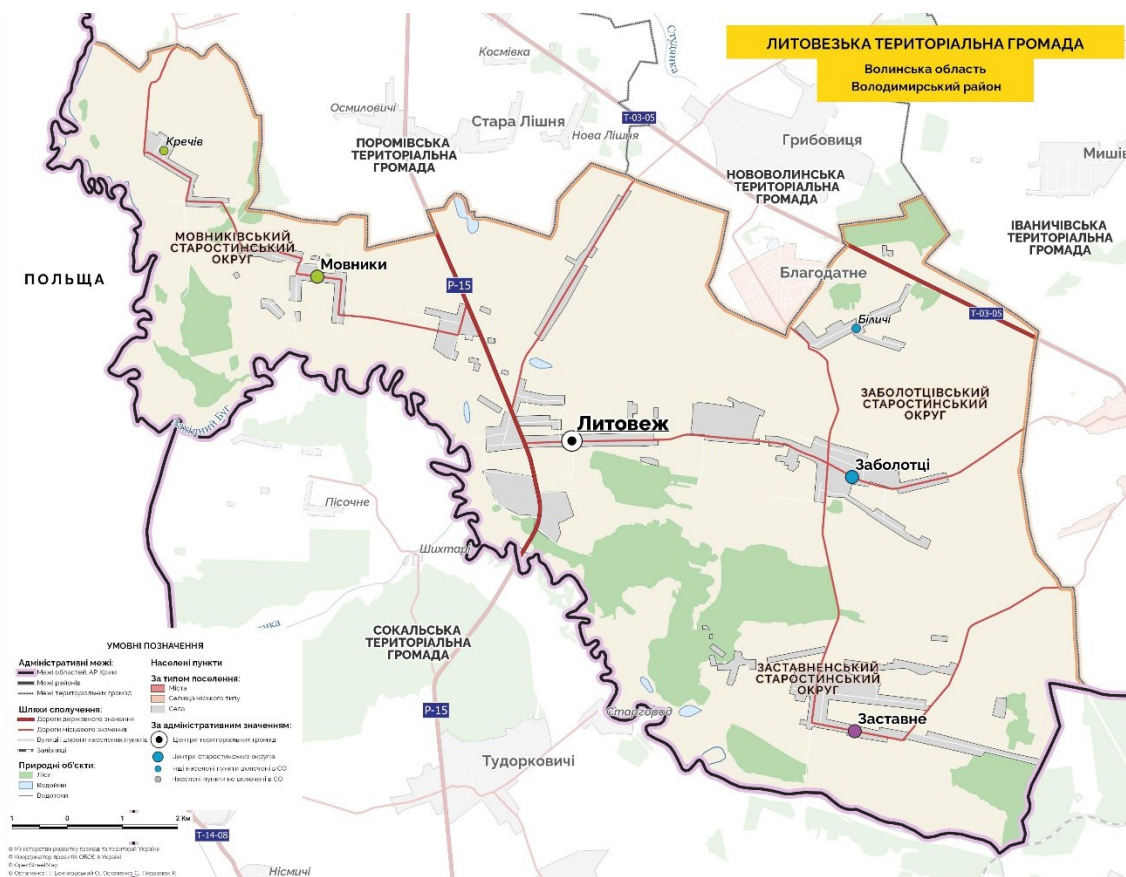

Рисунок 1.2. Картохема Литовезької сільської територіальної громади

Територією громади пролягає регіональна автомобільна дорога загального користування державного значення Р-15 (Ковель – Володимир – Шептицький – Жовква). Відстань до національної автомобільної дороги загального користування державного значення Н-22 (Устилуг – Луцьк – Рівне), яка з’єднує два обласні центри (м. Луцьк та м. Рівне) та пункт пропуску з Республікою Польща «Устилуг – Зосін», становить 30 км.

В таблиці 1.1 наведено основні характеристики Литовезької СТГ у складі району та області.

Таблиця 1.1. Литовезька СТГ у складі Володимирського району і Волинської області

Регіон	Площа ¹ , км ²	Площа у % до загальної площі району/області	Населення, осіб	Населення у % до населення району/області ²	Густота населення (осіб/км ²)
Литовезька СТГ	123,54	4,8/0,6	3751	2,2/0,4	30,4
Володимирський район	2556,5	12,7	172947	16,9	67,6
Волинська область	20121,0	-	1021356	-	50,8

На території громади розташована ДП «Шахта №9 «Нововолинська», яка перебуває в процесі закриття.

¹ Атлас адміністративно-територіального устрою України. 2020.

<https://www.minregion.gov.ua/press/news/stvoreno-atlas-novogo-adminterustroyu-ukrayiny/>

²Чисельність наявного населення (за оцінкою) по регіонах, районах, територіальних громадах та населених пунктах на 1 січня 2022 р. https://www.ukrstat.gov.ua/operativ/open_data/2022/225_2022.xlsx

Порівняльна характеристика Литовезької сільської територіальної громади та подібних громад

Для порівняння з Литовезькою сільською територіальною громадою було обрано Поромівську сільську територіальну громаду Володимирського району Волинської області³, яка є сусідньою з Литовезькою СТГ, подібна до неї за площею, і на території якої розташоване вуглевидобувне підприємство.

Другою громадою для порівняння обрано Зимнівську сільську територіальну громаду Володимирського району Волинської області⁴, яка як і Литовезька СТГ розташована поблизу великого міста (м. Володимира, Литовезька СТГ – поблизу м. Нововолинськ).

Третьою громадою для порівняння обрано Велимченську сільську територіальну громаду Ковельського району Волинської області⁵, яка подібна до Литовезька СТГ за площею та чисельністю населення.

У таблиці 1.2 наведено показники для порівняння.

Таблиця 1.2. Порівняльна характеристика Литовезької сільської територіальної громади та схожих громад

Показник	Литовезька	Поромівська	Зимнівська	Велимченська
Територія				
Площа громади, км ²	123,54	108,65	245,3	110,88
Кількість населених пунктів	6	18	30	4
Демографія				
Населення, осіб	3751	5902	9226	3744
Густота населення, осіб/км ²	30,4	50,1	37,6	33,8
Частка осіб у працездатному віці, %	60,6	71,3	46,9	54,9
Частка осіб в молодшому за працездатний вік (0-14 років), %	12,4	-	-	17,3
Бюджет і фінанси (за 2024 р.)⁶				
Надходження до загального фонду бюджету на 1 мешканця, грн	5459	6762	5455	2290
Дохідність земель (співвідношення плати за землю до території громади), грн	35711	16130	25825	17794
Питома вага місцевих податків і зборів у доходах загального фонду, %	40,53	21,71	42,88	38,79
Фіскальна віддача території (співвідношення надходжень загального фонду до території громади), тис. грн/км ²	175,2	324,3	145,0	71,8
Видатки загального фонду на 1-го мешканця, грн	9294	10143	11528	10290
Капітальні видатки на 1 мешканця, грн	1200	256	2749	100
Видатки на утримання апарату управління на 1 жителя, грн	2078	1816	1510	1013
Індекс податкоспроможності	0,68	0,99	0,50	0,06
Об'єкти соціальної інфраструктури				
Кількість закладів загальної середньої освіти, одиниць	3	7	7	2
Кількість закладів дошкільної освіти, одиниць	2	3	7	-
Кількість закладів охорони здоров'я, що надають первинну медичну допомогу (амбулаторія, ФАП), одиниць	1	10	17	1
Кількість будинків культури/Народних домів, одиниць	5	7	15	-

Серед обраних для порівняння подібних територіальних громад Литовезька СТГ займає чільне друге місце за більшістю загальних та фінансових показників. Зокрема за наступними показниками: частка осіб у працездатному віці; надходження до загального фонду бюджету на

³ Поромівська сільська територіальна громада. <https://poromivska-gromada.gov.ua/pasport-gromadi-2024-12-06-23-09-01-2024/>

⁴ Зимнівська сільська територіальна громада. <https://zymnivska-gromada.gov.ua/news/1715334413/>

⁵ Велимченська сільська територіальна громада. <https://velymchenska-gromada.gov.ua/pasport-gromadi-16-00-47-02-02-2018/>

⁶ Дашборд «Бюджети територіальних громад України». <https://decentralization.ua/finance/dashboard>

1 мешканця; питома вага місцевих податків і зборів у доходах загального фонду; фіскальна віддача території (співвідношення надходжень загального фонду до території громади); капітальні видатки на 1 мешканця; індекс податкоспроможності. А за окремими показниками – дохідність земель (співвідношення плати за землю до території громади); видатки загального фонду на 1-го мешканця – посідає першу позицію. Такий стан справ вказує не лише на сформовані в процесі децентралізації характеристики громади щодо площі, чисельності населення, об'єктів соціальної інфраструктури, але й на активну роботу сільської ради в напрямі наповнення місцевого бюджету та оптимізації видатків на утримання об'єктів соціальної інфраструктури, про що свідчать фінансові показники та показники кількості об'єктів соціальної інфраструктури.

Єдиним показником, за яким Литовезька СТГ поступається подібним територіальним громадам, є видатки на утримання апарату управління в розрахунку на 1 жителя. Проте, з огляду на фінансові показники, такі видатки можна вважати виправданими, оскільки для забезпечення належного функціонування сільської ради необхідним є залучення кваліфікованих фахівців та утримання такого штату працівників, який може забезпечити наповнення місцевого бюджету, надавати якісні адміністративні послуги та послуги соціальної сфери, а відтак сприяти належному розвитку громади.

Висновки

- ✓ Литовезька сільська територіальна громада є порівняно безпечною територією, зважаючи на повномасштабну збройну агресію РФ, з огляду її розташування в південно-західній частині Волинської області на межі з Республікою Польща.
- ✓ Наближення Литовезької СТГ до найбільш заселеного міста Володимирського району (м. Нововолинська) чинить на неї соціально-економічний вплив, зокрема існують ризики втрати трудового потенціалу, який знаходить своє застосування на підприємствах Нововолинської МТГ.
- ✓ Порівняно невисокий рівень заселення Литовезької СТГ (густота населення – 30,7 осіб на км², проти 50,8 осіб на км² в області та 67,6 осіб на км² у Володимирському районі) свідчить про потенціал громади для залучення нових жителів.
- ✓ У порівнянні з подібними громадами Литовезька СТГ займає чільне друге місце за більшістю загальних та фінансових показників. Це є результатом активної роботи сільської ради в напрямі наповнення місцевого бюджету та оптимізації видатків на утримання об'єктів соціальної інфраструктури.

1.3. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ГРОМАДИ

Ландшафт та клімат

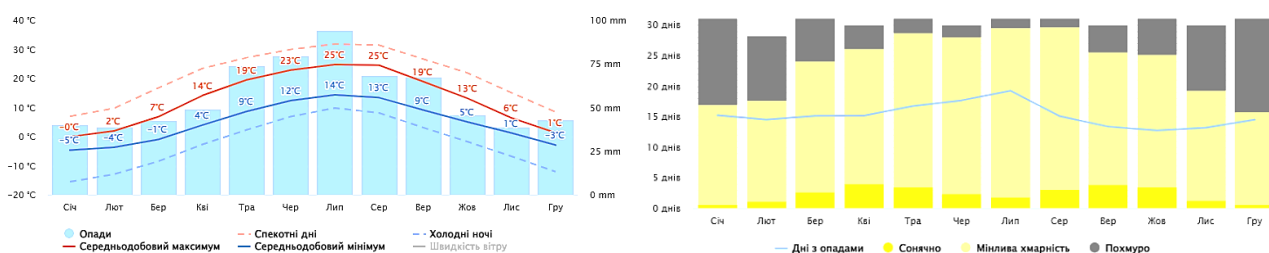
Ландшафт. Відповідно до карти фізико-географічного районування України⁷ територія Литовезької СТГ належить до Волинської височинної області Західноукраїнського краю зони широколистяних лісів. Зокрема територія Литовезької СТГ належить до Нововолинсько-Сокальського ландшафтного району, екомережиформувальним вузлом (природним ядром) якого є Павлівський вузол площею 1550 га.

За геоморфологічним районуванням України територія громади розміщена в районі Волинсько-подільської області пластово-денудаційних височин, зокрема, Волинської денудаційної височини переважно на крейдових і неогенових відкладах.

Ландшафти Волинської височинної області – це рівнинні та горбисті території, які виникли серед широколистяних і хвойно-широколистяних лісів де, крейдові відклади, перекриті суцільним плащем лесових утворень на яких сформувались ґрунти чорноземного типу під трав'яною рослинністю та сірі опідзолені ґрунти під широколистяними, дубово-грабовими лісами. Просторова ландшафтна структура цієї території досить строката й визначається поєднанням вододільних, плакорних широколистянолісових, надзапlavно-терасових і запlavних природних територіальних комплексів.

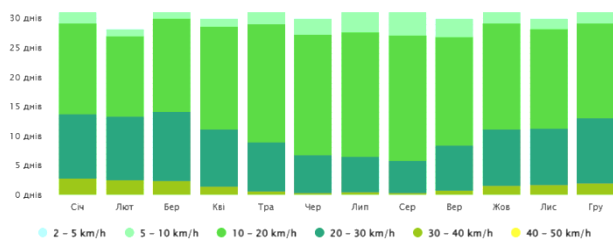
Ландшафти громади за здатністю до міграції і накопичення забруднюючих речовин належить до геохімічних ландшафтів з низькою здатністю до самоочищення.

Клімат Литовезької СТГ – теплий помірно континентальний з достатнім рівнем зволоження, характеризується м'якою зимою, теплим літом та нестійкою погодою в перехідні сезони (рис. 1.3). Літо довге, комфортне та мінливо хмарне, зима – довга, м'яка, сніжна, вітряна та переважно хмарна. Протягом року температура зазвичай коливається від -5°C до 25°C і рідко опускається нижче -18°C або піднімається вище 29°C.

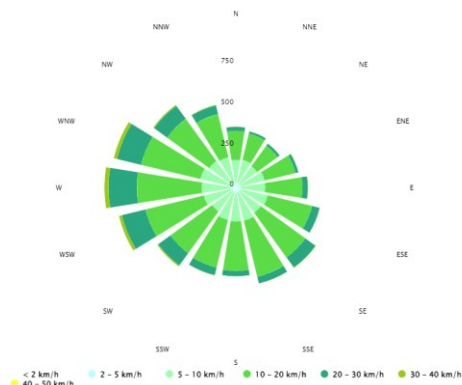

(а) – середня температура повітря та опади

(б) – хмарність та частота опадів

(д) – швидкість вітру

(е) – роза вітрів

Рисунок 1.3. Кліматичний паспорт Литовезької сільської територіальної громади (середнє значення за 30 років спостережень)⁸

⁷ Фізико-географічне районування України. URL: <https://geomap.land.kiev.ua/zoning-1.html>.

⁸ Змодельовані історичні дані клімату і погоди для села Литовеж.

https://www.meteoblue.com/uk/weather/historyclimate/climatemodelled/lytovezh_ukraine_702923

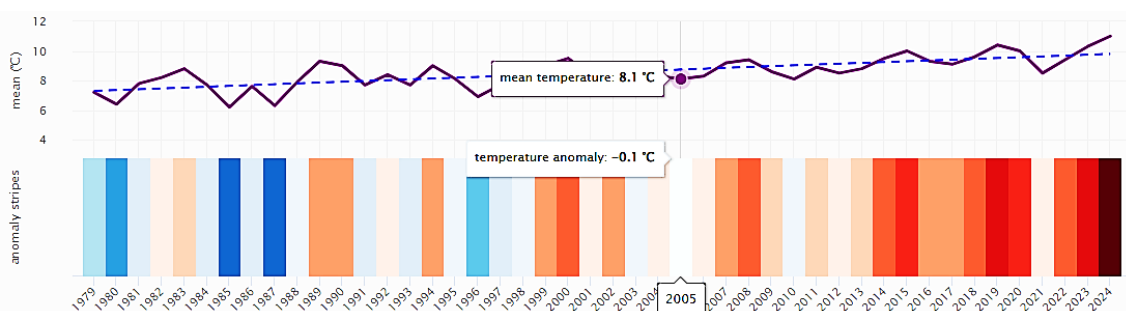
Теплий сезон триває з травня по вересень, із середньою добовою максимальною температурою вище 19°C. Найспекотнішим місяцем року є липень із середньою максимальною температурою 25°C та мінімальною температурою 14°C.

Холодний сезон триває з листопада по березень, із середньою денною максимальною температурою нижче 1°C. Найхолоднішим місяцем року є січень із середньою мінімальною температурою -5°C та максимальною температурою 0°C.

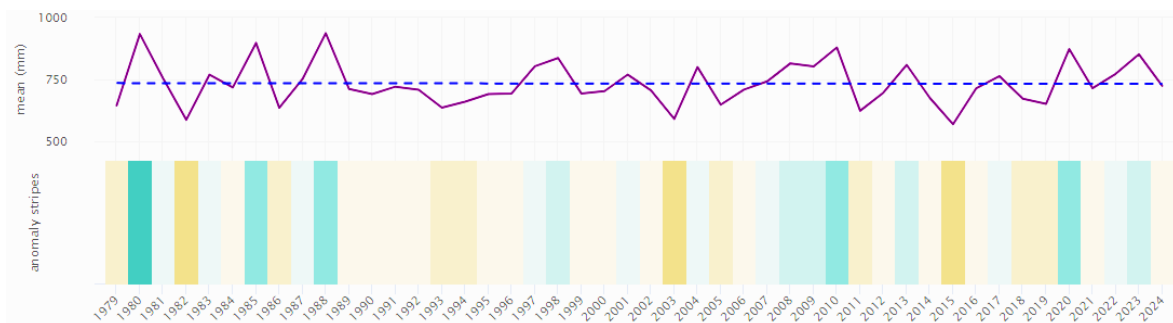
Вологий сезон триває з червня по липень. Місяцем з найбільшою кількістю вологих днів є липень. Місяцем з найменшою кількістю вологих днів є жовтень. Сніжний період року триває з жовтня по квітень. Місяцем з найбільшою кількістю снігу є січень.

Середня річна кількість опадів становить 731 мм. Опадів загалом випадає достатньо для вирощування сільськогосподарських культур.

Аналіз кліматичних даних для громади за останніх 45 років свідчить про чітко виражену тенденцію до потепління. Зокрема, середньорічна температура поступово підвищується, що наочно відображено у так званих «смугах потепління» (рис. 1.4), де помітний перехід від прохолодніших (синіх) до тепліших (червоних) кольорів. Водночас, річна кількість опадів за цей же період не демонструє значних тенденцій до збільшення чи зменшення, хоча і спостерігаються суттєві коливання в межах окремих років.

(а) – річна зміна температури повітря

(б) – річна зміна кількості опадів

Рисунок 1.4. Динаміка зміни температури повітря та кількості опадів на території Литовезької СТГ (середнє значення за 1979-2024 рр.)⁹

Загалом кліматичні умови на території Литовезької СТГ можна оцінити як сприятливі для вирощування сільськогосподарських рослин.

⁹ Зміни клімату. Село Литовеж. https://www.meteoblue.com/uk/climate-change/lytovezh_ukraine_702923

Земельні ресурси та ґрунти

Земельні ресурси. Загальна площа земель Литовезької СТГ становить 12 354,0722 га. Понад три чверті земель громади (76,87% усієї площі громади) становлять землі сільськогосподарського призначення (рис. 1.5). Водночас відповідний середній показник по Україні становить близько 70%¹⁰. У 2025 році серед земель сільськогосподарського призначення рілля становила 69,4%, а пасовища та сіножаті – 13,54% і 5,56% відповідно.

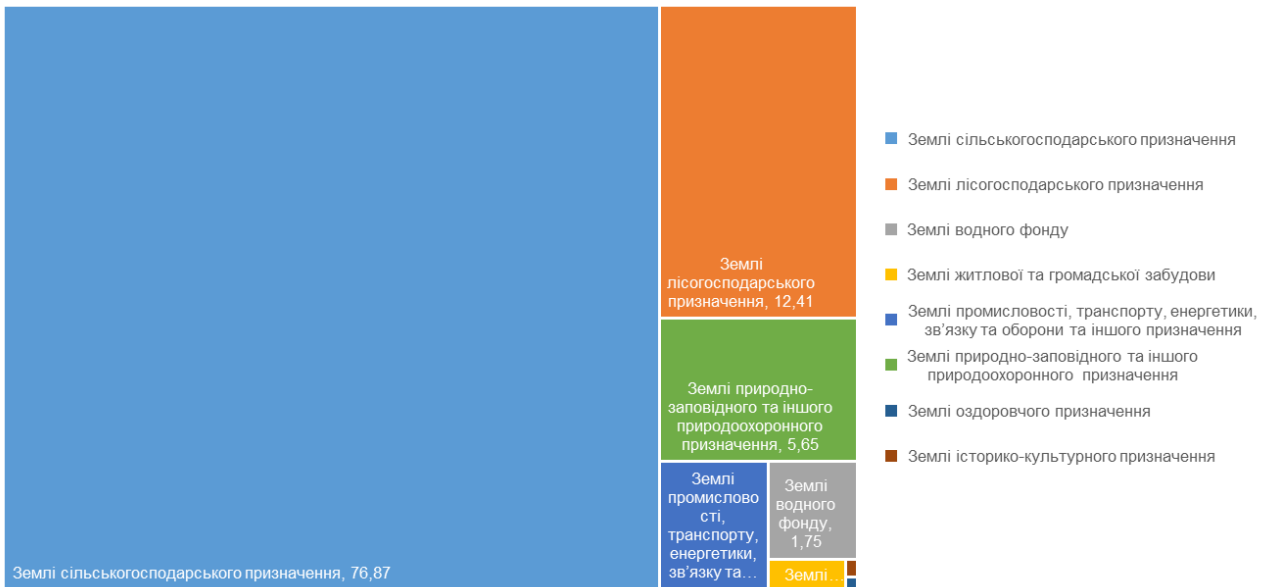

Рисунок 1.5. Структура земельного фонду Литовезької СТГ, %¹¹

На території громади 5424,36 га сільськогосподарських угідь (земельних часток-паїв), з них 4285,4122 га передано фізичними особами в оренду сільськогосподарським підприємствам та фермерським господарствам.

Землі лісогосподарського призначення становлять 12,41% усієї площі громади (1532,6886 га), що є дещо нижчим за відповідний середній показник по Україні (14-15%)¹². Такий помірний лісовий потенціал громади здатний забезпечити базові екосистемні функції та формує передумови для розширення збереження біорізноманіття та розвитку рекреаційної інфраструктури.

Землі водно фонду займають 1,75% території громади (216,3314 га).

Під землями природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення перебуває 697,8 га (5,56% території громади). Відтак заповідність території громади (відношення фактичної площі природно-заповідного фонду до площі громади («показник заповідності») менший ніж середньоукраїнський показник заповідності (6,9%)¹³.

Землі промисловості, транспорту, енергетики, зв'язку та оборони займають 343,1756 га (2,78% площі громади). Водночас частка земель житлової і громадської забудови становить менше 0,5% території громади, що характерно для сільських територій.

¹⁰ Особливості ринку землі після ухвалення Закону № 2178-10. https://sale.uub.com.ua/news/majbutnij-ryнок-zemli-ta-jogo-osoblyvosti?utm_source=chatgpt.com (Дані довоєнного періоду)

¹¹ Дані Литовезької сільської ради.

¹² Публічний звіт голови Державного агентства лісових ресурсів України за 2024 рік. <https://www.openforest.org.ua/wp-content/uploads/2025/02/zvit-holovy-derzhavnoho-ahentstva-lisovykh-resursiv-ukrainy-za-2024-rik.pdf>

¹³ Державна служба статистики України. Довкілля України 2022. https://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/10/zb_dov_22.pdf

Характеристика ґрунтів. Ґрунти на території Литовезької СТГ представлені переважно відмінами дерново-підзолистих ґрунтів та опідзолених ґрунтів. Зокрема ґрунти південної частини громади – дерново-середньо- і слабопідзолисті супіщані і суглинкові ґрунти (різновид підзолистих ґрунтів). Також на території громади є ясно-сірі та сірі опідзолені ґрунти (різновид опідзолених ґрунтів) та лучні та чорноземно-лучні ґрунти (різновид лучних ґрунтів на делювіальних та алювіальних відкладах) (рис. 1.6).

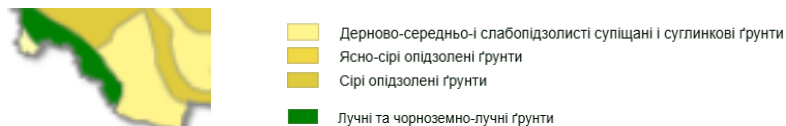

Рисунок 1.6. Схематична карта ґрунтів Литовезької СТГ¹⁴

Дерново-підзолисті різновиди ґрунтів мають сильно виражені кислотні властивості, вирощування агрокультур, що відрізняються різко негативною реакцією на кисле середовище, на ньому в агропромислових масштабах вкрай утруднено. Такими агрокультурами є капуста, люцерна, буряки, коноплі, злакові, більшість бобових культур, олійні, деякі овочеві та інші рослини.

Більш адаптовані до підвищеної кислотності середовища гречка, коренеплоди, овес, жито, просо, помідори і редиска. Ці культури здебільшого і вирощуються на дерново-підзолистих ґрунтах. А після відповідної обробки і приведення показників ґрунтів ближче до нейтральних, можливо вирощування картоплі, льону і ще низки агрокультур.

Властивості цих земель роблять обов'язковим проведення різних меліоративних заходів для їх сільськогосподарського використання. Бажано також застосувати заходи, спрямовані на механічне поліпшення їх складу. Оскільки найчастіше дерново-підзолисті ґрунти утворюються на суглинках, то достаток глинистих складових в їх структурі робить дані ґрунти досить складними для рослинницьких заходів.

З метою полегшення фізичних властивостей цих ґрунтів в їх структуру вносять такі додаткові матеріали, як пісок, деревна тирса, золу і торф. Водночас, з метою зниження рівня кислотності, як уже було сказано вище, вноситься певна кількість вапна.

В різновидах опідзолених ґрунтів (зокрема ясно-сірих та сірих опідзолених ґрунтах) відбуваються процеси опідзолення – повного руйнування глинистих мінералів в умовах вологого помірного клімату під впливом кислих органічних речовин, що утворюються під лісовою рослинністю та супроводжується залишковою акумуляцією в елювіальному (підзолистому) горизонті аморфного кремнезему і виносом окислів алюмінію. Відтак морфологічно процес характеризується формуванням освітленого, вибіленого горизонту шаруватої структури або безструктурного, легкого гранулометричного складу, збідненого на мул, алюміній, залізо й основи, що язиками заходить в нижче розташований горизонт.

Сірі опідзолені ґрунти сформувалися під зрідженими лісами і у порівнянні з ясно-сірими ґрунтами прояв підзолистого процесу послаблений, тому в його профілі відсутній чистий горизонт Е. Вони мають кращий поживний режим, але вміст як загальних, так і рухомих форм азоту й калію невеликі. Це пов'язано як з незначною кількістю гумусу, так і з кислою реакцією, яка пригнічує процеси нітрифікації й азотфіксації.

Лучні (гідроморфні) ґрунти формуються на низинах або заплавах річок, часто мають глибокий гумусовий горизонт (до ~70 см), але страждають на надмірне зволоження та оглеєння (дефіцит повітря). Чорноземно-лучні ґрунти – перехідна група між чорноземами й лучними. Родючі, з добрим гумусовим складом, але можуть бути оглеєними чи солонцюватими.

Лучні ґрунти придатні для вирощування вівса, ріпака (з високим потенціалом), льону, моркви, капусти, бобових. Чорноземно-лучні ґрунти найбільш придатні для вирощування зернових

¹⁴ Карта ґрунтів Волинської області. <https://geomap.land.kiev.ua/obl-2.html>

культур (пшениці, кукурудзи, ячменю, соняшника), а також бобових та кормових рослин (конюшини, овочевих кормових культур, цукрових буряків).

Загалом, за даними порталу SuperAgronom.com, ґрунти Литовезької СТГ належать до групи середньої родючості. За 100-бальною шкалою вони перебувають в діапазоні 52-66 балів. Вони придатні для сільськогосподарського використання, за умови регулярного внесення мінеральних добрив і виконання комплексу необхідних меліоративних робіт.

Водночас внаслідок видобутку вугілля на території громади ґрунти зазнають забруднення внаслідок осідання земної поверхні над гірничими виробками виникають інші небезпечні процеси, такі як зміна рівня ґрунтових вод, підтоплення шахтними водами. Руйнується структура ґрунтового покриву, відбувається загальне геохімічне забруднення ґрунтів. Крім того, водна ерозія призводить до вимивання з териконів токсичних компонентів і забруднення ними ґрунту і підґрунтових вод.

Лісові масиви

Відповідно до лісотипологічного районування України територія Литовезької СТГ належить до зони свіжих та вологих грабових дібров, грабово-соснових судібров ¹⁵.

Ліси займають восьму частину території громади. У деревостані переважає дуб звичайний у поєднанні з грабом, а на вологіших ділянках формуються домішки вільхи, клена, липи, іноді ясеня. У грабово-соснових судібровах важливу роль відіграє сосна, яка забезпечує стійкість насаджень та підвищує їх різноманіття. Підлісок представлений ліщиною, бруслиною, крушиною, калиною, а в трав'яному покриві поширені копитняк, медунка, зірочник, папороті та весняні ефемероїди. Ці ліси виконують ґрунтозахисні, водорегулюючі та кліматоутворюючі функції, а також мають високу рекреаційну цінність.

Водні ресурси

Водні ресурси Литовезької СТГ представлені річкою Західний Буг та ставами. За даними [Регіонального офісу водних ресурсів у Волинській області](#), територією Литовезької СТГ (на межі Республіки Польща та Волинської області, а також на межі Львівської та Волинської областей) протікає річка Західний Буг (рис. 1.7), права притока якої дає початок безіменним струмкам, які є джерелом води для розташованих на території громади ставків.

Західний Буг – це рівнинна річка, для якої характерними є заболочена заплава, стариці, звивисте русло. Похил річки – 0,3 м/км. Льодостав – з кінця грудня до кінця березня. Мінералізація води річки в середньому становить у період весняної повені – 497 мг/дм³, літньо-осінньої межені – 518 мг/дм³, зимової межені – 573 мг/дм³. Середньорічний іонний стік з водами Західного Бугу загалом з території України становить 793,5 тис. т/рік, з них 58 % у період весняної повені.

Рисунок 1.7. Схематична карта частини річки Західний Буг на території Литовезької СТГ¹⁶

На території громади розташовано 19 ставів в межах/за межами населених пунктів (додаток 1). Загальна площа ставів громади – 37,7617 га.

¹⁵ Лісотипологічне районування України. Східно-Європейська рівнина. <https://geomap.land.kiev.ua/zoning-14.html>

¹⁶ Відкриті дані земельного кадастру України. Річкова мережа.

https://kadastr.live/?nsdi_sm_merega=false&dzk_pzf=false&land_polygons=true&dzk_index_map_lines=false&openstreetmap=true&water_poly_ramsar=false&water_lines_other=true&dzk_atu_terhromad_line=true#10.27/50.6869/24.1661

На території громади розташований пункт моніторингу та екологічної оцінки водних ресурсів (розміщений на річці Західний Буг у с. Литовеж на мості автодороги Нововолинськ-Шептицький). Моніторинг здійснюється Лабораторією моніторингу вод та ґрунтів Басейнового управління водних ресурсів Західного Бугу та Сяну. Дані періодичних досліджень вказують на те, що концентрації різних речовин у воді (різні хімічні сполуки, бактерії тощо) знаходяться на рівні, який вважається безпечним для екосистеми та здоров'я водокористувачів. Водне середовище у пункті моніторингу є відносно здоровим і може підтримувати відповідні екосистемні функції та забезпечувати безпеку для використання людьми.

Водночас викликом для стану водних ресурсів громади може стати ризик забруднення водотоків внаслідок діяльності шахти на території громади, а також внаслідок діяльності сільськогосподарських підприємств.

Корисні копалини

Територія Литовезької СТГ розташована у Львівсько-Волинському кам'яновугільному басейні, зокрема в південно-західній частині Волинської області. Вугільні пласти за потужністю належать до категорії тонких, рідше – середніх, невитриманих, витриманих і порівняно витриманих.

Видобуток кам'яного вугілля на території громади здійснює ДП «Шахта №9 «Нововолинська». Запаси вугілля на полі ДП «Шахта №9 «Нововолинська» станом на 2021 р. оцінювалися в 2,189 млн тонн. Якість місцевого вугілля невисока, переважає малокалорійне вугілля із меншою теплотворністю і більшою зольністю, порівняно із вугіллям Донбасу.

Також на території громади є незначні поклади піску.

Флора та фауна

Флора Литовезької СТГ представлена різноманітними лісовими та луговими екосистемами. Поширені дубові та грабово-дубові ліси з домішками сосни, липи, вільхи, ясена, а також багатий трав'яний покрив із копитняком, конвалією, медункою, папоротями. На луках трапляються різнотрав'я, злаки та бобові культури. Серед рідкісних і зникаючих видів, занесених до Червоної книги України, на території громади можна зустріти підсніжник звичайний, любку дволисту, зозулині черевички справжні, коручку чемерникову, а також плавучу рослину сальвінію плаваючу.

Фауна Литовезької СТГ також різноманітна. У лісах мешкають козулі, дикі свині, лисиці, зайці-русаки, білки, а з птахів – лелеки, сойки, сови, дятли. На водоймах можна побачити крижнів, чапель, видр. Серед рідкісних тварин занесених до Червоної книги України в околицях громади зустрічаються чорний лелека, підорлик малий, орел-карлик, журавель сірий, вечірниця руда та видра річкова. Таке поєднання різних природних умов вказує, що територія громади є осередком збереження біорізноманіття на заході України.

Природоохоронні території

На території Литовезької СТГ розташовані 2 об'єкти природо-заповідного фонду: загальнозоологічний заказник місцевого значення «Прибужжя» та природний ландшафтний заказник «Заставненський заказник».

Загальнозоологічний заказник місцевого значення «Прибужжя» розташований на захід від сіл Поромів, Морозовичі (Поромівська СТГ) та Мовники (Литовезька СТГ). Загальна площа заказника – 1182,1 га. На території Литовезької СТГ розташовано 480,8 га площі заказника. Статус надано згідно з розпорядженням Волинської облдержадміністрації від 3.03.1993 року, № 18-р. Створений з метою збереження природного комплексу в долині річки Західний Буг. Територія заказника охоплює частину заплави річки (230 га) з цінними сосновими лісами, які відносяться до 1 групи лісів (у домішку – береза, вільха). Решту території (951 га) становлять

лучно-чагарникові угіддя та болота. Вони формують сприятливі умови для розмноження різних видів парнокопитних, хутрових звірів, борової та водно-болотяної дичини: сарни європейської *Capreolus capreolus*, дикого кабана *Sus scrofa*, борсука європейського *Meles meles*, куниці лісової *Martes martes*, єнотоподібного собаки *Nyctereutes procyonoides*. Мешкають види, занесені в ЧКУ та міжнародні природоохоронні переліки тварин, що перебувають під загрозою зникнення у світовому масштабі: видра річкова *Lutra lutra*, журавель сірий (на прольотах) *Grus grus*, лелека чорний *Ciconia nigra*, підорлик малий *Aquila pomarina*, деркач *Crex crex*.

Природний ландшафтний заказник «Заставненський заказник» розташований на захід від села Заставне (Литовезька громада). Площа заказника – 156,8 га (уся на території Литовезької СТГ). Утворений відповідно до розпорядження голови Волинської обласної державної адміністрації від 12.12.1995, № 213. До складу заказника включені лісові насадження 1 бонітету із сосни звичайної *Pinus sylvestris* з домішкою вільхи чорної *Alnus glutinosa* та берези повислої *Betula pendula* (84,7 га), лучно-болотяні масиви (59,9 га), чотири озера (7,2 га), лучні пасовища (4,6 га), канали (0,4 га). Трав'яний покрив формують осоки: гостра *Carex acuta*, омська *C. omskiana*, чорна *Carex nigra*; орляк звичайний *Pteridium aquilinum*, брусниця звичайна *Rhodococcum vitis-idaea*, череда трироздільна *Bidens tripartita*, гравілат річковий *Geum rivale*, буквиця лікарська *Betonica officinalis*, куничник наземний *Calamagrostis epigeios*, перстач повзучий *Potentilla reptans* та інші види. Біля узбережжя озер поширені лепеха звичайна *Acorus calamus*, незабудка польова *Myosotis arvensis*, тонконіг болотяний *Poa palustris*, плодоріжка болотяна *Anacantptis palustris*, на плесі – латаття біле *Nymphaea alba*. У заказнику мешкають сарна європейська *Capreolus capreolus*, заєць сірий *Lepus europaeus*, ондатра болотяна *Ondatra zibethicus*, багато горобцеподібних видів птахів, інколи трапляються гусеподібні, сивкоподібні, журавлеподібні, а також види, занесені до Червоної книги України: видра річкова *Lutra lutra*, горностаї *Mustela erminea*, журавель сірий *Grus grus*.

Об'єкти Смарагдової мережі, а також об'єкти, які перебувають під охороною в межах Рамсарської конвенції від 23 листопада 1995 р., на території Литовезької СТГ відсутні.

Екологічний стан території

Загальний екологічний стан території Литовезької СТГ характеризує низка показників, серед яких: антропоекологічний ризик, техногенне навантаження, радіаційний ризик, забрудненість природного середовища, стійкість природного середовища та ін.¹⁷

Територія Литовезької СТГ розташована в допустимій зоні антропоекологічного ризику (від $1 \cdot 10^{-4}$ до $1 \cdot 10^{-3}$ за індексом антропоцентричної оцінки екологічного ризику за критерієм Ешбі, який являє собою ймовірність настання одного антропоекологічного ризику у рік). Водночас екологічний потенціалі громади за інтегральним показником оцінюється як вище середнього (від +5,80 до +1,60), порівняно з відповідним середньоукраїнським показником.

Рівень техногенного навантаження на природне середовище на території громади належить до категорії вище середнього з індексом в межах від +0,45 до +1,25 (де найнижча категорія – менше -0,40, а найвища – понад +2,11).

Ризик радіаційного забруднення території Литовезької СТГ – мінімальний (від $5,1 \cdot 10^{-5}$ до $1 \cdot 10^{-4}$, де $1 \cdot 10^{-5}$ – відсутній, а $5 \cdot 10^{-3}$ – підвищений). На території громади відсутні радіаційно-небезпечні об'єкти.

Водночас за ступенем забрудненості, визначеним на основі Індексу сумарної забрудненості (який розрахований: для атмосферного повітря – за основними і специфічними забруднювачами; для поверхневих вод – за органолептичними, токсикологічними властивостями і санітарним режимом; для ґрунтів – за умовною величиною пестицидів і їх детоксикацією) територія Литовезької СТГ належить до помірно забрудненої, що пов'язано із функціонуванням на території громади вуглевидобувного підприємства.

¹⁷ Карті України. Екологічний стан України. <https://geomap.land.kiev.ua/ecology.html>

Потенціал стійкості природного середовища Литовезької СТГ до техногенного навантаження за інтегральним показником, який включає показники потенціалу атмосфери, стійкості поверхневих вод, стійкості ґрунтів, біотичного потенціалу, оцінюється як середній (від -0,50 до +0,80 при граничних – менше -0,50 і більше +2,10).

Екологічний стан громади оцінюється як задовільний для проживання населення. Для оцінки екологічних умов проживання населення було використано показники територіальної концентрації виробництва, господарської освоєності земель, густоти населення, забруднення природного середовища (хімічного: атмосферного повітря, природних вод, ґрунтів, а також радіаційного), природних умов (ступеня ураженості території несприятливими природно-антропогенними процесами).

Великих підприємств-забруднювачів на території Литовезької СТГ немає¹⁸.

Стан атмосферного повітря. На території Литовезької СТГ відсутні станції моніторингу стану повітря. Найближча станція моніторингу повітря розташована в м. Нововолинськ (Нововолинський ліцей №8) на відстані 13 км від адміністративного центру Литовезької СТГ, села Литовеж.

Станом на 13 вересня 2025 р. рівень концентрацій забруднюючих речовин в атмосферному повітрі в пункті моніторингу відповідав показникам, безпечним для довкілля та здоров'я населення і оцінюється як хороший (пил 10 мкм – 3,56 мкг/м³, пил 2.5 мкм – 2,1533 мкг/м³ (небезпечні для здоров'я концентрації – понад 75 мкг/м³)¹⁹.

Індекс якості атмосферного повітря у пункті моніторингу м. Нововолинська, розрахований за формулою NowCast (US EPA) для головного забрудника повітря – дрібнодисперсного пилу фракції 2,5 мікрона, у період спостереження у жовтні 2024 р. коливався у діапазоні значень 0-50 (добрий) та 101-150AQI (нижче задовільного стану) (рис. 1.8).

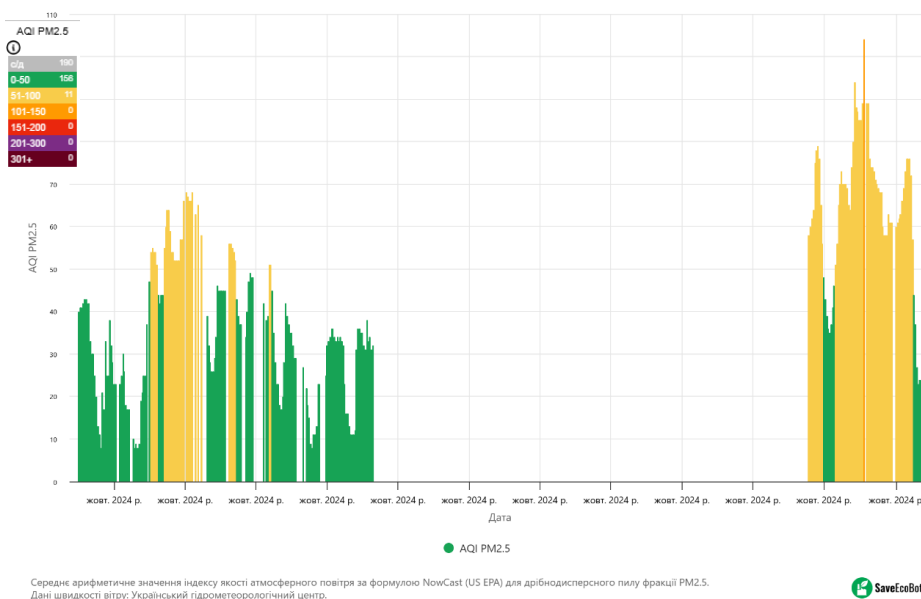

Рис. 1.8. Середній індекс якості повітря у м. Нововолинськ, жовтень 2024 р.²⁰

Головними забруднювачами атмосфери в громаді є пересувні засоби. Найвищі концентрації забруднюючих речовин фіксуються вздовж транспортних магістралей з інтенсивним рухом (на території громади це дорога загального користування державного значення Р-15 (Ковель – Володимир – Шептицький – Жовква), а також у районах із щільною забудовою, де спостерігається обмежена циркуляція повітря. Значний обсяг викидів забруднюючих речовин, перш за все, зумовлений збільшенням автотранспорту, погіршенням технічного стану

¹⁸ Інформації про забруднення довкілля ДП «Шахта №9 «Нововолинська» – відсутня.

¹⁹ Станція моніторингу стану повітря Нововолинський ліцей №8 https://ecozagroza.gov.ua/map?id=38652&layer=air_pollution

²⁰ Якість повітря у місті Нововолинськ. <https://www.saveecobot.com/maps/novovolynsk>

автомобільного парку, незадовільною якістю палива, труднощами щодо контролю великої кількості автотранспорту як джерела забруднення атмосфери (приватний транспорт, транзит).

Стан водних ресурсів. Скид зворотних (стічних) вод в Литовезькій СТГ у поверхневі водні об'єкти у 2024 році становив 305 тис. м³/рік, в розрахунку на 1 жителя – 81,3 м³/рік. У таблиці 1.3 наведено показники використання води суб'єктами господарювання Литовезької СТГ, які відповідно до [Порядку ведення державного обліку водокористування](#) зобов'язані звітувати про використання води (за даними Державного водного кадастру за розділом: «[Водокористування](#)»). Наведені дані засвідчують, що у Литовезькій СТГ суб'єкти господарювання не здійснюють скид неочищених зворотних (стічних) вод в поверхневі водні об'єкти.

Таблиця 1.3. Використання води в Литовезькій СТГ у 2024 році, млн м³

Показник	Волинська область	Володимир-Волинський район	Литовезька СТГ
Кількість водокористувачів, які звітують (<i>одиниць</i>)	490	93	3
Забрано із природних водних об'єктів, всього у т. ч.	45,705	10,343	0,320
<i>із підземних водних об'єктів</i>	36,303	9,204	0,320
Використано свіжої води, всього у т. ч.	31,762	6,248	0,015
<i>на питні і санітарно-гігієнічні потреби</i>	17,931	3,663	0,002
<i>на виробничі потреби</i>	12,611	2,494	0,010
<i>на потреби зрошення</i>	0,934	0,039	-
<i>на інші потреби</i>	0,286	0,052	0,003
Загальне водовідведення	29,082	8,464	0,313
Скинуто в поверхневі водні об'єкти зворотних (стічних) вод, всього у т. ч.	25,987	7,448	0,305
<i>забруднених</i>	-	-	-
<i>нормативно чистих без очистки</i>	5,687	2,880	0,305
<i>нормативно-очищених на спорудах</i>	20,299	4,568	0
Скинуто транзитної води	2,794	0,483	-

В Литовезькій СТГ є пункт моніторингу масивів поверхневих вод басейну р. Вісла на території України, зокрема річки Західний Буг в селі Литовеж. Результати моніторингу стану поверхневих вод річки Західний Буг, проведеного у вересні 2025 р. Лабораторією моніторингу вод та ґрунтів БУВР Західного Бугу та Сяну²¹, вказують на перевищення граничнодопустимих концентрацій за окремими показниками, зокрема за показниками вмісту фосфору загального та марганцю, а також підвищеної жорсткості води в річці. Показники концентрації інших речовин не перевищували допустимих концентрацій.

На території громади наявна мережа меліоративних каналів загальною протяжністю 59313 м. Упродовж 2023-2024 років прочищено майже 7200 м. Решта потребують розчищення, оскільки засмічені, зарослі очеретом, осокою та деревами.

Стан ґрунтів. Основним джерелом забруднення ґрунтів у громаді є автотранспорт. Варто зауважити, що забруднені ґрунти є вторинним джерелом забруднення підземних та поверхневих вод, а також атмосферного повітря через незадовільний стан покриття вулиць, недостатню кількість зелених насаджень.

Одним із чинників забруднення ґрунтів на території громади є діяльність сільськогосподарських підприємств внаслідок використання пестицидів. Пестицидне навантаження на ґрунти у громаді, [за антропоєкологічною оцінкою](#) сумарного пестицидного навантаження на ґрунти (в умовних одиницях Кс), оцінюється як несприятливе (перебуває в діапазоні від 2,3 до 3,6 при загальному діапазоні – від менше 1,0 до більше 4,9)²².

²¹ Моніторинг та екологічна оцінка водних ресурсів. https://ecoagroza.gov.ua/map?id=39563&layer=water_resource

²² Карти України. Пестицидна навантаженість ґрунтів. <https://geomap.land.kiev.ua/ecology-9.html>

Потенційною загрозою забруднення ґрунтів на території громади є ДП «Шахта №9 «Нововолинська» площею 27,8632 га. Половину площі земельної ділянки займає терикон. Проте, згідно з реєстром місць видалення відходів²³, відходи діяльності ДП «Шахта №9 «Нововолинська» (породний відвал, який належить до категорія екологічної безпеки – В) розміщені у Нововолинській МТГ. Процедура переробки терикону відсутня. Ще однією потенційною загрозою забруднення ґрунтів Литовезької СТГ може стати породний відвал ліквідованої Шахти №7 «Нововолинська» площею 10,75 га, який розташований у с. Біличі, за умови його неналежного догляду. Площа земельної ділянки під териконом перебуває в комунальній власності. Проведено попередню оцінку вартості самого терикону.

Радіаційний стан довкілля. Радіаційного забруднення на території Литовезької СТГ не відзначається. Відтак радіаційний стан довкілля громади залишається стабільним і безпечним.

Висновки

- ✓ Клімат, рельєф та ґрунти Литовезької СТГ є сприятливі для ведення сільського господарства рослинного напрямку. Три чверті загальної площі земель громади становлять землі сільськогосподарського призначення. У складі земель сільськогосподарського призначення рілля становить 69,4%. Ґрунти громади належать до групи середньої родючості.
- ✓ Громада достатньо забезпечена поверхневими водами для забезпечення питних та господарських потреб мешканців. Частина поверхневих водних об'єктів громади (8 з 19 ставків – передана в оренду). Водне середовище на території громади є відносно здоровим і може підтримувати відповідні екосистемні функції та забезпечувати безпеку для використання людьми. Водночас викликом для стану водних ресурсів громади може стати ризик забруднення водотоків внаслідок діяльності шахти на території громади, а також внаслідок діяльності сільськогосподарських підприємств.
- ✓ На території Литовезької СТГ здійснюється видобуток кам'яного вугілля ДП «Шахтаю №9 «Нововолинська». Проте видобуток вугілля поступово зменшується.
- ✓ На території громади розташовані 2 об'єкти природно-заповідного фонду загальною площею на території громади 637,6 га: загальнозоологічний заказник місцевого значення «Прибужжя» та природний ландшафтний заказник «Заставненський заказник».
- ✓ Загалом за ступенем забрудненості, визначеним на основі Індексу сумарної забрудненості (розрахований: для атмосферного повітря – за основними і специфічними забруднювачами; для поверхневих вод – за органолептичними, токсикологічними властивостями і санітарним режимом; для ґрунтів – за умовною величиною пестицидів і їх детоксикацією) територія Литовезької СТГ належить до помірно забрудненої.

Головними забруднювачами атмосферного повітря в громаді є пересувні засоби.

Внаслідок діяльності сільськогосподарських підприємств, пестицидне навантаження на ґрунти у громаді оцінюється як несприятливе, проте не є критичним. Потенційною загрозою забруднення ґрунтів громади можуть стати відходи діяльності ДП «Шахта №9 «Нововолинська» та породний відвал ліквідованої Шахти №7 «Нововолинська» за умов їх неналежного догляду.

Весь обсяг скинутих в поверхневі водні об'єкти зворотних (стічних) вод підприємствами на території громади є нормативно чистими без очистки. Проте потребують розчищення меліоративні канали на території громади.

²³ Реєстр місць видалення відходів МБВ). <https://data.gov.ua/dataset/d780d327-eea6-432e-976b-0fca33aa56cf/resource/2d97ef49-2001-41d7-bf11-714de0fecae2>

1.4. ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ

Демографічна ситуація, вікова і гендерна структура населення

Чисельність населення. Станом на 01.01.2025 року в Литовезькій сільській територіальній громаді проживало 3751 особа. Чисельність офіційно зареєстрованого населення в Литовезькій СТГ за останні три роки (за час повномасштабної збройної агресії рф) не змінилася²⁴. Водночас упродовж 2022-2025 років відбулися незначні зміни в чисельності населення в розрізі населених пунктів громади:

зросла – в селах Біличі, Заставне, Мовники, зменшилась – в селах Заболотці, Кречів, Литовеж (рис. 1.9). Найімовірніше відсутність негативної демографічної тенденції обумовлено відносно задовільною (за оцінкою жителів) безпековою ситуацією в громаді, з огляду на її віддаленість від державного кордону з Республікою Білорусь та сусідством з Республікою Польща, а також безпосередньою близькістю громади до м. Нововолинська, яке для багатьох жителів громади є місцем прикладання їхньої праці.

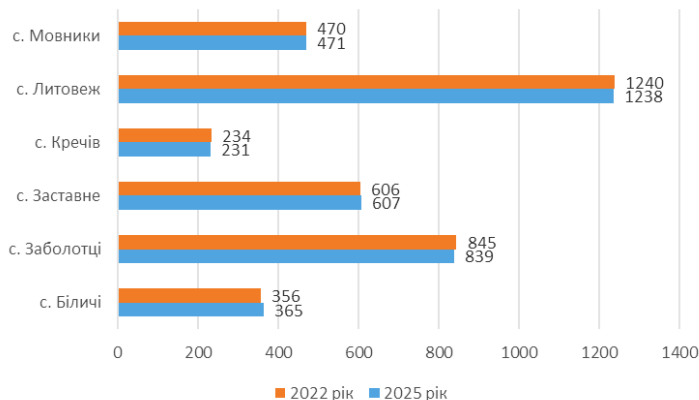

Рисунок 1.9. Динаміка чисельності зареєстрованих жителів в розрізі населених пунктів, осіб

Усі населені пункти громади мають чисельність населення понад 200 осіб. Найбільш заселеним є адміністративний центр громади (с. Литовеж), в якому проживає 1238 жителів, найменш заселене – с. Кречів (231 житель).

Середня густина розселення у Литовезькій СТГ становить 30,4 осіб/км², що у понад 2 рази менше середньої густоти розселення у Володимирському районі (67,6 осіб/км²). Така відносно невисока густина розселення у громаді вказує на територіальний потенціал громади для заселення (на початок 2025 року під землями житлової та громадської забудови перебувало менше 0,5% загальної площі громади).

Упродовж 2021-2024 років як природний, так і міграційний прирости населення демонстрували негативну тенденцію (таблиця 1.4). В усіх роках у громаді було зареєстровано переважання померлих над народженими (у 2024 році – 55 померлих проти 6 народжених), а також вибулих жителів громади над прибулими (у 2024 році – 168 вибулих проти 118 прибулих). Збереження такої тенденції може у довгостроковій перспективі стати ризиком для існування громади, особливо зважаючи на відносно невелику чисельність населення громади (менше 4 тис. осіб).

Таблиця 1.4. Природний і міграційний рух населення у Підгайцівській СТГ, осіб

Показники	2021	2022	2023	2024
Народжені	7	2	5	6
Померлі	85	64	43	55
Природний приріст (+)/скорочення (-)	-78	-62	-38	-49
Прибулі	108	64	88	118
Вибулі	110	119	124	168
Міграційний приріст (+)/скорочення (-)	-2	-55	-36	-50
Загальний приріст (+)/скорочення (-)	-80	-117	-74	-99

²⁴ За даними Литовезької сільської ради.

Серед причин смертності жителів громади переважали хвороби системи кровообігу та злякисні новоутворення (рис. 1.10).

Статеві структура. У статевій структурі населення Литовезької СТГ простежується рівність. На початок 2025 року у громаді було зареєстровано 1855 чоловіків та 1896 жінок (таблиця 1.5). Лише у с. Заболотці відзначається переважання кількості чоловіків (455 чоловіків проти 384 жінок), а в с. Мовники – переважання жінок (266 жінок проти 205 чоловіків).

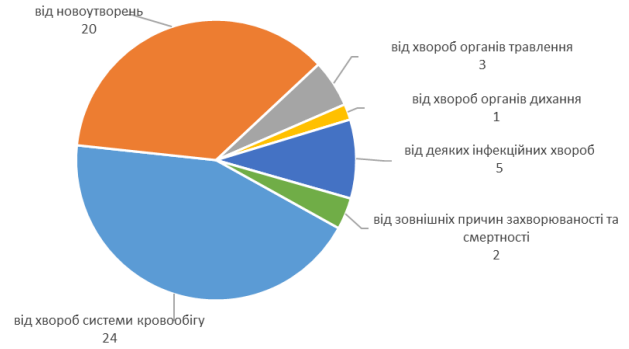

Рисунок 1.10. Кількість випадків смертності за причинами смертності в Литовезькій СТГ у 2024 році, одиниць

Таблиця 1.5. Статеві структура населення Литовезької СТГ у розрізі населених пунктів (станом на 1 січня відповідного року), осіб

Населений пункт (село)	2022		2023		2024		2025	
	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки	чоловіки	жінки
с. Біличі	169	187	176	183	172	191	179	186
с. Заболотці	454	391	452	379	448	387	455	384
с. Заставне	298	308	297	330	294	315	299	308
с. Кречів	103	131	109	121	108	128	109	122
с. Литовеж	600	640	610	627	602	634	608	630
с. Мовники	206	264	211	256	202	270	205	266
<i>Всього у громаді:</i>	<i>1830</i>	<i>1921</i>	<i>1855</i>	<i>1896</i>	<i>1826</i>	<i>1925</i>	<i>1855</i>	<i>1896</i>

Вікова структура. У віковій структурі населення громади переважають особи працездатного віку (рис. 1.11). Станом на початок 2025 року їх частка становили 60,6% усіх жителів громади (2273 особи). Питома вага дітей у віці 0-14 років у громаді становить 12,4% жителів громади. А 27% жителів громади – особи старші працездатного віку. Водночас вікова структура населення Волинської області становила: 59,6% населення області – у віці 16-59 років, 20,5% – у віці 0-15 років, 19,9% – у віці 60 років і старші. Відтак в Литовезькій СТГ частка осіб старших за працездатний вік є значно вищою, порівняно з середньообласним показником, а часта осіб, молодших за працездатний вік, навпаки – значно нижча, ніж в середньому по регіону.

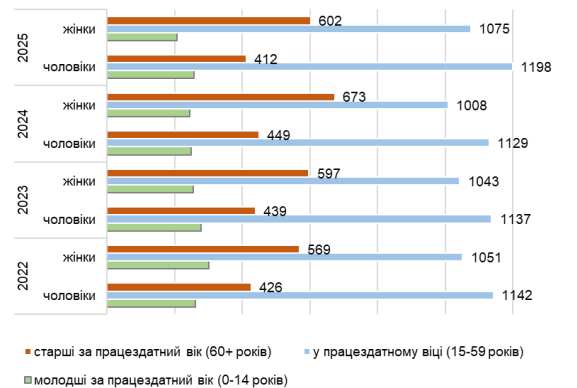

Рисунок 1.11. Віковий розподіл населення Литовезької СТГ (на початок року)

Слід зазначити також, що у віковій структурі населення Литовезької СТГ відбулися деякі зміни порівняно з 2021 роком (до початку повномасштабної збройної агресії рф). Зокрема у загальній віковій структурі населення громади зменшилась на 2,6 відсоткових пункти питома

вага осіб, молодших за працездатний вік. Натомість на 0,5 відсоткового пункта зросла частка осіб старших за працездатний вік та на 2,1 відсоткових пункти збільшилась частка осіб у працездатному віці. Загалом, незважаючи на те, що чисельність населення громади практично не змінилася за останні 4 роки, зменшення питомої ваги дітей у віці до 14 років у складі громади може становити ризики для функціонування громади в довгостроковій перспективі.

Віковий розподіл населення Литовезької СТГ відображають також дані Національної служби здоров'я України²⁵ (рис. 1.12).

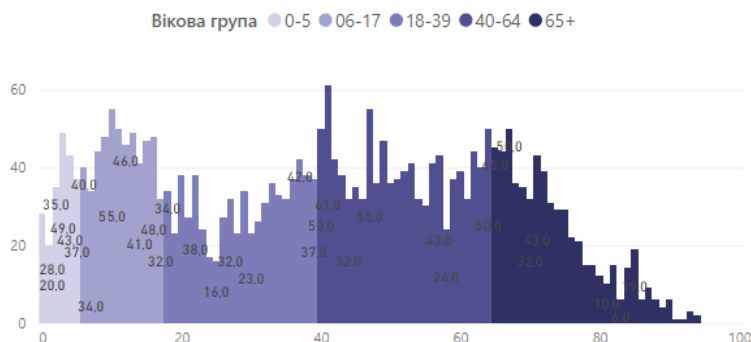

Рисунок 1.12. Віковий розподіл населення Литовезької СТГ за поданими деклараціями про вибір лікаря первинної медичної допомоги, станом на 10.09.2025 р.

Розподіл декларацій про вибір лікаря первинної медичної допомоги в Литовезькій СТГ вказує на виражену «демографічну яму» у молодшому працездатному віці (з 21-25 років). Водночас наявність дітей у віці 10-16 років у середньостроковій перспективі здатне забезпечити наявність в громаді населення в працездатному віці.

Загалом демографічна ситуація в Литовезькій СТГ хоч і залишається стабільною, проте за збереження наявних тенденцій може становити ризик функціонування громади в довгостроковій перспективі через

відносно незначну частку дітей у віковій структурі населення громади (лише 12,4% усіх жителів громади).

Внутрішньо переміщені особи (ВПО). Після початку повномасштабної збройної агресії рф Литовезька СТГ поповнилась внутрішньо переміщеними особами. У 2023 році у громаді була зареєстрована 271 внутрішньо переміщена особа. Більшість з них упродовж 2022-2024 років покинула громаду, а частина – залишилась у громаді. Станом на 01.01.2025 року загальна чисельність офіційно зареєстрованих ВПО в Литовезькій СТГ становила 79 осіб (в т. ч., 45 жінок), з яких 22 дитини (в т. ч., 12 дівчат). Серед дітей у складі ВПО – 1 дитина дошкільного віку (0-5 років) та 21 дитина шкільного віку (6-18 років). Кількість осіб у старшому за працездатний вік у складі офіційно зареєстрованих ВПО становила на початок 2025 року 11 осіб, в т. ч., 5 жінок.

Окремі внутрішньо переміщені особи, які залишилися проживати у громаді намагаються інтегруватися в економічне і соціальне життя громади, працевлаштуватися в Литовезькій СТГ чи сусідніх громадах. За оцінкою Литовезької сільської ради, загальна фактична чисельність ВПО, які перебували у громаді на початок 2025 року, становила 55 осіб.

Зайнятість і безробіття

Зайнятість. Стан зайнятості населення є одним із ключових індикаторів економічного розвитку, що відображає рівень використання трудових ресурсів у суспільстві.

На початок 2025 року серед мешканців Литовезької СТГ у працездатному віці було офіційно зайнято лише 23,8% (540 осіб). Решта жителів громади працюють за межами громади, здебільшого на підприємствах м. Нововолинськ та за кордоном (здебільшого в Польщі, Німеччині, Чехії), або зайняті без офіційної реєстрації своєї діяльності.

Зайнятість у громаді сконцентрована, головним чином, у видобувній промисловості (зокрема у видобуванні кам'яного вугілля) – 23,3% усіх офіційно працевлаштованих у Литовезькій СТГ, у сільському господарстві (зокрема у вирощуванні зернових культур (крім рису), бобових

²⁵ Статистика поданих декларацій про вибір лікаря первинної медичної допомоги. <https://edata.e-health.gov.ua/e-data/dashboard/declar-stats>

культур і насіння олійних культур) – 21,5%, а також у бюджетній сфері (державному управлінні, освіті, охороні здоров'я і т. п.) – 15,2% (рис. 1.13).

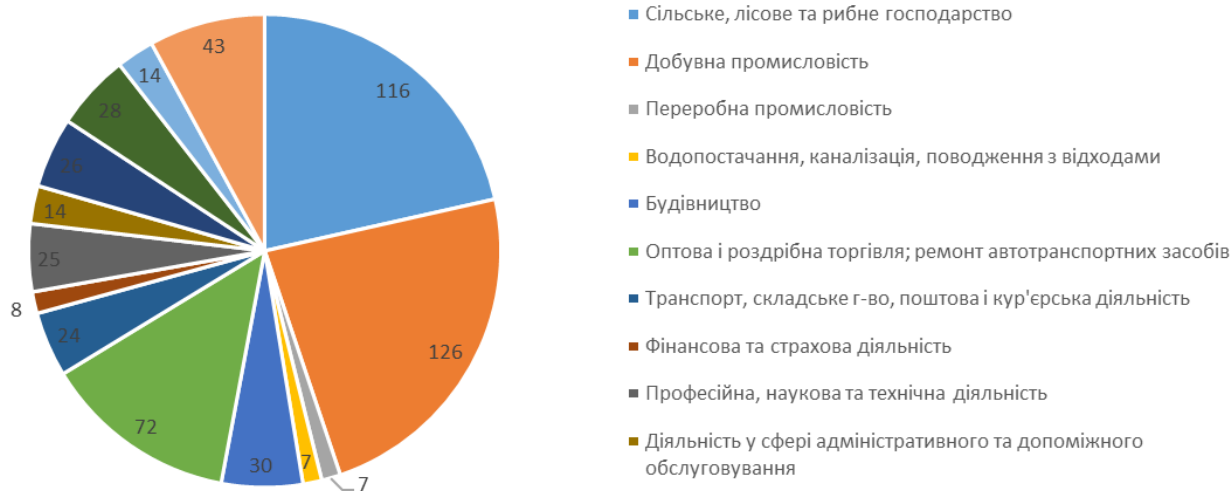

Рисунок 1.13. Структура зайнятості населення в Литовезькій СТГ, станом на 01.01.2025 р., осіб

Основним роботодавцем у громаді є ДП «Шахта №9 «Нововолинська», яка на початок 2025 року забезпечувала роботою 126 осіб. Також серед найбільших роботодавців громади установи та підприємства, які фінансуються за кошти бюджетів різного рівня: Гуманітарний відділ Литовезької сільської ради, Литовезька сільська рада, КНП «Литовезька АЗПСМ», КП «КГ Литовезької сільської ради», ДП «АГРОФІРМА ЛУГА-НОВА» ПП «УНІВЕРСАМ», Управління освіти Литовезької сільської ради, Фінансовий відділ Литовезької сільської ради. Це характеризує своєрідну залежність місцевого бюджету від суб'єктів господарювання бюджетної сфери (особливо в умовах поступового скорочення видобутку вугілля, а відтак закриття в перспективі підприємства вуглевидобутку – ДП «Шахта №9 «Нововолинська»).

Слід зазначити, що продовж 2021-2024 років кількість офіційно працевлаштованих осіб в Литовезькій СТГ незначно знизилася (на 3,6%), проте в структурі зайнятості змін практично не відбулося.

Безробіття. Станом на 01.01.2025 року лише 8 осіб з числа жителів Литовезької СТГ були зареєстровані як безробітні.

За даними [Єдиного порталу вакансій](#), серед найбільш затребуваних вакансій на підприємствах/установах/організаціях громади є професії, пов'язані з діяльністю вуглевидобувного підприємства на території громади: гірник очисного забою, нормувальник гірничий, електрослюсар підземний, машиніст електровоза, електрослюсар (слюсар) черговий та з ремонту устаткування та ін. Середня пропонована заробітна плата становить 11 тис. грн.

Водночас в установах та підприємствах сільської ради є потреба у водіях (3 вакансії), вчителів (4 вакансії) та вихователів (1 вакансія) закладу дошкільної освіти. Середня пропонована заробітна плата становить 8 тис. грн.

Загалом на території громади є можливості для працевлаштування як для кваліфікованих працівників з різним рівнем кваліфікації, так і для некваліфікованих робітників.

Висновки

- ✓ Литовезька СТГ належить до малих громад за чисельністю населення. На її території проживає 3751 особа. Упродовж 2021-2024 років зміни в чисельності населення громади практично не відбулося.

- ✓ Відносно невисока густина розселення у громаді (30,4 осіб/км², що у понад 2 рази менше середньої густоти розселення у Володимирському районі) вказує на територіальний потенціал громади для заселення.
- ✓ Демографічна ситуація в Литовезькій СТГ упродовж 2021-2024 років була стабільною, проте за збереження наявних тенденцій може становити ризик функціонування громади в довгостроковій перспективі через відносно незначну частку дітей у віковій структурі населення громади (лише 12,4% усіх жителів громади).
- ✓ На території Литовезької СТГ було офіційно зайнято лише 23,8% населення у працездатному віці (540 осіб). Решта жителів громади працюють за межами громади, здебільшого на підприємствах м. Нововолинськ та за кордоном.
- ✓ Основними роботодавцями у громаді є ДП «Шахта №9 «Нововолинська» (працює 126 осіб), а також установи та підприємства, які фінансуються за кошти бюджетів різного рівня. Це характеризує залежність бюджету громади від суб'єктів господарювання бюджетної сфери (особливо в умовах поступового скорочення видобутку вугілля, а відтак закриття в перспективі ДП «Шахта №9 «Нововолинська»).
- ✓ Серед найбільш затребуваних вакансій на підприємствах/установах/організаціях громади є професії, пов'язані з діяльністю вуглевидобувного підприємства на території громади.

1.5. ІНФРАСТРУКТУРА ТА ПОСЛУГИ

Інфраструктура та послуги соціальної сфери

Освіта. Мережа закладів освіти в Литовезькій СТГ є оптимальною для забезпечення потреб жителів громади в отриманні освітніх послуг.

Зокрема результати аналізу демографічної ситуації у Мовниківському старостинському окрузі та у с. Заставне, згідно реєстру даних про дітей дошкільного і шкільного віку від 0 до 18 років, показали, що збільшення контингенту потенційних вихованців закладу дошкільної освіти с. Мовники для формування різновікової групи не передбачається (і навіть зменшується у зв'язку із низькою народжуваністю), аналогічно не передбачається і збільшення контингенту потенційних учнів Заставненської початкової школи з метою формування повноцінних класів (в частині їх наповнюваності) через низьку народжуваність. ЗДО с. Мовники не має власного укриття, а утримання будівель, споруд та комунікацій потребують значних фінансових вкладень. Відтак для оптимізації мережі закладів освіти та економії коштів місцевого бюджету сільською радою було прийнято рішення про призупинення діяльності закладу дошкільної освіти с. Мовники Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області та Заставненської початкової школи Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області. Водночас, забезпечено здобуття дошкільної освіти дітьми відповідної вікової категорії, що проживають у с. Мовники і с. Кречів, у закладі дошкільної освіти с. Литовеж Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області, та забезпечено продовження здобуття освіти учнями, що проживають у с. Заставне, в Заболотцівському ліцеї Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області та організовано їх підвезення шкільним автобусом до закладу освіти. Також було вжито заходів щодо працевлаштування колишніх працівників ЗДО с. Мовники у інших закладах освіти територіальної громади.

Станом на 1 вересня 2025 року на території громади функціонувало 2 заклади дошкільної освіти і 3 заклади загальної середньої освіти (таблиця 1.6).

Послуги позашкільної освіти надаються в гуртках і секціях на базі закладів загальної середньої освіти.

Таблиця 1.6. Функціонування закладів освіти в Литовезькій СТГ

Показники	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
	н.р.	н.р.	н.р.	н.р.
Кількість закладів дошкільної освіти, одиниць	3	3	2	2
Кількість дітей в ЗДО, осіб	56	57	34	38
Кількість персоналу в ЗДО, осіб	21	20	12	13
Кількість ЗЗСО, одиниць	4	4	3	3
Кількість учнів у ЗЗСО, осіб	345	344	331	300
Кількість вчителів у ЗЗСО, (без сумісників) осіб	52	53	46	43
Кількість вчителів у ЗЗСО, (з сумісниками) осіб	63	68	65	66

Управління освітою в Литовезькій СТГ здійснює гуманітарний відділ Литовезької ТГ.

Основні проблеми закладів освіти Литовезької СТГ загалом характерні для всіх закладів освіти в Україні, серед них: потреба в ремонті приміщень, підвищенні енергоефективності приміщень, облаштуванні прилеглої до закладів освіти території, ремонті ігрових майданчиків тощо.

Дошкільна освіта. В Литовезькій СТГ функціонує 2 заклади дошкільної освіти: Заклад Дошкільної освіти с. Литовеж Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області та Заклад Дошкільної освіти с. Заставне Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області (таблиця 1.7). Комунальні ЗДО у 2025 році надають послуги дошкільної освіти 39 дітям. Кількість дітей у ЗДО громади, порівняно з довоєнним 2021 роком, зменшилась на 30%. Загальна проектна спроможність ЗДО в громаді – 45 місць. Відтак сільська рада намагається максимально ефективно здійснювати управління мережею закладів дошкільної освіти для надання освітніх послуг жителям громади.

Таблиця 1.7. Мережа закладів дошкільної освіти Литовезької СТГ у 2024-2025 н.р

Назва ЗДО, ЗЗСО	Потужність закладу освіти (дітей)	Кількість дітей	Кількість персоналу	Кількість груп	Рік побудови (модернізації) будівлі закладу
Заклад Дошкільної освіти с. Литовеж Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області	30	24	8	2	2011 р.
Заклад Дошкільної освіти с. Заставне Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області	15	15	5	1	2019 р.

Загальна середня освіта. В Литовезькій СТГ функціонує 3 заклади загальної середньої освіти: 2 ліцеї і 1 гімназія (таблиця 1.8).

Станом на 01.09.2025 року в ЗЗСО громади навчалось 273 учні (на 21% менше порівняно з довоєнним 2021 роком). Найімовірніше це спричинено війною, оскільки упродовж останніх років у громаді простежувалась тенденція до зменшення народжуваності.

Таблиця 1.8. Мережа закладів загальної середньої освіти Литовезької СТГ у 2024-2025 н.р.

Назва ЗДО, ЗЗСО	Потужність закладу освіти (дітей)	Кількість учнів	Кількість персоналу	Кількість класів	Кількість інклюзивних класів	Кількість учнів у них	Рік побудови (модернізації) будівлі закладу
Литовезький ліцей імені Володимира Якобчука Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області	175	114	31	10	4	4	Корпус 1 - 2004 р. Корпус 2 – 1971 р.
Заболотцівський ліцей Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області	196	110	35	10	3	4	1981 р.
Мовниківська гімназія Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області	150	49	24	7	2	2	1963 р.

Середня завантаженість ЗЗСО Литовезької СТГ у 2025 році становила 52,4% проектною спроможності. Проте найнижчою вона є в Мовниківській гімназія Литовезької сільської ради Володимирського району Волинської області – 32,7% проектною спроможності закладу. Відтак ЗЗСО громади мають потенціал для надання освітніх послуг більшій кількості здобувачів освіти, аніж наявна їх чисельність в громаді.

Важливим показником, що характеризує ефективність мережі закладів освіти і використовується під час розрахунку освітньої субвенції²⁶, є фактична наповнюваність класів (ФНК) та її співвідношення з розрахунковою наповнюваністю (РНК). У 2025 році ФНК становила 10,14 осіб (зменшилась порівняно з попереднім роком на 7,8%), а РНК – 13,0 осіб, що свідчить про неповну наповнюваність класів в ЗЗСО громади. Наповнюваність класів в ЗЗСО Литовезької СТГ є нижчим, порівняно з середнім показником наповнюваності класів в ЗЗСО Волинської області, де його значення становить 14,5 осіб.

²⁶ Освітні індикатори: бюджетний профіль Литовезької СТГ.

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoieE4NDExNWVtODhiZi00ODE2LWEyZmltZWVwOTA2NmYyZmViliwidCI6IjcxNmVkJnRlJTl2ZTI0NGI5ZS04Yjg4LTcyZjllZDIhNWU4MyIsImMiOiJ9>

Обсяг освітньої субвенції в розрахунку на одного учня у 2025 році в Литовезькій СТГ становив 35750 грн (зменшився порівняно з попереднім роком на 0,1%) та був значно вищий, порівняно з відповідним середнім показником по Волинській області (становив – 30,2 тис. грн) та порівняно з відповідним середнім показником по сільських територіальних громадах (становив – 34,6 тис. грн).

В умовах оптимізації мережі закладів загальної середньої освіти для забезпечення якісного надання освітніх послуг у громаді організовано підвезення школярів до ЗЗСО. Його забезпечують 3 шкільні автобуси.

У ЗЗСО організовано безкоштовне харчування дітей-сиріт, дітей позбавлених батьківського піклування, дітей з малозабезпечених сімей, із числа ВПО, а також дітей мобілізованих військових.

В усіх ЗЗСО громади організовано навчання для дітей з особливими освітніми потребами. У 2025 році їх чисельність становила 9 осіб.

В адміністративному центрі громади функціонує Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку «Прикордонник», де діти різних вікових груп мають можливість активно провести літні канікули.

Охорона здоров'я. Надавачем медичних послуг первинного рівня медичної допомоги в Литовезькій СТГ є КНП «Литовезька амбулаторія загальної практики – сімейної медицини» Литовезької сільської ради Іваничівського району Волинської області (Литовезька АЗПСМ), яка розташована в с. Литовеж. Водночас в усіх інших селах громади функціонують медичні пункти тимчасового базування. Литовезька АЗПСМ перебуває в межах 30 хвилинної доступності від усіх населених пунктів громади.

Литовезька АЗПСМ підключена до Електронної системи охорони здоров'я (eHealth) та має укладений договір з НСЗУ за Програмою медичних гарантій на 1 пакет медичної допомоги (Первинна медична допомога). Обсяг державного фінансування пакету медичної допомоги, на який укладено договір з НСЗУ за Програмою медичних гарантій, у 2024 році становив 2,4 млн грн (на 7,6% більше, порівняно з 2023 роком).

Медичні послуги в громаді надають 8 медичних працівників (в т. ч. 3 чоловіків та 5 жінок): 3 лікарів, які надають послуги первинної медичної допомоги (лікарі загальної практики-сімейної медицини, лікарі-педіатри); 5 медичних сестер. Кадрова забезпеченість ЗОЗ громади цілком задовільна. Виходячи з чисельності населення громади, на одного лікаря в середньому може припадати 1250 осіб (відповідно ж до законодавства один сімейний лікар може підписати декларації з 1800 особами). Водночас 4 медичних працівники (50% загальної кількості) – пенсійного віку, що свідчить про потребу в омолодженні спеціалістів для сфери охорони здоров'я громади.

Матеріально-технічна забезпеченість ЗОЗ Литовезької СТГ – задовільна.

На території громади відсутній пологовий будинок. Найближчий пологове відділення знаходиться в структурі Нововолинської центральної міської лікарні в м. Нововолинськ.

В адміністративному центрі громади функціонує 1 аптечний заклад. Для забезпечення потреб жителів громади у придбанні ліків вони їздять в м. Нововолинськ.

Станом на 20.09.2025 року в Литовезькій СТГ 3014 осіб уклали декларацію з сімейним лікарем або лікарем-педіатром, що становить 80,4% населення громади, що значно нижче відповідного середнього показника по Волинській області (88,63% усього населення області).

Культура і мистецтво. Культура є тією складовою суспільного життя, яка може об'єднати та згуртувати жителів громади, Литовезької СТГ. Тому, завданням громади є забезпечення рівного доступу всіх мешканців до якісного культурного продукту.

Послуги у сфері культури та дозвілля в Литовезькій СТГ надають:

- 4 будинки культури (в селах Литовеж, Заболотці, Мовники, Заставне) та 1 клуб (с. Біличі);
- Заставненська публічна бібліотека та 3 бібліотеки-філії в селах Мовники, Литовеж Заболотці;

- Музей історії села Литовеж;
- Молодіжний простір села Заставне.

Бібліотечний фонд у громаді становить майже 19 тис. одиниць.

Фізична культура і спорт. В громаді пропагується розвиток масової фізичної культури і спорту. На території громади розміщені 4 стадіони, 6 футбольних полів, в т. ч. зі штучним покриттям, 4 спортивні майданчики (в селах Мовники, Литовеж, Заболотці, Заставне), а також 2 дитячі майданчики (в селах Литовеж та Біличі). Послуги спортивних секцій надаються на базі закладів загальної середньої освіти.

Соціальний захист. Соціальні послуги жителям Литовезької СТГ, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги, надає Центр надання соціальних послуг (ЦНСП) Литовезької сільської ради. У складі ЦНСП функціонують:

- відділ соціальної роботи з сім'ями, дітьми та молоддю – забезпечує проведення соціально-профілактичної роботи, спрямованої на запобігання потраплянню в складні життєві обставини сімей, дітей та молоді; виявлення сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги; здійснення соціального супроводу сімей, дітей та молоді, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги, надання їм соціальних послуг за результатами проведеної оцінки потреб їх у таких послугах; забезпечення взаємодії із структурними підрозділами місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також залучення потенціалу територіальної громади до проведення соціальної роботи із сім'ями, дітьми та молоддю;
- відділення соціальної допомоги вдома – створене для надання соціальних послуг за місцем проживання/перебування самотнім громадянам, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з частковою втратою рухової активності (мають III, IV, V групи рухової активності) та потребують сторонньої допомоги, надання соціальних послуг в домашніх умовах згідно з медичним висновком, а саме: похилого віку; інвалідів (які досягли 18-річного віку); хворих (з числа самотніх осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більш як чотири місяці); самотніми ветеранам війни, особам, на яких поширюється дія Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", жертвам нацистських переслідувань, особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи і віднесені до 1, 2 і 3 категорії, особам, депортованим за національною ознакою;
- мобільна бригада соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі – створена відповідно до рішення сесії Литовезької сільської ради від 27 червня № 45/59. Це об'єднання спеціалістів, що надають екстрену та планову соціально-психологічну допомогу потерпілим від домашнього насильства або насильства за ознакою статі, в тому числі дітям.

У 2024 році у громаді було зареєстровано 96 ветеранів війни (у 2023 р. – 89 осіб), 27 осіб, які перебували у складних життєвих обставинах (у 2023 р. – 23 особи), 6 сімей, які перебували у складних життєвих обставинах (у 2023 р. – 5 сімей), 22 сім'ї, які отримували державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям (у 2023 р. – 18 сімей), 158 отримувачів субсидій на оплату житлово-комунальних послуг (у 2023 р. – 116 отримувачів). Відтак у громаді простежується зростання кількості осіб з числа вразливих груп населення.

Соціальні послуги в громаді надають 6 працівників (1 чоловік та 5 жінок) Центру надання соціальних послуг, з яких 1 фахівець із соціальної роботи та 5 соціальних працівників. Загалом у 2024 році ними було надано 21058 соціальна послуга, в тому числі: 8 послуг особам з інвалідністю; 16 послуг дітям з інвалідністю; 41 послуга особам похилого віку; 16 послуг внутрішньо переміщеним особам; 30 послуг ветеранам війни.

Житлово-комунальна інфраструктура та послуги.

Житловий фонд. Житловий фонд Литовезької СТГ складає понад 124 тис. м² загальної площі. Забудова на території громади переважно індивідуальна садибна. Кількість дворів становить 1658 одиниць. Зокрема кількість житлових будинків індивідуальної забудови (приватний сектор, садибного типу) становить 1655 будинків, а багатоквартирних житлових будинків – 3 од. загальною площею.

Житлові будинки забезпечені індивідуальним опаленням та централізованим електропостачанням, газопостачанням, водопостачанням. Система централізованого водовідведення в громаді відсутня. В домогосподарствах наявні лише вигребні ями.

Переважна більшість будинків збудована в радянські часи, тому їхні теплотехнічні характеристики огорожувальних конструкцій не відповідають сучасним будівельним нормативним вимогам, що зумовлює надлишкове споживання енергоресурсів.

Враховуючи потреби людей з маломобільних груп населення та людей з інвалідністю комунальні будівлі поступово облаштовують елементами доступності (пандусами, поручнями, підйомниками і т. п.).

На території громади є два садівничі товариства «Прикордонник» (орієнтовна площа 110 га) та «Шахтар» (орієнтовна площа 93 га). На території товариств застаріла водогінна система, відсутнє водовідведення, відсутнє сортування сміття, застаріла електрична система на масиві у СТ «Шахтар» (частково відсутня електрика), дорожнє покриття потребує ямкового ремонту.

Комунальні послуги. Комунальні послуги в громаді надає КП «Комунальне господарство Литовезької сільської ради». Воно здійснює: збирання та вивезення безпечних відходів; постачання води; інші види діяльності із прибирання, виконання робіт з благоустрою на території громади та забезпечення поточного утримання та функціонування комунальних доріг, у тому числі в прикордонній зоні.

Водопостачання та водовідведення. Послуга централізованого водопостачання надається в 4 селах громади: с. Біличі (62 підключено абонентів), с. Заболотці (86 абонентам, в т. ч. ЗЗСО), с. Заставне (1 абоненту – ЗДО), с. Литовеж (15 абонентам, в т. ч. ЗЗСО, ЗДО). В с. Біличі протяжність мережі водопостачання становить 2,4 км, в с. Заболотці – 1,2 км, в с. Литовеж – 1,8 км. В селах Кречів та Мовники централізоване водопостачання відсутнє. В цих селах воду використовують власних криниць або свердловин.

Системи централізованого водопостачання в селах живляться від власних свердловин підземних водозаборів. Системи централізованого водопостачання сіл об'єднують в себе свердловини, водогони, напірні башти та розподільчі мережеві водопровідні трубопроводи. На даний час в експлуатації знаходяться 4 артезіанських свердловин, з яких 3 свердловини – в експлуатації КП «Комунальне господарство Литовезької сільської ради» та одна в експлуатації аграрного підприємства «Адама» у с. Біличі.

Загальна фактична продуктивність водозаборів КП «Комунальне господарство Литовезької сільської ради» становить 128,7 м³/добу. Зі свердловин вода потрапляє до напірних башт, а потім розподіляється до споживачів. На свердловинах встановлена система автоматики, відповідно вони працюють в автоматичному режимі. Знезараження води централізованого водопостачання не виконується, проте якість питної води контролюється лабораторними аналізами, які виконує ДП «Нововолинська районна санітарно-епідеміологічна станція». Облік централізованого водопостачання серед населення відсутній. Нарахування за спожиту воду визначають розрахунковим методом, згідно норм споживання на одну особу. В бюджетних закладах наявний 100 % облік холодної води.

Система централізованого водовідведення у селищах відсутня, незважаючи на наявність у деяких централізованого водопостачання. В селищах користуються вигрібними ямами, з яких побутові стоки відкачуються спеціалізованими автомобілями і транспортуються на КОС КП «Нововолинськводоканал». Послугами вивозу побутових стоків для населення займаються приватні компанії, а для бюджетних закладів ВУКГ Нововолинської міської ради.

Теплопостачання. Послуга централізованого теплопостачання в громаді не надається. Опалення житлових будинків забезпечуються індивідуальними котлами та конвекторами із використанням газу, а також пічним опаленням із використанням газу та дров.

В комунальних закладах основним джерелом теплопостачання є автономні котельні на природному газі та твердому паливі (дровах). Сільська рада провадить діяльність в напрямі впровадження енергоефективних заходів в комунальних будівлях.

Вугілля у вигляді палива на сьогоднішній день не бере участі в енергетичному балансі Литовезької СТГ, незважаючи на наявність на території громади ДП «Шахта №9 «Нововолинська». Вугілля не використовується, як паливо в домогосподарствах, місцевих комунальних, сільськогосподарських та промислових підприємствах.

Енергетична інфраструктура. Розподіл електричної енергії для Литовезької СТГ забезпечує електроенергетичне підприємство ПрАТ «Волиньобленерго». Електроживлення ДП «Шахти №9 «Нововолинська», яка розташована на території Литовезької СТГ забезпечується від ПС-6 кВ «Шахта 9» 6/0,4 кВ Волинською філією ДП «Регіональні електричні мережі».

Загальна кількість ТП, що розташовані на території Литовезької СТГ та знаходяться на балансі ПрАТ «Волиньобленерго» складає 41 од., загальною потужністю 4,867 МВА. Загальна протяжність ЛЕП, що на балансі ПрАТ «Волиньобленерго» складає : ЛЕП 10 кВ – 43,11 км, ЛЕП 0,4 кВ – 107,155 км.

Також у Литовезькій СТГ наявні мережеві СЕС в домогосподарствах загальною кількістю 10 од. та загальною встановленою потужністю 290 кВт.

Генерація та споживання на власні потреби електричної енергії від даних СЕС складає приблизно 290 МВт*год/рік.

Загалом у 2025 році проектна потужність мереж електропостачання в громаді становила 56,7 МВт-год за рік, а фактичне споживання електроенергії підприємствами та населенням – 49,711 МВт-год за рік.

Управління відходами. Власного полігону для побутових відходів (далі – ПВ) в громаді немає. Вивіз ПВ КП «КГ Литовезької сільської ради» здійснюється на полігон в сусідній громаді.

Централізованим вивезенням відходів охоплені усі населені пункти громади. Зокрема у с. Біличі цією послугою забезпечуються 148 абонентів, у с. Заболотці – 230 абонентів, у с. Заставне – 128 абонентів, у с. Литовеж – 231 абонент, у с. Кречів – 149 абонентів, у с. Мовники – 217 абонентів.

Небезпечних відходів на території громади не генерують. Породні відвали, які генеруються ДП Шахта №9 «Нововолинська» в результаті вуглевидобутку і кваліфікуються за категорією екологічної безпеки як категорія В (небезпечні), розміщуються на території Нововолинської МТГ.

Інфраструктура безпеки.

Укриття. Укриття на території Литовезької СТГ облаштовані переважно в закладах освіти або в безпосередній близькості до них. Зокрема: Литовезький ліцей має найпростіше укриття, Заболотцівський ліцей користується найпростішим укриттям, яке облаштоване в адмінбудівлі, Мовниківська гімназія має найпростіше укриття, Литовезький ЗДО користується найпростішим укриттям, яке облаштоване в Будинку культури, Заставненський ЗДО користується найпростішим укриттям, яке облаштоване в недобудованому старому ЗДО. Також у громаді є укриття на території ДП Шахта №9 «Нововолинська».

Також в громаді створено 2 пункти незламності на випадок масового відключення електроенергії на тривалий період (розташовані на базі Литовезької АЗПСМ та Дія центру в с. Литовеж).

Пожежна безпека. Частина населених пунктів Литовезької СТГ розташована на значній відстані (до 20 км) від місць розташування основних пожежно-рятувальних підрозділів ДСНС

України. Відтак час прибуття до місця пожежі може становити до 30 хв. Тому для забезпечення пожежної безпеки на території громади завдяки співпраці ГУ ДСНС у Волинській області, органів влади і місцевого самоврядування було створено підрозділ місцевої добровільної пожежної охорони.

Вогнеборці-добровольці команди забезпечені бойовим та форменим одягом, захисним спорядженням. В наявності підрозділу – пожежна автоцистерна підвищеної прохідності АЦ-40. В підрозділі створено належні умови для несення служби та відпочинку вогнеборців.

Громадська безпека. В Литовезькій СТГ функціонує програма «Поліцейський офіцер громади», створено та обладнано поліцейську станцію (в приміщенні ДІА центру в с. Литовеж), в якій працює поліцейського офіцера громади сектору взаємодії з громадами сектору превенції. За кошти місцевого бюджету було придбано службовий автомобіль для виконання функцій поліцейського офіцера громади.

Заклади освіти на території громади обладнано системами безпеки. Зокрема: в Литовезькому ліцеї встановлено 3 відеокамери ззовні і тривожна кнопка 102; в Заболотцівському ліцеї – 3 відеокамери ззовні, тривожна кнопка 102; в Мовниківській гімназії – тривожна кнопка 102; в Литовезькому ЗДО – 1 відеокамера всередині, тривожна кнопка 102, пожежна сигналізація; в Заставненському ЗДО – 1 відеокамера всередині, тривожна кнопка 102. Водночас громадські місця на території громади не обладнані системою відеонагляду.

В громаді відповідальними службами періодично провадиться інформаційно-просвітницька робота в напрямі покращення знань про правила громадської безпеки, пожежної безпеки, правил поведінки на воді і т. п.

Загалом жителі громади стан безпеки в громаді оцінюють як задовільний.

Інфраструктура та послуги транспорту та зв'язку

Дорожнє господарство. Територією Литовезької СТГ пролягає 49 автомобільних доріг (рис. 1.14), в тому числі:

- 1 регіональна автомобільна дорога державного значення Р-15 (Ковель – Володимир – Шептицький – Жовква) протяжністю територією громади – 5,7 км;
- 5 автомобільних доріг загального користування місцевого значення (О 030317, О 030318, О 030320, О 030325, С 030323) протяжністю 32,9 км.

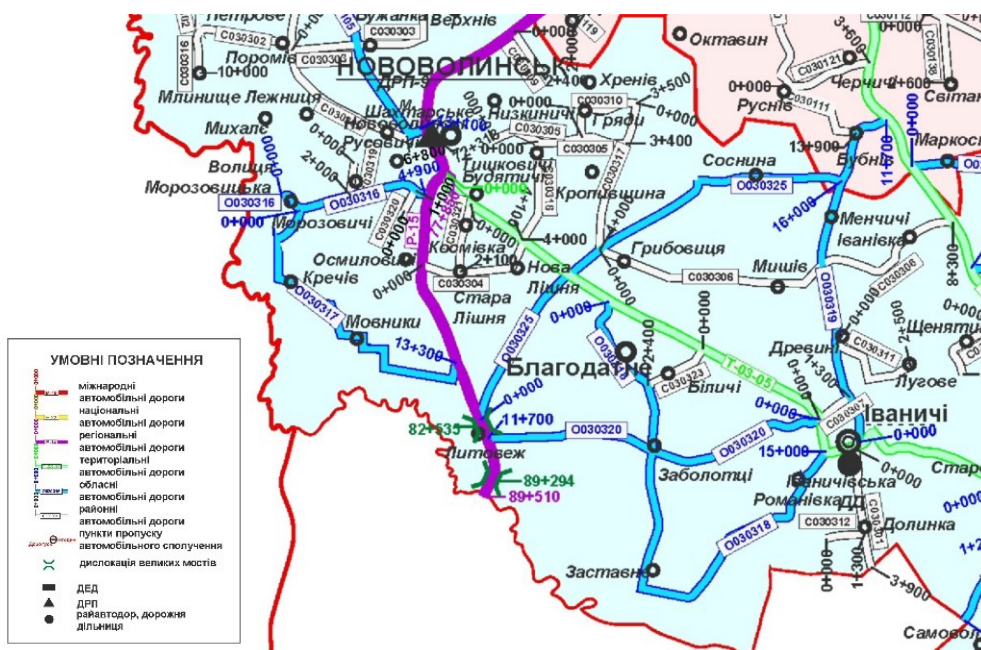

Рисунок 1.14. Автомобільні дороги на території Литовезької СТГ

Загальна протяжність автомобільних доріг територією громади становить 76,31 км, в т. ч. комунальних доріг – 51,01 км.

Протяжність доріг з асфальтобетонним покриттям – 11,75 км, чорне шосе – 3,20 км, біле шосе – 6,15 км, ґрунтові – 29,91 км.

Гострою проблемою громади є незадовільний експлуатаційний стан вулично-шляхової комунальної інфраструктури (стан усіх доріг на території громади, крім дороги Р-15, за оцінкою сільської ради, становить 1 бал з 5 можливих). Через недостатнє фінансування у попередніх роках не витримуються міжремонтні строки експлуатації дорожнього покриття проїжджої частини вулиць і доріг комунальної власності. Для приведення вулично-шляхової комунальної інфраструктури до належного експлуатаційного стану сільська рада затвердила «Програму утримання та ремонту автомобільних доріг загального користування в т. ч. місцевого значення та вулиць і доріг комунальної власності Литовезької сільської ради на 2021-2025 роки», в межах якої на 2025 рік було передбачено понад 2,8 млн грн.

Транспортні послуги. залізничний транспорт для здійснення пасажирських та вантажних перевезень на території Литовезької СТГ відсутній. У с. Литовеж наявні під'їзні залізничні колії ДП «Волиньвугілля» до Шахти №9, з якої відвантажується та перевозиться вугілля.

Основна частина перевезень пасажирів та вантажів у Литовезькій СТГ здійснюється автобусним транспортом, легковим автомобільним транспортом, а також вантажним автомобільним транспортом.

Надання послуг громадського транспорту забезпечують 3 міжміські автобусні маршрути (перевезення забезпечують приватні перевізники Нововолинської міської територіальної громади), що курсують територією громади. Вони охоплюють усі 6 населені пункти громади. На території громади наявні 13 автобусних зупинок.

Приватний автомобільний транспорт займає провідне місце в забезпеченні вантажних та пасажирських перевезень у Литовезькій СТГ. Кількість приватного транспорту за останні роки збільшується надзвичайно швидко.

Комерційний транспорт представлений сільськогосподарською технікою фермерських аграрних підприємств.

Для забезпечення життєдіяльності територіальної громади в сільській раді та комунальних підприємствах (прибирання, вивезення сміття тощо) перебувають у власності транспортні засоби, що утворюють автопарк. Станом на кінець 2022 року загальна кількість транспортних засобів складала 11 од. Автопарк представлений автомобільним, автобусним, вантажним та транспортом спеціального призначення.

Інфраструктура та послуги мобільного зв'язку. Послуги мобільного зв'язку та доступу до бездротового інтернету на території Литовезької СТГ надають всі основні оператори – Київстар, Vodafone Україна, Lifecell (рис. 1.15). Якість покриття та швидкість передачі даних є високою та стабільною практично на усій території громади.

Послуги поштового зв'язку. Послуги поштового зв'язку на території Литовезької СТГ надають відділення ПАТ «Укрпошта» (1 відділення у с. Литовеж) та компанії «Нова пошта» (2 відділення у с. Литовеж, по одному – в селах Біличі, Мовники, Заболотці). Також ПАТ «Укрпошта» надає поштові послуги в усіх селах громади (крім адміністративного центру) пересувним відділенням поштового зв'язку.

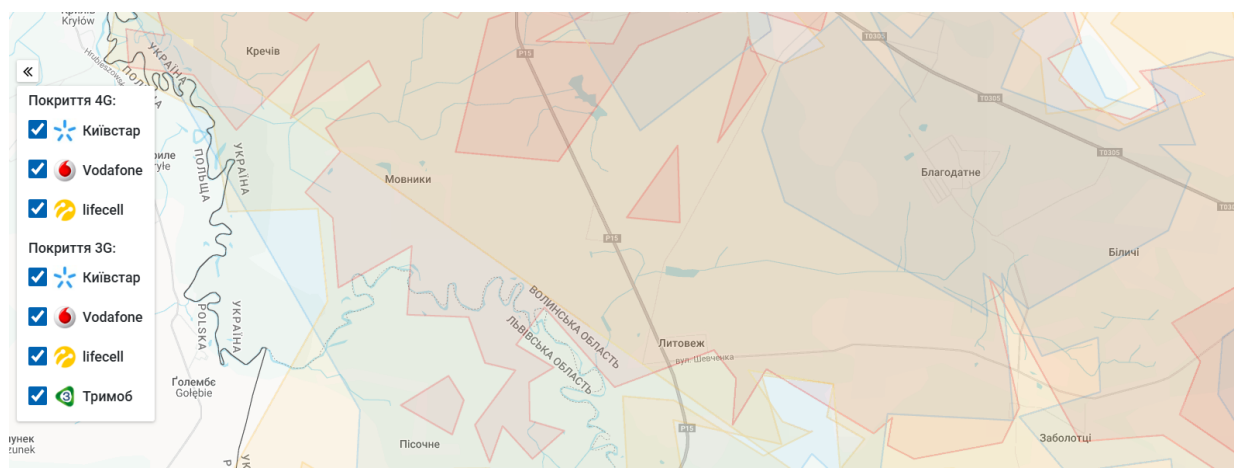

Рисунок 1.15. Картохема інтернет-покриття 3G/4G зв'язку на території Литовезької СТГ²⁷

Інфраструктура та послуги третинного сектору (сфера обслуговування)

Торгівля. Торгівельна інфраструктура громади представлена 13 закладами торгівлі, 7 з яких розташовані у с. Литовеж, по 2 заклади – в селах Мовники і Заболотці та по 1 – в селах Кречів і Заставне.

У структурі закладів торгівлі громади переважають магазини, які реалізували продукти (в т. ч. підакцизні товари) та змішані групи споживчих товарів. В сільських населених пунктах громади торгівельні заклади представлені переважно продуктовими магазинами, або магазинами, які реалізують товари змішаних груп (продуктові та промислові товари широкого вжитку).

Послуги розміщення та харчування. На території громади розташований готельно-ресторанний комплекс «Три бобри».

Інші види послуг. В селах Литовеж та Заболотці функціонують перукарні/салони краси.

На території громади відсутні відділення банків, інших фінансових установ, а також банкомати.

Туристична інфраструктура

Литовезька СТГ має потенціал для розвитку активного туризму та рекреації, зокрема сплавів на ріці Західний Буг, яка омиває усю територію громади.

Також у перспективі сільська рада за підтримки громадських організацій та активістів має намір відкрити інтерактивний музей історії громади із застосуванням технологій доповненої реальності.

Серед об'єктів історико-архітектурних та історико-культурних пам'яток на території громади можна виділити:

- Михайлівська церква (дер.) – пам'ятка архітектури місцевого значення (1930 р., с. Біличі);
- Пам'ятник землякам – пам'ятка історії місцевого значення (1970 р., с. Біличі);
- Хрестовоздвиженська церква (дер.) – пам'ятка місцевого значення (1906 р., с. Заболотці);
- Могила братська прикордонників і начальника 11-ої прикордонної застави О.К.Уткіна – пам'ятка історії місцевого значення (1949 р., с. Заболотці);
- Пам'ятник землякам – пам'ятка історії місцевого значення (1967 р., с. Заболотці);
- Пам'ятник на честь воїнів прикордонників – пам'ятка історії місцевого значення (1967 р., с. Заболотці);
- Пам'ятник на честь воїнів прикордонників-пам'ятка історії місцевого значення (1949 р., с. Заставне);

²⁷ Зведена карта покриття всіх 4G/3G операторів України. <https://www.mobua.net/maps/?pos=50.675923,24.216299,13>

- Пам'ятник на честь воїнів та землякам – пам'ятка історії місцевого значення (1976 р., с. Заставне);
- Пам'ятник прикордонникам 9-ї застави – пам'ятка історії місцевого значення (1978 р., с. Кречів);
- Введенська церква (дер.) – пам'ятка архітектури місцевого значення (1791 р., с. Литовеж);
- Городище (с. Литовеж);
- «Замок» – пам'ятка археології національного значення (IX-XIII ст.)
- «Гірка» – пам'ятка археології місцевого значення (IX-XIII ст., с. Литовеж);
- Пам'ятник землякам – пам'ятка історії місцевого значення (1970 р., с. Литовеж);
- Пам'ятник на честь воїнів-прикордонників – пам'ятка місцевого значення (1968 р., с. Литовеж);
- Церква Різдва (дер.) – пам'ятка архітектури національного значення (1713 р., с. Мовники);
- Пам'ятник землякам – пам'ятка історії місцевого значення (1975 р., с. Мовники).

Висновки

- ✓ В Литовезькій СТГ, з огляду на низьку народжуваність, оптимізовано мережу закладів освіти (функціонують 2 ЗДО та 3ЗЗСО) та забезпечено доведення дітей до закладів освіти. Середня завантаженість ЗЗСО громади у 2025 році становила 52,4% проектної спроможності. Водночас низька народжуваність в довгостроковій перспективі стане суттєвим викликом життєздатності громади.
- ✓ Надавачем медичних послуг первинного рівня медичної допомоги в Литовезькій СТГ є КНП «Литовезька амбулаторія загальної практики – сімейної медицини» Литовезької сільської ради Іваничівського району Волинської області (в с. Литовеж). В усіх інших селах громади функціонують медичні пункти тимчасового базування. Литовезька АЗПСМ перебуває в межах 30 хвилинної доступності від усіх населених пунктів громади. Водночас в Литовезькій СТГ декларацію з сімейним лікарем або лікарем-педіатром уклали лише 80,4% населення громади, що значно нижче відповідного середнього показника по Волинській області (88,63% усього населення області).
- ✓ У громаді простежується зростання кількості осіб з числа вразливих груп населення, що може поступово спричинити навантаження на бюджет громади через зростання потреби у виплатах соціальних допомог та фінансуванні надання соціальних послуг.
- ✓ У громаді розвинена житлово-комунальна інфраструктура та послуги (зокрема в 4 з 6 сіл наявна централізована система водопостачання; усі населені пункти охоплені централізованим вивезенням відходів; повністю індивідуальне тепlopостачання в домогосподарствах з використанням природного газу та твердого палива, без використання вугілля; потужність мереж електропостачання в громаді вища порівняно з фактичним споживанням електроенергії). Водночас мережа водопостачання в громаді потребує модернізації через значний знос. На території громади відсутній полігон відходів. Також у громаді не зареєстровано підприємств, які складають небезпечні відходи.
- ✓ Територією громади пролягає регіональна автомобільна дорога державного значення Р-15 (Ковель – Володимир – Шептицький – Жовква), яка є для громади ключовою артерією (дозволяє швидко доїхати до м. Нововолинськ). Гострою проблемою громади є незадовільний експлуатаційний стан вулично-шляхової комунальної інфраструктури.
- ✓ Послугами громадського транспорту та мобільного зв'язку охоплені усі населені пункти громади.
- ✓ На території громади інфраструктура та послуги третинного сектору (сфери обслуговування) розвинуті слабо, що пов'язано з близькістю до м. Нововолинськ, де жителі Литовезької СТГ можуть їх отримати в необхідному обсязі і якості. Також громада має потенціал для розвитку активного туризму та рекреації на ріці Західний Буг.

1.6. ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО

Галузевий розподіл економіки

На території Литовезької СТГ в 2024 році провадили діяльність 124 суб'єкти господарювання, з яких 60 юридичних осіб та 84 фізичні особи-підприємці²⁸.

Литовезька сільська територіальна громада має агропромислову спеціалізацію. За кількістю юридичних осіб у громаді домінують підприємства сільського господарства та надання послуг (рис. 1.15).

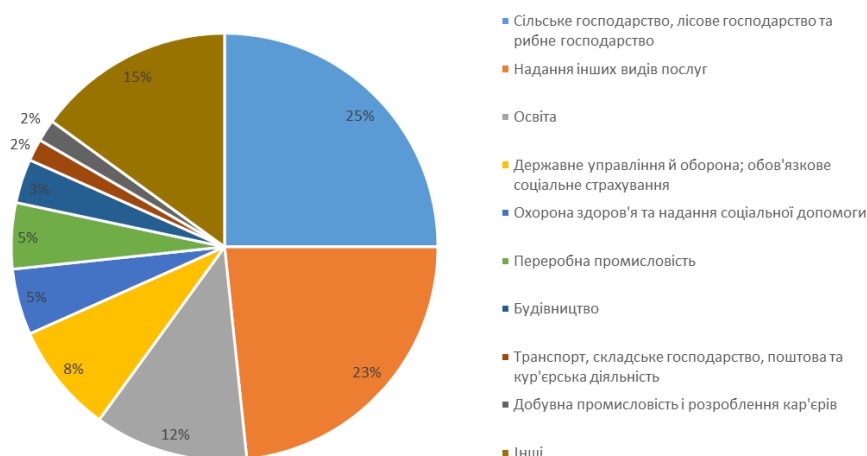

Рис. 1.15. Структура економіки Литовезької СТГ за кількістю юридичних осіб, %

За кількістю фізичних осіб-підприємців в Литовезькій СТГ, як і в переважній більшості громад України, переважають ФОПи зайняті у сфері торгівлі. Їхня частка в структурі економіки громади за видами діяльності ФОПів становить 38% (рис. 1.16). Також серед видів діяльності, за якими були зайняті ФОПи громади, можна виділити: надання інших видів послуг; професійну, наукову та технічну діяльність; транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність; інформація та телекомунікації.

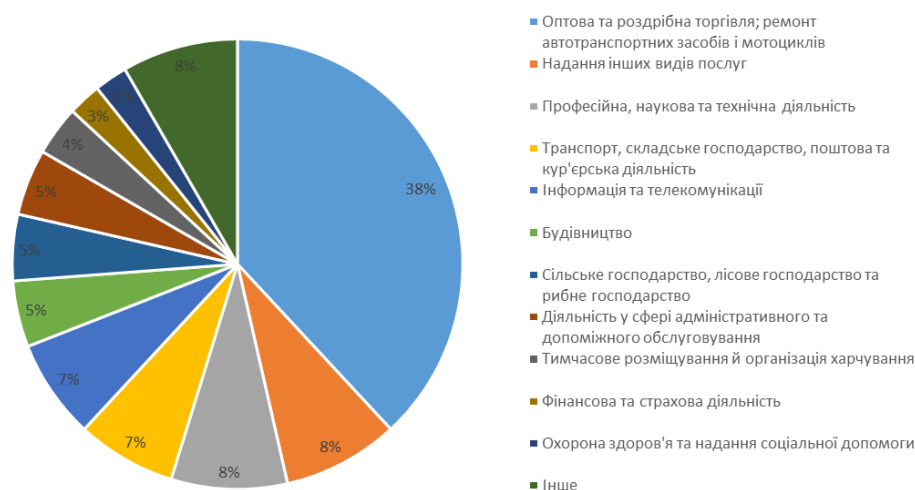

Рис. 1.16. Структура економіки Литовезької СТГ за кількістю фізичних осіб-підприємців, %

²⁸ Інформаційно-аналітичний дашборд «Бізнес на території громади» Clarity Hromada. <https://clarity-project.info/hromada/UA07020090000019505/business>

Водночас свідченням ведення господарської діяльності є сплата податків. За відсутності інших показників діяльності суб'єктів господарювання, для формування загальної структури економіки громади (юридичних осіб та ФОПів) використано показник – обсяг сплачених суб'єктами господарювання податків і зборів. За даними Державної податкової служби України²⁹, у 2024 році у структурі економіки Литовезької СТГ за обсягом сплачених (рис. 1.17) переважали суб'єкти господарювання, які провадили діяльність у сфері сільського господарства (на них припадало 27,6% усіх сплачених суб'єктами господарювання, які функціонували на території громади, податків і зборів до бюджетів усіх рівнів), добувній промисловості (добування кам'яного вугілля) (26,2%), а також сфери державного управління й оборони; обов'язкового соціального страхування (тобто установи, які фінансувалися з бюджетів різного рівня) (12,4%).

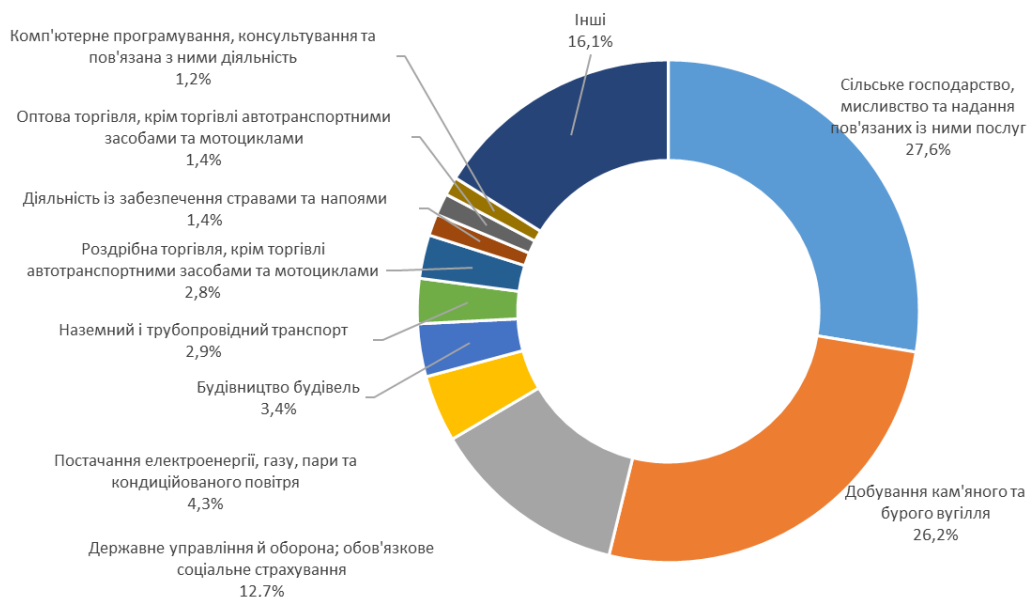

Рис. 1.17. Структура економіки Литовезької СТГ за обсягом сплачених податків до бюджетів усіх рівнів суб'єктами господарювання, що функціонують на території громади, %

Суб'єкти господарювання представлені в усіх старостинських округах. Водночас кожен другий суб'єкт господарювання – юридична особа зареєстрований в адміністративному центрі громади, а кожен десятий – в Заболотцівському старостинському окрузі. Територіальний розподіл ФОПів має подібний характер: кожні два з п'яти ФОПів зареєстровані в адміністративному центрі громади, а кожен третій – в Заболотцівському старостинському окрузі.

Сільське господарство громади представлено сільськогосподарськими підприємствами та фермерськими господарствами. На території Литовезької СТГ функціонує 15 сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств. Серед них: фермерські господарства «АКО», «Демікс», «Соснина-М»; ДП «Агрофірма Луга-Нова» ПП «Універсам», ТзОВ «П'ятидні», ПП «Вільна Україна – Р», ТзОВ «Адама», ТзОВ «Агроінвест-Топилище», ПП «Західний Буг». Основним видом діяльності переважної більшості цих підприємств є вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур. Переважно сільськогосподарські підприємства та фермерські господарства на території громади вирощують пшеницю, кукурудзу, сою, картоплю, буряк, ріпак, соняшник.

Відходи сільського господарства можуть стати потенціалом для збільшення енергетичної незалежності громади. Зокрема біомаса з агрокультур може слугувати паливом для потреб опалення насамперед будівель або споруд сільськогосподарських комплексів (ферми,

²⁹ Державна податкова служба. Податкова карта. Литовезька сільська громада.
<https://map.tax.gov.ua/community/UA07020090000019505>

елеватори тощо), а також бюджетних закладів та/або комунальних підприємств. В якості палива з відходів агрокультур можна використовувати соломку із зернових культур, стебла та стрижні з кукурудзи, стебла, корзинки та лушпиння соняшника тощо.

Також на території Литовезької СТГ розташовані одна ферма ВРХ з поголів'ям 100 од. у с. Біличі та дві свиноферми (у с. Біличі – з поголів'ям 180 од. та у с. Заболотці – з поголів'ям 100 од.). Гній ВРХ може стати потенційним джерелом отримання біометану. А застосування для виробництва біометану сучасних біогазових установок дозволять зменшити викиди цього парникового газу у середовище, сприятимуть покращенню екологічного стану середовища, дозволять усунути неприємний запах та вирішити конфліктні ситуації, що зазвичай виникають в місцях розміщення тваринницьких комплексів. Отриманий біометан можна використовувати на різні потреби: в якості моторного палива для заправки автомобілів на стисненому газі, для виробництва електроенергії при використанні електрогенераційних установок, опаленні будівель та споруд замість природного газу³⁰.

В Литовезькій СТГ розташована ФЛІЯ «Володимир-Волинське лісомисливське господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України», яка провадить діяльність у сфері лісівництва та іншої діяльності у лісовому господарстві.

Промисловість. Ключовим підприємством для громади (щодо кількості зайнятих та обсягу сплачених податків) є підприємство добувної промисловості – ДП «ШАХТА №9 «НОВОВОЛИНСЬКА» (добування кам'яного вугілля). Видобуток вугілля на підприємстві здійснюється для цілей енергетики. Проектна потужність шахти – 450 тис. тонн / рік, середня глибина – 338 м, кількість шахтопластів – 2. Водночас обсяг видобутку зменшується з року в рік (у період з 2010 до 2021 року він зменшився з 159,0 тис. тонн/рік до 12,8 тис. тонн/рік)³¹.

Загалом процеси вуглевидобування в Україні супроводжуються низкою негативних чинників, зокрема: значними обсягами державного дотування підприємств галузі (майже 90% державних шахт є дотаційними) та корупційною складовою при отриманні дотацій; збитковістю підприємств; зношеністю основних фондів та їх застарілістю; ускладненням гірничо-геологічних умов розробки родовищ; посиленням конкуренції на ринку електроенергії через активний розвиток ВДЕ; порівняно низькою якістю видобутого вугілля; екологічними проблемами, які супроводжують процеси вуглевидобування. Ці чинники зумовлюють поступову відмову від вуглевидобутку в Україні та закриття шахт. Відтак це може стати для Литовезької СТГ суттєвим викликом в економічному та соціальному аспектах, і вимагає вже зараз від сільської ради активізації заходів, скерованих на диверсифікацію місцевої економіки. Особливо з огляду на те, що переробна промисловість на території громади практично не розвинена.

Інвестиційний потенціал громади

Литовезька СТГ має розроблений двомовний (українською та англійською мовами) інвестиційний паспорт громади ([посилання](#)), який містить ключову інформацію про потенціал території, перелік наявних інвестиційних пропозицій, їх характеристики. Документ визначає пріоритетні галузі для інвестування та передбачає умови співпраці з боку органу місцевого самоврядування. Водночас інвестиційний паспорт громади потребує оновлення та популяризації за межами регіону та держави.

Пріоритетними напрямками для залучення інвесторів, стимулювання місцевого економічного розвитку та створення додаткових робочих місць у Литовезькій СТГ є започаткування нових виробництв, розвиток переробної промисловості, сільськогосподарської логістики, підприємств у сфері енергетики (зокрема, створення енергетичного кооперативу, будівництво енергетичних сховищ (Energy Storage) для оптимізації енергоспоживання в Литовезькій громаді, створення енергетичного кластеру на базі Литовезької та Поромівської громад, будівництво теплиць разом з сонячними батареями та вітровими станціями).

³⁰ План дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату Литовезької об'єднаної територіальної громади на період до 2030 р. <https://lotg.gov.ua/wp-content/uploads/2024/11/Plan-diyi-zi-stalogo-rozvytku-ta-klimatu-Lytovezkoyi-obyednanoi-terytorialnoyi-gromady-do-2030-roku.pdf>

³¹ За даними контенту Energy Map. ГО «Діксі Груп». <https://map.ua-energy.org/uk/>

Сільська рада розглядає також перспективи створення індустріального парку на території громади та планує провести дослідження інвестиційного потенціалу промислової забудови в громаді (за умови залучення донорський коштів). Потенційним майданчиком для залучення інвестицій може стати територія ДП «Шахта №9 «Нововолинська», в разі закриття вуглевидобувного підприємства. Територія приваблива для інвестицій з огляду на наявні комунікації: залізниця, дві потужні свердловини, електростанція, близькість до автомобільної дороги державного значення Р-15 та до кордону з Республікою Польща.

На території громади є кілька земельних ділянок, які пропонуються інвесторам для започаткування діяльності:

- у с. Біличі (площа – 31,8129 га) – для розміщення виробничих підприємств;
- у с. Біличі (площа – 3 га) – для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості;
- у с. Литовеж (площа – 4,7688 га) – для розміщення складських приміщень, підприємств легкої промисловості. (генпланом передбачена промисловість);
- у с. Литовеж (площа – 30,7107 га) – для розвитку індустріального парку, промислового майданчика. Можливе розміщення підприємств легкої промисловості, логістичного центру.

Сільська рада провадить активну роботу для залучення інвестора і очікує, що з огляду на безпосередню близькість території громади до кордону, після завершення воєнного стану в громаду зайдуть інвестиції.

Висновки

- ✓ Економічний розвиток Литовезької СТГ базується на підприємствах та приватних підприємцях сфери сільського господарства (15 сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств), а також на функціонуванні на території громади підприємства добувної промисловості – ДП «ШАХТА №9 «НОВОВОЛИНСЬКА». Проте, зважаючи на поступову відмову від вуглевидобутку в Україні та закриття шахт, перед Литовезькою сільською радою стоїть суттєвий виклик щодо нагальної необхідності активізації заходів, скерованих на диверсифікацію місцевої економіки. Особливо з огляду на те, що переробна промисловість на території громади практично не розвинена.
- ✓ Литовезька СТГ має потенціал для залучення інвесторів (безпосередня близькість до кордону з Республікою Польща, земельні ділянки для підприємств промисловості та логістики). Пріоритетними напрямками є розвиток переробної промисловості, сільськогосподарської логістики, підприємств у сфері енергетики (зокрема, створення енергетичного кооперативу, будівництво енергетичних сховищ (Energy Storage) для оптимізації енергоспоживання в Литовезькій громаді, створення енергетичного кластеру на базі Литовезької та Поромівської громад, будівництво теплиць разом з сонячними батареями та вітровими станціями).

1.7. БЮДЖЕТ ТА ФІНАНСОВИЙ СТАН ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Бюджет Литовезької сільської територіальної громади формується відповідно до Бюджетного та Податкового кодексів України. У 2024 р. доходи бюджету Литовезької СТГ становили 44,2 млн грн, видатки – 43,3 млн грн. У 2024 р. бюджет Литовезької СТГ був профіцитний на 0,9 млн грн. Протягом 2021-2024 рр. доходи бюджету громади зросли на 10,8%, видатки – зросли на 8,8%. (рис. 1.18).

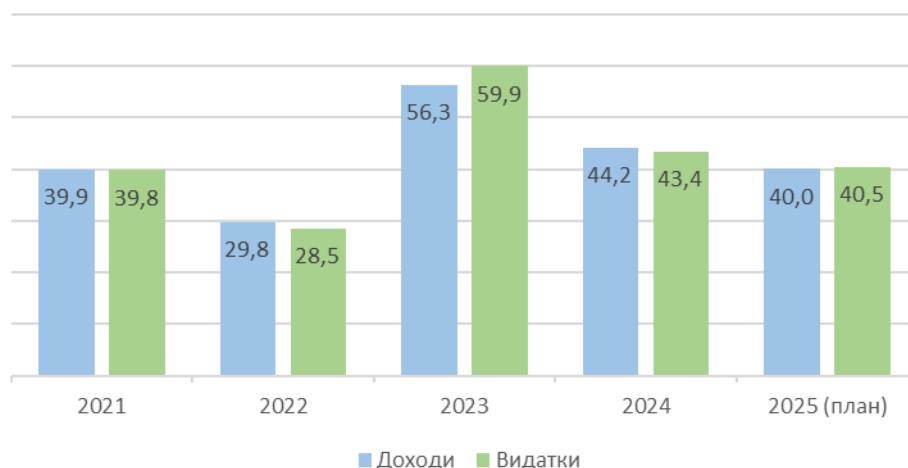

Рисунок 1.18. Динаміка доходів та видатків бюджету Литовезької сільської територіальної громади, 2021-2025 рр., млн грн³²

Доходи місцевого бюджету. За інформацією Державного вебпорталу бюджету для громадян у 2024 р. податкові надходження склали 21184,4 тис. грн (або 47,9% усіх доходів бюджету Литовезької СТГ проти 36,8% у 2021 році) (таблиця 1.9). Сума офіційних трансфертів у 2024 році склала майже 20,4 млн грн (або 46,1% усіх доходів бюджету громади, у 2021 році вона становила 60,4% усіх доходів бюджету громади). Така зміна структури доходів бюджету громади була зумовлена повномасштабною збройною агресією рф та зменшенням обсягів державних субвенцій місцевим бюджетам, які скеровувалися на будівництво, реконструкцію, ремонт і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення; на здійснення природоохоронних заходів; на розроблення комплексних планів просторового розвитку територій тощо.

Таблиця 1.9. Динаміка та структура доходів бюджету Литовезької сільської територіальної громади, 2021-2024 рр., тис. грн³³

Доходи бюджету	2021		2024		Зміна (+/-) фактичного обсягу, 2024 р. до 2021 р., грн
	Виконано за період, тис. грн	Частка у загальному обсязі доходів місцевого бюджету, %	Виконано за період, тис. грн	Частка у загальному обсязі доходів місцевого бюджету, %	
Податкові надходження	14662,4	36,8	21184,4	47,9	6522,0
Неподаткові надходження	1125,9	2,8	2502,2	5,7	1376,3
Доходи від операцій з капіталом		0,0	11,8	0,0	11,8
Бюджетні трансферти	24104,1	60,4	20393,7	46,1	-3710,4
Всього	39895,4	100	44195,7	100	4300,4

У структурі *податкових надходжень* у 2024 році на ПДФО припадало 56,9% усіх податкових надходжень (проти 72,0% у 2021 році). Натомість зросла питома вага місцевих податків та

³² Державний веб-портал бюджету для громадян Openbudget. <https://openbudget.gov.ua/>.

³³ Державний веб-портал бюджету для громадян Openbudget. <https://openbudget.gov.ua/>.

зборів у структурі податкових надходжень бюджету громади. У 2024 році на місцеві податки припадало 41,9% усіх податкових надходжень (проти 26,9% у 2021 році). Це свідчить про орієнтацію сільської ради на наповнення місцевого бюджету за рахунок місцевих податків (податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, плати за землю, єдиного податку). Найбільше зростання надходжень за аналізований період відбулося за платою за землю, яка у 2024 році становила 4463,9 тис. грн і зросла, порівняно з 2021 роком, в 2,9 рази, та за єдиним податком, надходження за яким становили у 2024 році 3736,8 тис. грн і зросли, порівняно з 2021 роком, в 1,8 рази (таблиця 1.10).

Таблиця 1.10. Динаміка та структура податкових надходжень бюджету Литовезької СТГ за основними бюджетоутворюючими податками, 2021-2024 рр., тис. грн³⁴

Податкові надходження	2021		2024		Зміна (+/-) фактичного обсягу, 2024 р. до 2021 р., грн
	Виконано за період, тис. грн	Частка у загальному обсязі податкових надходжень, %	Виконано за період, тис. грн	Частка у загальному обсязі податкових надходжень, %	
Податок з доходів фізичних осіб	10564,2	72,0	12047,0	56,9	1482,7
Рентна плата	45,3	0,3	17,9	0,1	-27,4
Акцизний податок	111,6	0,8	185,9	0,9	74,3
Єдиний податок	2035,1	13,9	3736,8	17,6	1701,8
<i>в т.ч., єдиний податок від с/г виробників</i>	<i>957,8</i>	<i>6,5</i>	<i>1354,0</i>	<i>6,4</i>	<i>396,2</i>
Податок на нерухомість	335,1	2,3	657,3	3,1	322,2
Плата за землю	1559,1	10,6	4463,9	21,1	2904,8
Інші податки і збори	2,9	0,0	56,7	0,3	53,9
Всього	14662,4	100	21184,4	100	4300,4

В Литовезькій СТГ справляють наступні місцеві податки: податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки; транспортний податок; туристичний збір; плата за землю; єдиний податок. ОМС у межах своєї компетенції встановили ставки та пільги щодо сплати місцевих податків.

Оподаткування місцевими податками в Литовезькій СТГ можна вважати задовільним для проживання в громаді та ведення бізнесу, з огляду на величину ставок місцевих податків. За усіма місцевими податками, окрім єдиного податку, вони перебувають в межах середнього законодавче допустимого діапазону ставок. Ставка єдиного податку для платників I та II груп встановлена на максимально законодавче допустимому рівні (10% прожиткового мінімуму – для I групи платників та 20% мінімальної заробітної плати – для платників єдиного податку II групи).

Найбільшими платниками податків до бюджету Литовезької СТГ є ДП «ШАХТА№9 «НОВОВОЛИНСЬКА», гуманітарний відділ Литовезької сільської ради, Литовезька сільська рада, ФГ «АГРОІНВЕСТ-ТОПИЛИЩЕ», ДП «АГРОФІРМА ЛУГА-НОВА» ПП «УНІВЕРСАМ», ТОВ «ЛИТОВЕЗЬКИЙ ЕНЕРГОПАРК», ФГ «ЕНЕРГО ПАРТНЕР», КНП Литовезька АЗПСМ, ПП «Західний Буг», КП «КГ Литовезької сільської ради». У 2024 році на ТОП-10 найбільших платників податків до бюджету громади припадало майже кожні 3 з 4 гривень податкових надходжень. Зокрема бюджетоутворююче підприємство в громаді – ДП «ШАХТА№9 «НОВОВОЛИНСЬКА» – забезпечило 24% усіх податкових надходжень місцевого бюджету (або кожну четверту гривню податкових надходжень), а 15 сільськогосподарських підприємств та фермерських господарств забезпечили 22% власних надходжень бюджету Литовезької СТГ. Проте, з огляду на тенденцію до поступового припинення вуглевидобутку і закриття вуглевидобувних підприємств, закриття ДП «ШАХТА№9 «НОВОВОЛИНСЬКА» може справити

³⁴ Державний веб-портал бюджету для громадян Openbudget. <https://openbudget.gov.ua/>.

негативний вплив на формування доходів місцевого бюджету, якщо на території громади не буде здійснюватися діяльність з активізації інших видів бізнесу.

Неподаткові надходження у 2024 р. зросли в 2,2 рази, порівняно з 2021 роком, і склали 2502,2 тис. грн, що свідчить про активне використання комунального майна, збільшення надходжень від надання адміністративних послуг (плати за послуги, адміністративні штрафи й інших санкцій). Їхня частка у загальному обсязі доходів склала 5,7% усіх доходів громади (проти 2,8% у 2021 році).

Доходи від операцій з капіталом упродовж аналізованого періоду мали місце лише в 2024 році. Обсяг надходжень за ними становив 11,8 тис. грн.

Офіційні трансферти залишаються другим за значенням джерелом доходів бюджету громади. Їх обсяг у 2024 р. зменшився на 14,6%, порівняно з довоєнним 2021 роком, і становив у 2024 році 20393,7 тис. грн. Основними статтями офіційних трансфертів у 2024 році були: освітня субвенція з державного бюджету (12965,9 тис. грн); базова дотація (2727,2 тис. грн); субвенція від інших місцевих бюджетів на здійснення природоохоронних заходів (1127,0 тис. грн).

Відтак, з огляду на повномасштабну збройну агресію РФ, а також поступову відмову від вуглевидобутку на рівні держави, сільська рада провадить діяльність, скеровану на формування доходів бюджету громади за рахунок надходжень від місцевих податків та зборів.

Видатки місцевого бюджету. У 2024 році видатки бюджету Литовезької СТГ зросли порівняно з 2021 роком на 8,9% і становили 43,3 млн грн (таблиця 1.11).

Найбільша частка в структурі видатків бюджету Литовезької СТГ у 2024 роках, як і в 2021 році, припадала на фінансування освіти (53,7% усіх видатків бюджету громади у 2024 році, 47,8% – у 2021 році) (таблиця 1.11). Видатки на освіту у 2024 році, порівняно з 2021 роком зросли на 21,2%. В структурі видатків на освіту у 2024 році 84,6% становили видатки на загальну середню освіту, 9,4% – на дошкільну освіту, 6,0% – на інші заклади та заходи у сфері освіти. 56,2% загальної суми видатків на освіту місцевого бюджету (12965,9 тис. грн) було покрито за рахунок коштів освітньої субвенції з державного бюджету.

Таблиця 1.11. Динаміка та структура видатків бюджету Литовезької СТГ, 2021-2024 рр., тис. грн³⁵

Група видатків	2021		2024		Зміна 2024 р. до 2021 р., %
	Виконано за період, тис. грн	Частка у загальному обсязі видатків, %	Виконано за період, тис. грн	Частка у загальному обсязі видатків, %	
Загальнодержавні функції	6409,2	16,1	9171,1	21,2	143,1
Громадський порядок, безпека та судова влада	-	-	901,7	2,1	
Економічна діяльність	9523,7	23,9	1821,5	4,2	Зменшилися в 5 разів
Охорона навколишнього природного середовища	47,4	0,1	1797,1	4,1	Зросли в 38,9 разів
Житлово-комунальне господарство	1937,0	4,9	1708,0	3,9	88,2
Охорона здоров'я	695,0	1,7	313,7	0,7	45,1
Духовний та фізичний розвиток	1293,2	3,2	934,2	2,2	72,2
Освіта	19038,8	47,8	23073,6	53,2	121,2
Соціальний захист та соціальне забезпечення	872,7	2,2	3632,9	8,4	Зросли в 4,2 рази
Всього	39817,1	16,1	43353,7	21,2	108,9

³⁵ Державний веб-портал бюджету для громадян Openbudget. <https://openbudget.gov.ua/>.

Наслідком повномасштабної збройної агресії РФ, а також вагомою часткою осіб літнього віку в громаді стало суттєве зростання видатків на соціальний захист та соціальне забезпечення за аналізований період – у 4,2 рази (з 872,7 тис. грн у 2021 році до 3632,9 тис. грн у 2024 році), при цьому їхня питома вага у бюджеті збільшилася з 2,2% до 8,4%. Зокрема було придбано автомобіль для мобільної бригади соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства за ознакою статі (за кошти державної субвенції).

Видатки на охорону навколишнього природного середовища у 2024 році склали 1797,1 тис. грн (4,1% бюджету), що у 38,9 разів більше, ніж у 2021 році (47,4 тис. грн, 0,1%). Зокрема на території громади провадилась діяльність з капітального ремонту меліоративної мережі Бузької осушувальної системи у с. Заболотці.

Натомість видатки на економічну діяльність істотно скоротилися: з 9523,7 тис. грн у 2021 році (23,9% бюджету) до 1821,5 тис. грн у 2024 році (4,2%), тобто майже у 5 разів.

Зросли також видатки на загальнодержавні функції – на 43,1%, що супроводжувалося збільшенням їхньої частки у структурі бюджету з 16,1% у 2021 році до 21,2% у 2024 році.

Новою статтею у 2024 році стали видатки на громадський порядок, безпеку та судову владу, які становили 901,7 тис. грн (2,1% бюджету).

Водночас зменшилися видатки на охорону здоров'я (на 54,9%) та духовний і фізичний розвиток (на 27,8%), що призвело до скорочення їхніх часток у структурі бюджету до 0,7% і 2,2% відповідно. Видатки на житлово-комунальне господарство скоротилися на 11,8%, а їхня питома вага знизилася з 4,9% до 3,9%.

З бюджету Литовезької СТГ надавалися також трансферти іншим місцевим бюджетам в рахунок оплати за надані послуги. Зокрема за послуги: Іваничівського трудового архіву, Іваничівської лікарні, Володимирської РВА для забезпечення виконання повноважень, Нововолинському ІРЦ за висновки для дітей з ООП.

У 2024 році на капітальні видатки бюджету Литовезької СТГ було 12,5% від загального обсягу видатків бюджету.

Фінансовий стан Литовезької сільської територіальної громади на фоні регіону. За даними порталу [decentralization](https://decentralization.gov.ua/), у 2024 році Литовезька СТГ була **дотаційною і за індексом податкоспроможності** займала **20 місце** серед 54 громад Волинської області. Індекс податкоспроможності був дещо нижчим порівняно з середнім по громадах Волині.

Таблиця 1.12. Місце громади в регіоні за показниками фінансової спроможності у 2021 та 2024 роках

Показник	Литовезька СТГ громада		Місце Литовезької СТГ в рейтингу громад регіону	
	2021	2024	2021	2024
Надходження до загального фонду бюджету на 1 мешканця, грн	3695	5459	26	26
Дохідність земель (співвідношення плати за землю до території громади), грн	12473	35711	29	9
Питома вага місцевих податків і зборів у доходах загального фонду, %	26,04	40,53	38	5
Фіскальна віддача території (співвідношення надходжень загального фонду до території громади), тис. грн/км ²	121	175,2	22	23
Видатки загального фонду на 1-го мешканця, грн	6888	9294	49	48
Капітальні видатки на 1 мешканця, грн	2619	1200	1	17
Видатки на утримання апарату управління на 1 мешканця, грн	1387	2078	7	8
Індекс податкоспроможності	0,78	0,68	8	20

За більшістю показників фінансової спроможності громада перебуває в середині рейтингу серед громад регіону. Водночас за показниками «Дохідність земель» та «Питома вага місцевих податків і зборів у доходах загального фонду» Литовезька СТГ є першої десятці серед 54 громад Волинської області, що свідчить про активізацію внутрішніх ресурсів громади для наповнення місцевого бюджету.

Висновки

- ✓ У структурі бюджету громади простежується зміщення акценту від державних трансфертів до власних доходів, зокрема місцевих податків і зборів (зростання їхньої частки з 36,8% у 2021 р. до 47,9% у 2024 р.). Це свідчить про підвищення ефективності використання внутрішніх ресурсів громади, зокрема земель громади.
- ✓ Значна залежність місцевого бюджету від діяльності ДП «Шахта №9 «Нововолинська» (24% усіх податкових надходжень) створює ризики для фінансової стійкості громади у зв'язку з поступовою відмовою від вуглевидобутку на рівні держави. Це вимагає активізації розвитку альтернативних видів економічної діяльності, зокрема розвитку малого та середнього бізнесу у сфері агропереробки, зеленої енергетики, наданні послуг.
- ✓ Структура та динаміка видатків бюджету громади вказує на орієнтацію ОМС на підтримку життєдіяльності жителів в умовах повномасштабної збройної агресії РФ. Проте для формування фінансово спроможної громади та підтримки її розвитку в довгостроковій перспективі доцільно збільшити видатки на розвиток місцевої економіки.
- ✓ За більшістю показників фінансової спроможності громада перебуває в середині рейтингу серед громад регіону. Водночас за показниками «Дохідність земель» та «Питома вага місцевих податків і зборів у доходах загального фонду» Литовезька СТГ є першої десятці серед 54 громад Волинської області, що свідчить про активізацію внутрішніх ресурсів громади для наповнення місцевого бюджету.

1.8. ОРГАНИ УПРАВЛІННЯ ГРОМАДОЮ

Місцеве самоврядування. Місцеве самоврядування Литовезькою СТГ здійснюється Литовезькою сільською радою. До складу виконавчого комітету Литовезької сільської ради входять: сільський голова, секретар ради, керуючий справами (секретар) виконавчого комітету сільської ради, 3 старост, начальник відділу земельних відносин, комунальної власності, містобудування, архітектури, соціально-економічного розвитку та інвестицій, а також 1 громадський діяч.

Депутатський корпус Литовезької сільської ради формують 19 депутатів, з яких: 13 депутатів – ПП «За майбутнє», 2 – ПП «Європейська солідарність», 2 – ВО «Батьківщина», 1 – ПП «Слуга народу», 1 – самовисуванець.

В сільській раді діють 3 постійні депутатські комісії:

- з питань фінансів, бюджету, планування соціально-економічного розвитку, інвестицій та міжнародного співробітництва (7 депутатів);
- з питань освіти, фізичного виховання, культури, охорони здоров'я, соціальної політики, регламенту та депутатської етики (6 депутатів);
- з питань земельних відносин, будівництва, інфраструктури, житлово - комунального господарства, природних ресурсів та екології (5 депутатів).

Структуру виконавчих органів Литовезької сільської ради складають: загально-організаційний відділ; відділ фінансів; відділ бухгалтерського обліку та звітності; гуманітарний відділ; відділ земельних відносин, комунальної власності, містобудування, архітектури, соціально-економічного розвитку та інвестицій; Центр надання адміністративних послуг; служба у справах дітей; відділ соціального захисту населення. Загалом у сільській раді працює 33 особи.

Система надання адміністративних послуг. В Литовезькій СТГ функціонує Центр надання адміністративних послуг у виконавчому комітеті Литовезької сільської ради (в с. Литовеж), в якому працює 3 особи. Також для забезпечення рівного доступу мешканців до послуг на території громади адміністративні послуги надаються старостами в усіх старостинських округах (на віддалених робочих місцях).

Загальна кількість послуг, які можна отримати у ЦНАП, – 271 послуга. Вони надаються за 15 групами: реєстрація / зняття з реєстрації місця проживання/перебування особи; земельні питання (самоврядні); питання місцевого значення; державна реєстрація речових прав на нерухоме майно; державна реєстрація юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців; державна реєстрація актів цивільного стану; державна реєстрація земельних ділянок та надання відомостей з державного земельного кадастру; адміністративні послуги соціального характеру та соціальні послуги; паспортні послуги (вклеювання фотокартки); послуги Держпродспоживслужби; послуги управління агропромислового розвитку; послуги державної інспекції архітектури та містобудування; послуги державного центру зайнятості; послуги пенсійного фонду; послуги міністерства у справах ветеранів України. На віддалених робочих місцях Центром надання адміністративних послуг у виконавчому комітеті Литовезької сільської ради надається 146 послуг.

В ЦНАПі використовується електронний документообіг.

У 2024 році ЦНАПом суб'єктам (громадянам) було надано 4738 адміністративних послуг, з них: проведено державну реєстрацію речового права 2762, надано 88 відомостей з ДЗК, видано 587 довідок(витягів) з реєстру територіальної громади, надано 748 довідок різного характеру, надано 347 послуг соціального характеру.

Висновки

- ✓ Виконавчі органи місцевого самоврядування громади сформовані належним чином для забезпечення управління громадою, надання соціальних послуг населенню та розвитку економіки. Також включення до складу виконавчого комітету громадського діяча сприяє врахуванню інтересів широкого кола зацікавлених сторін під час управління громадою.
- ✓ Система надання адміністративних послуг в громаді добре налагоджена. Послуги надаються через Центр надання адміністративних послуг у виконавчому комітеті Литовезької сільської ради, а також на віддалених робочих місцях. Перелік адміністративних послуг – доволі широкий і включає 271 послугу за 15 групами послуг.

1.9. ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ГРОМАДСЬКІ ОБ'ЄДНАННЯ

Органи самоорганізації населення. Усі жителі громади мають змогу долучатися до вирішення проблем громади шляхом створення органів самоорганізації населення (ОСН). ОСН можуть взаємодіяти з органами місцевого самоврядування та сприяти вирішенню завдань соціально-економічного й культурного розвитку відповідних територій. Проте станом на початок 2025 року в Литовезькій СТГ не було створено органів самоорганізації населення (вуличних комітетів, сільських комітетів і т. п.), що свідчить про невисоку активність жителів громади в напрямі спільного вирішення питань розвитку територіальної громади.

Громадські об'єднання. За даними Реєстру громадських об'єднань³⁶, на території Литовезької СТГ зареєстровано 4 громадські організації, діяльність яких скерована на підтримку соціально-економічного розвитку громади. Серед них: Громадська організація «Розвиток» (с. Литовеж), ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ПОБУЖЖЯ» (с. Литовеж), Заболотцівська сільська громадська організація «Заболотці» (с. Заболотці), Заставенська сільська громадська організація «Надія» (с. Заставне).

Молодіжна рада. У 2018 році, відповідно до рішення 18 сесії сьомого скликання Литовезької сільської ради №11 від 28.09.2018 року при Литовезькій сільській раді була утворена Молодіжна рада.

Молодіжна рада є консультативно-дорадчим органом при Литовезькій сільській раді, що створений для сприяння участі молоді Литовезької СТГ у формуванні та реалізації молодіжної політики в населених пунктах Литовезької СТГ в усіх сферах життя молоді, координації спільної діяльності молодіжних громадських організацій, інститутів громадянського суспільства та органів місцевого самоврядування, що займаються активізацією участі молоді у політичному, соціальному та економічному житті громади.

Водночас Молодіжна рада потребує підтримки від сільської ради для активізації своєї діяльності, зокрема через затвердження відповідної місцевої цільової програми.

Інструменти залучення громадськості. Для залучення громадськості до участі в прийнятті і реалізації управлінських рішень в громаді запроваджено цифрові інструменти. Зокрема через офіційний сайт Литовезької СТГ запроваджено можливість подання запиту на публічну інформацію, висвітлюється інформація про події, що відбуваються в громаді, тощо. Також комунікації з жителями громади Литовезька сільська рада веде сторінку у Фейсбуці.

Сільська рада планує після завершення воєнного стану для залучення громадськості до прийняття управлінських рішень відновити конкурс місцевих ініціатив, який проводився в громаді до 2021 року.

Висновки

- ✓ В громаді зареєстровано 4 громадській організації, діяльність яких скерована на підтримку соціально-економічного розвитку громади. Водночас органів самоорганізації населення (вуличних комітетів, сільських комітетів і т. п.) в громаді не створено, що свідчить про невисоку активність жителів громади в напрямі спільного вирішення питань розвитку територіальної громади.
- ✓ В громаді створено Молодіжну раду, проте вона функціонує неактивно. Для активізації її діяльності доцільно надати підтримку від сільської ради, зокрема через затвердження відповідної місцевої цільової програми.
- ✓ Основним каналом залучення громадськості до участі в прийнятті і реалізації управлінських рішень в громаді є офіційний сайт громади та сторінка сільської ради у Фейсбуці. Для залучення громадськості до прийняття управлінських рішень сільська рада планує після завершення воєнного стану відновити конкурс місцевих ініціатив, який проводився в громаді до 2021 року.

³⁶ Реєстр громадських об'єднань. <https://rgo.minjust.gov.ua/>

1.10. МІСТОБУДУВАННЯ ТА ПРОСТОРОВИЙ РОЗВИТОК

Містобудівна документація забезпечує раціональне планування території, сприяє ефективному використанню ресурсів і розвитку інфраструктури. Вона створює правову основу для регулювання забудови, захищає інтереси громади та підвищує привабливість території для інвестицій, стимулюючи економічний розвиток.

Актуальний генеральний план наявний села Литовеж (оновлений у 2019 році). Села Мовники та Заставне мають Проекти планування і забудови центрального населеного пункту, які затверджені у 1985 році та 1989 році відповідно. Ці плани застарілі і потребують оновлення. В інших населених пунктах громади відсутні генеральні плани населених пунктів.

20.09.2023 року Литовезькою сільською радою було прийнято рішення № 37/14 «Про розробку проекту землеустрою щодо встановлення меж території Литовезької територіальної громади» (межі громади). Сільською радою провадиться робота у цьому напрямі.

Литовезькою сільською радою було прийнято рішення «Про розроблення Комплексного плану просторового розвитку території Литовезької сільської територіальної громади Володимирського району Волинської області» від 06.03.2025 року №53/3. Для розроблення комплексного плану просторового розвитку сільська рада планує залучити зовнішні кошти.

Висновок

- ☑ Для ефективного просторового розвитку території Литовезької СТГ необхідно оновити генеральні плани населених пунктів громади та активізувати процес розроблення комплексного плану просторового розвитку території Литовезької сільської територіальної громади.

1.11. ОГЛЯД СТРАТЕГІЧНИХ ТА ПРОГРАМНИХ ДОКУМЕНТІВ

Стратегічний план розвитку громади. У 2018 році був розроблений Стратегічний план розвитку Литовезької об'єднаної територіальної громади на період до 2024 року³⁷. Він передбачав досягнення чотирьох стратегічних цілей: 1. Підвищення економічної спроможності громади; 2. Покращення інфраструктури та надання якісних послуг; 3. Розвиток молодіжної політики; 4. Розвиток туризму. Для досягнення стратегічних цілей було сформовано операційні цілі та завдання. На виконання кожного завдання було передбачено проекти місцевого розвитку (загалом 26 проектів). Проекти та заходи на виконання завдань та досягнення цілей здійснювалися, але моніторингу виконання Стратегічного плану проведено не було.

План дії зі сталого розвитку та клімату Литовезької об'єднаної територіальної громади до 2030 року³⁸ (ПДСЕРК) був розроблений у 2024 році. Стратегічною метою ПДСЕРК Литовезької СТГ є зниження енерговитрат інфраструктури територіальної громади, скорочення викидів CO₂, підвищення якості комунальних послуг, енергозабезпечення із збільшенням частки ВДЕ, забезпечення комфортних умов проживання мешканців та зменшення негативних змін клімату. Конкретними цілями ПДСЕРК є:

- скорочення викидів CO₂ до 2030 року у визначених секторах щонайменше на 35% від базового 2018 року);
- збільшення частки використання ВДЕ в енергозабезпеченні територіальної громади;
- підвищення свідомості мешканців громади щодо культури енергоспоживання, а також раціонального використання енергетичних та водних ресурсів;
- скорочення споживання енергетичних ресурсів у визначених секторах;
- залучення інвестицій у проекти з енергоефективності;
- адаптація території громади до змін клімату, що відбулися;
- зменшення негативних наслідків кліматичних змін для населення громади

Реалізація мети та конкретних цілей, що передбачені ПДСЕРК, здійснюється шляхом впровадження енергоефективних заходів, які зменшують вплив змін клімату, і заходів з адаптації простору територіальної громади до змін клімату.

Портфель проектів/заходів ПДСЕРК включає: 23 проекти, скеровані на підвищення енергоефективності муніципальних будівель; 5 проектів для підвищення енергоефективності системи централізованого водопостачання та водовідведення; 1 проект для підвищення енергоефективності системи вуличного освітлення; 4 проекти для житлового сектору; 3 проекти для сектору транспорту; 2 проекти для третинного сектору, а також 13 заходів щодо адаптації до зміни клімату.

План дій зі справедливої трансформації Волинського вугільного мікрорегіону Волинської області на період до 2030 року. Литовезька СТГ разом з Нововолинською МТГ та Поромівською СТГ входить до складу Волинського вугільного мікрорегіону. Метою Плану дій зі справедливої трансформації Волинського вугільного мікрорегіону Волинської області на період до 2030 року (Плану дій) – справедлива трансформація Волинського вугільного мікрорегіону, що базується на основах концепцій «Справедливого переходу» та «Зеленого відтворення» та забезпечує дотримання інтересів усіх зацікавлених сторін в соціальному, економічному та екологічному розвитку територіальних громад мікрорегіону. Мета Плану дій буде досягтися через реалізацію оперативних цілей, які охоплюють усі аспекти трансформації мікрорегіону в напрямі відмови від вуглевидобутку. У Плані дій передбачено наступні оперативні цілі:

³⁷ Стратегічний план розвитку Литовезької об'єднаної територіальної громади на період до 2024 року. <https://lotg.gov.ua/wp-content/uploads/2024/11/Plan-diyi-zi-stalogo-rozvytku-ta-klimatu-Lytovezkoji-obyednanoyi-terytorialnoyi-gromady-do-2030-roku.pdf>

³⁸ План дії зі сталого розвитку та клімату Литовезької об'єднаної територіальної громади до 2030 року. <https://lotg.gov.ua/wp-content/uploads/2024/11/Plan-diyi-zi-stalogo-rozvytku-ta-klimatu-Lytovezkoji-obyednanoyi-terytorialnoyi-gromady-do-2030-roku.pdf>

1. Трансформована економіка Волинського вугільного мікрорегіону сприяє сталому розвитку та інноваційності мікрорегіону.
2. Екологічна сталість та зелений перехід формують привабливість території мікрорегіону для наступних поколінь
3. Модернізована інфраструктура адаптована для потреб мешканців та бізнесу мікрорегіону
4. Якісна система освіти та професійної підготовки відповідає новим вимогам ринку праці мікрорегіону
5. Комплексна система соціальної підтримки вивільнених працівників вугледобувних підприємств та інших вразливих груп населення є інклюзивною та доступною
6. Система управління трансформацією є прозорою та соціально відповідальною

План дій містить 34 проєкти. Територія Литовезької СТГ покривається реалізацією 22 проєктів (10 проєктів охоплюють весь вугільний мікрорегіон, 10 проєктів – лише Литовезьку СТГ, 2 – Литовезьку СТГ та Поромівську СТГ). Більшість проєктів, реалізація яких охоплює територію Литовезької СТГ, зорієнтовані на підвищення енергонезалежності громади.

Місцеві цільові програми. У 2025 році в Литовезькій СТГ реалізувалося 18 місцевих цільових програм на загальну суму фінансування 8,2 млн грн. Місцеві цільові програми охоплюють практично усі сфери життєдіяльності громади: охорону здоров'я, освіту, соціальні послуги, інфраструктуру та благоустрій населених пунктів, утримання та ремонту автомобільних доріг, охорону навколишнього природного середовища, безпеку тощо.

У 2024 році за рахунок коштів бюджету Литовезької СТГ реалізовувалися місцеві програми: Програма розвитку та фінансової підтримки КНП «Литовезька АЗПСМ» на 2020-2025 рік (313,715 тис. грн), Цільова програма надання соціальних послуг та інших видів допомоги незахищеним верствам населення Литовезької сільської ради на 2023-2027 роки (1351,127 тис. грн), Програма благоустрою населених пунктів Литовезької сільської ради на 2023-2027 роки (303,180 тис. грн), Програма реформування і розвитку ЖКГ Литовезької сільської ради на 2023-2027 роки (1404,851 тис. грн), Програма утримання та ремонту автомобільних доріг загального користування в т. ч. місцевого значення та вулиць і доріг комунальної власності Литовезької сільської ради на 2021-2025 рр. (1722,913 тис. грн), Програма розвитку земельних відносин та охорони земельна території Литовезької сільської територіальної громади на 2023-2027 роки (57,782 тис. грн), Програми підтримки Збройним Силам України та іншим військовим формуванням на 2023-2025 роки (765,398 тис. грн).

Фінансування місцевих цільових програм у 2024 році було забезпечено на 94,7% запланованої потреби в коштах на понад 9,9 млн грн). Високий рівень реалізації простежувався за програмами у сферах інфраструктури та доріг, соціального захисту, безпеки, охорони довкілля свідчить про здатність громади ефективно реагувати на виклики воєнного часу та прагнення до сталого розвитку. Проте фінансування програм економічного спрямування, зокрема Програми розвитку агропромислового комплексу та підтримки самозабезпечення Литовезької територіальної громади та домогосподарств харчовими продуктами на 2024-2026 роки, залишався незначним (1,6 тис. грн). Це може стати чинником, що стримує реалізацію потенціалу громади у сфері розвитку місцевої економіки.

Висновки

- ✓ Литовезька сільська рада здійснює системний розвиток усіх напрямів життєдіяльності громади, про що свідчать документи державного планування різного рівня (План дії зі сталого розвитку та клімату Литовезької об'єднаної територіальної громади до 2030 року; План дій зі справедливої трансформації Волинського вугільного мікрорегіону Волинської області на період до 2030 року; місцеві цільові програми). Особливі акценти в розвитку громади зроблено на екологічну складову та посилення енергетичної незалежності громади.

- ✓ Незважаючи на повномасштабну збройну агресію РФ та необхідність адаптації ресурсів громади до умов воєнної економіки, у 2024 р. рівень фактичного фінансування місцевих цільових програм досяг 94,7%. Високий рівень реалізації програм у сферах інфраструктури та доріг, соціального захисту, безпеки, охорони довкілля свідчить про здатність громади ефективно реагувати на виклики воєнного часу та прагнення до сталого розвитку. Водночас фінансування програм економічного напрямку залишається обмеженим, що стримує реалізацію потенціалу громади у сфері розвитку місцевої економіки.

1.12. РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИХ СТОРІН

Опитування жителів громади

Методом онлайн-анкетування через платформу Google Forms було опитано 72 респонденти, що становить майже 2% загальної чисельності населення громади). Опитування проводилось протягом вересня-жовтня 2025 року. Було запропоновано питання, варіанти відповідей до питань, а також (за бажанням) додати власну відповідь на питання. Опитування не є репрезентативним за віком, статтю, місцем проживання, тому його результати не є точними, а відображають лише суб'єктивну оцінку стану розвитку громади, яку надали жителі, які заповнили анкету. Також при оцінюванні результатів анкетування слід зважати на обмеження методу поширення анкетування – воно не охоплює осіб, які не відвідують сайт громади, сторінки громади у соціальних мережах, чи ЦНАП, де були розміщені посилання анкети на платформу Google Forms.

86,1% опитаних – жінки, решта – чоловіки. Майже 90% респондентів – люди у працездатному віці, зокрема більшість (50 % усіх опитаних) – у віці 36-50 років, 25% – особи у віці 22-35 років, 9,7 % – у віці 51-60 років, 9,7% – у віці понад 60 років. Відтак опитування охоплювало жителів усіх вікових груп.

Опитування охопило жителів усіх старостинських округів громади, проте половина респондентів представляли адміністративний центр громади.

Більшість опитаних (45,8%) є найманими працівниками, а 22,2% – службовцями, посадовими особами ОМС, 6,9% – ведуть власний бізнес, 6,9% – пенсіонери, 2,8% – студенти, а 9,7% – безробітні та тимчасово незайняті.

Результати опитування показали, що загалом в громаді створені комфортні умови для проживання. Понад дві третини опитаних (69,5%) задоволені своїм проживанням в громаді (а кожен шостий хотів би, щоб тут проживали його діти). Водночас майже третина респондентів вважає, що, на їхню думку, громада немає перспектив для розвитку.

Ключовими проблемами розвитку громади респонденти вважають: стан дорожньої інфраструктури; відсутність можливості для працевлаштування, безробіття (руйнування, закриття підприємств); недостатня громадська ініціативність та активність мешканців; відсутність інвестицій; старіння населення (рис. 1.19).

Рис. 1.19. Основні проблеми розвитку Литовезької СТГ за опитуванням жителів

Найважливішими завданнями, які необхідно вирішити для подальшого розвитку громади, респонденти визначають ті, що пов'язані з транспортною доступністю та працевлаштуванням. Серед них: поліпшення стану й ремонт доріг в громаді; створення умов для залучення інвестицій; розширення можливостей для працевлаштування; вдосконалення роботи громадського транспорту; розвиток сфери дозвілля, відпочинку, молодіжної інфраструктури (молодіжні простори, центри) (рис. 1.20).

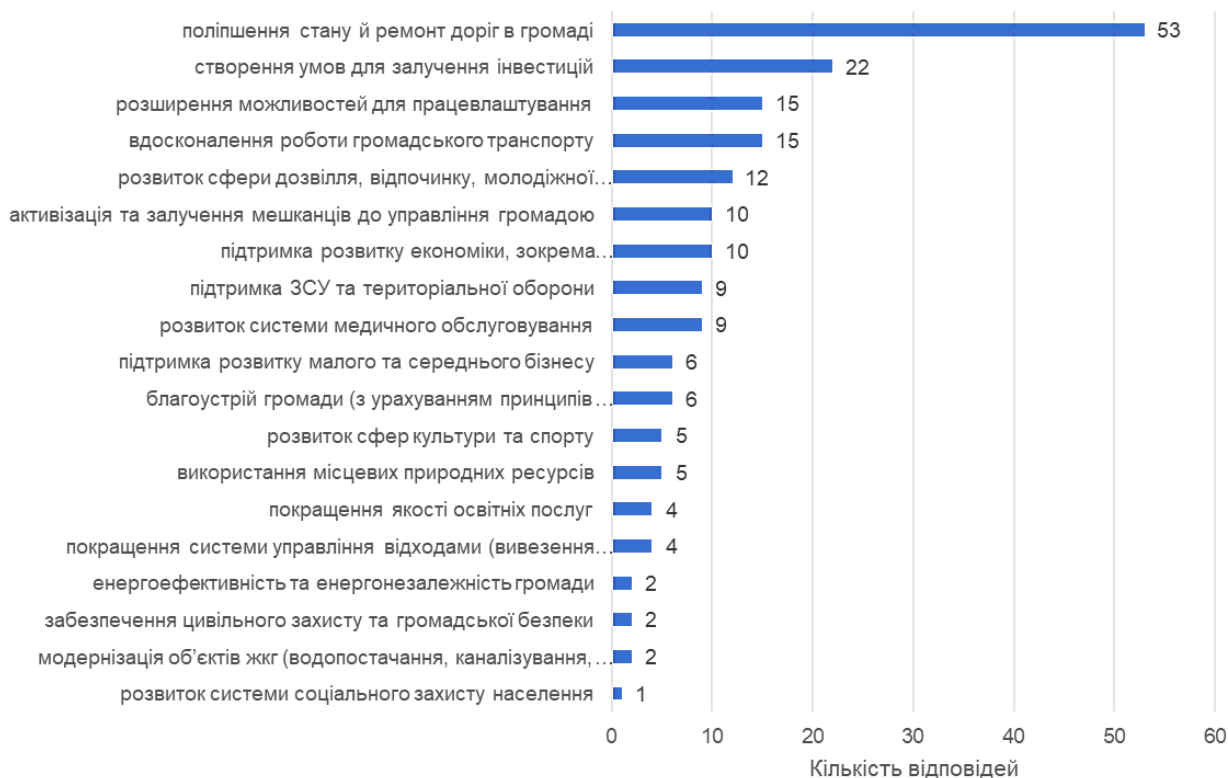

Рис. 1.20. Основні завдання розвитку Литовезької СТГ за опитуванням жителів

Характерно, що більшість опитаних (понад 95%) задовільно оцінюють рівень безпеки в громаді.

Водночас лише 5 з 72 опитаних вказали, що готові брати участь на різних етапах розробки та реалізації Стратегії.

Найзручнішими каналами комунікації між ОМС і жителями респонденти вважають повідомлення на сторінці сільської ради у Фейсбуці, в групах в месенджерах, інформація на офіційному сайті громади, а також, отримуючи інформацію від друзів, родичів, знайомих.

Опитування представників бізнесу громади

Методом онлайн-анкетування через платформу Google Forms було анкетовано загалом 6 респондентів. Опитування проводилось протягом вересня-жовтня 2025 року. Було запропоновано питання, варіанти відповідей до питань, а також (за бажанням) додати власну відповідь на питання. Опитування не є репрезентативним, тому його результати не є точними, а відображають лише суб'єктивну оцінку стану розвитку громади, яку надали представники бізнесу, які пройшли опитування. Також при оцінюванні результатів опитування слід зважати на обмеження методу поширення анкетування – воно не охоплює осіб, які не відвідують сайт громади, сторінки громади у соціальних мережах, чи ЦНАП, де були розміщені посилання анкети на платформі Google Forms.

Загалом опитування показало, що активність бізнесу в процесі розробки Стратегії розвитку громади є невисокою. У проведеному опитуванні взяли участь лише 6 представників бізнесу (2 жінки та 4 чоловіків). 3 респондентів були у віці 26-40 років, 3 – у віці 41-50 років. Виробничі потужності бізнесу 2 респондентів розташовані в адміністративному центрі громади, 1 респондента – в Києві, решти – в інших населених пунктах громади. Бізнес 4 респондентів функціонує понад 5 років, 2 респондентів – від 3 до 5 років. 5 респондентів – представляли малий бізнес (в т. ч. 1 – одноосібник) з чисельності зайнятих до 10 осіб, 1 – середній бізнес. 3 опитаних представляли сферу торгівлі, по одному – сферу енергетики, сільське господарство, інвестиційну діяльність.

4 респондентів зазначили, що після початку повномасштабної збройної агресії РФ зайнятість на їхніх підприємствах не змінилася. 2 з 6 опитаних вказали, що кількість зайнятих зменшилася.

2 опитаних оптимістично налаштовані на розвиток/розширення власного бізнесу в короткостроковій перспективі, 3 – готові до розширення бізнесу, якщо завершиться війна.

Лише 1 опитаний користувався державною програмою підтримки бізнесу (програмою підтримки фермерських господарств та виробників сільськогосподарської продукції).

Серед запитів на підтримку опитані вказали потребу в консультаційній підтримці, супроводі інвестиційних проєктів, пошуку працівників, поданні грантових заявок, інформаційній підтримці та зниженні плати за оренду комунального майна.

Основними перешкодами для розвитку бізнесу респонденти вважають: незадовільний стан доріг на території громади; низький платоспроможний попит; недостатня інформованість про громаду за її межами.

А основними пріоритетними для майбутнього розвитку громади сферами економіки, на думку респондентів, є: сільське господарство, енергетика (в т. ч. альтернативна), сільськогосподарська переробка, торгівля та сфера послуг.

Усі опитані задоволені (оцінюють на рівні – задовільно і вище) комунікацією/співпрацею з сільським головою, сільською радою (4 з 6 опитаних), виконавчим комітетом (4 з 6 опитаних), депутатами сільської ради (4 з 6 опитаних).

Висновки

- ☑ Результати опитування мешканців громади та представників бізнесу підтверджують результати проведеного аналізу соціально-економічного стану Литовезької СТГ. Основними перешкодами розвитку громади, за результатами опитування, визначено: стан дорожньої інфраструктури; відсутність можливості для працевлаштування, безробіття (руйнування, закриття підприємств); недостатня громадська ініціативність та активність мешканців; відсутність інвестицій; старіння населення; низький платоспроможний попит; недостатня інформованість про громаду за її межами.
- ☑ Подальший розвиток громади респонденти вбачають у поліпшенні стану доріг в громаді, створенні умов для залучення інвестицій, розширенні можливостей для працевлаштування, вдосконаленні роботи громадського транспорту, розвитку сфери дозвілля, відпочинку, молодіжної інфраструктури (молодіжні простори, центри), забезпеченні інформаційно-консультаційної підтримки бізнесу, супроводі інвестиційних проєктів, пошуку працівників.

2. SWOT-АНАЛІЗ

За результатами проведеного аналізу соціально-економічного стану громади, оцінки її природно-ресурсного потенціалу, опитування жителів та представників бізнесу громади, проведених напівструктурованих інтерв'ю з представниками зацікавлених сторін, а також проведених стратегічних сесій в громаді було визначено сильні і слабкі сторони громади та встановлено можливості і загрози для її розвитку в перспективі.

Сильні сторони – це основні внутрішні позитивні фактори, які можуть бути використані для розвитку громади.

Слабкі сторони – це основні внутрішні негативні фактори, які стримують розвиток громади.

Можливості – це позитивні фактори зовнішнього впливу, які сприяють розвитку громади.

Загрози – це негативні фактори зовнішнього впливу, які стримують розвиток громади.

Таблиця 2.1. SWOT-аналіз Литовезької сільської територіальної громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Компактне розташування населених пунктів в межах громади. 2. Розташування на межі з Республікою Польща. 3. Порівняно безпечна територія, з огляду на повномасштабну збройну агресію рф. 4. Невисокий рівень заселення громади (густота населення – у понад 2 рази менша середньої густоти розселення у Володимирському районі). 5. Відсутній полігон відходів на території громади. 6. Оптимізована мережа закладів освіти та забезпечене доведення дітей до закладів освіти. 7. Розвинена житлово-комунальна інфраструктура та послуги. 8. Наявність с/г підприємств та фермерських господарств, які є роботодавцями для жителів громади та наповнювачами місцевого бюджету. 9. Наявність земельних ділянок для розвитку підприємств переробної промисловості, сільськогосподарської логістики, підприємств у сфері енергетики. 10. Наявність річки Західний Буг, яка омиває територію громади. 11. Орієнтація на самозабезпечення місцевого бюджету (висока частка надходжень від власних доходів в загальній структурі доходів бюджету громади (майже 48%). 12. Активна молодь (створена і функціонує Молодіжна рада). 13. Наявність низки планувальних документів громади, з акцентами на екологічній складовій та посиленні енергетичної незалежності громади. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Трудова міграція жителів громади, зокрема молоді, до м. Нововолинська та за кордон в пошуках роботи і працевлаштування за вищу заробітну плату. 2. Низька частка дітей у віковій структурі населення громади (лише 12,4% усіх жителів громади). 3. Старіння населення громади. 4. Низький рівень офіційно зайнятих жителів громади на підприємствах та установах громади (лише 23,8% населення у працездатному віці). 5. Залежність бюджету громади від суб'єктів господарювання бюджетної сфери та ДП «Шахта №9 «Нововолинська», які є основними роботодавцями в громаді. 6. Половина медичних працівників громади – пенсійного віку. 7. Зростання кількості осіб з числа вразливих груп населення, що може поступово спричинити навантаження на бюджет громади соціальними виплатами. 8. Незадовільний експлуатаційний стан доріг на території громади (переважно регіонального значення) та вулично-шляхової комунальної інфраструктури. 9. Відсутність підприємств переробної промисловості на території громади. 10. Застарілі генеральні плани населених пунктів громади, не розроблено комплексного плану просторового розвитку території громади.

Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Членство України в ЄС; відкриття доступу до коштів структурних й інвестиційних фондів ЄС як для країни-кандидата на членство у ЄС та у контексті післявоєнного відновлення України. 2. Залучення коштів міжнародної технічної допомоги, грантових та донорських коштів (зокрема на проекти у сфері освіти, охорони здоров'я, соцзахисту, культури, туризму). 3. Залучення «зеленого» фінансування та інвестицій для заходів з адаптації до зміни клімату, побудови циркулярної економіки та збереження довкілля. 4. Налагодження горизонтального співробітництва з сусідніми та іншими територіальними громадами щодо реалізації інфраструктурних, соціальних та культурних проектів. 5. Орієнтування на підвищення соціальних стандартів життя в Україні в умовах післявоєнного відновлення та реформування застарілої системи соціального забезпечення. 6. Зростання обсягу автотранспортних перевезень. 7. Надходження приватних інвестицій після завершення війни, з огляду наближення громади до кордону. 8. Активізація туристичних потоків в межах країни на із-за кордону. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Продовження війни, ризики руйнування об'єктів критичної інфраструктури, зокрема енергетичної, внаслідок ракетних обстрілів та атак дронів, загроза безпеці населення, зростання кількості мобілізованих чоловіків. 2. Повний перехід системи державного бюджету на «воєнні» рейки (супроводжується відсутністю державних програм підтримки місцевого розвитку, скороченням бюджетних асигнувань на соціальні цілі, інфраструктурні проекти, підтримку місцевого самоврядування). 3. Зростання тарифів на енергоносії, зокрема електроенергію. 4. Зростання інфляції, зниження купівельної спроможності населення. 5. Погіршення демографічної ситуації в країні, виїзд мешканців, особливо освіченої молоді, за межі громади. 6. Обмежений доступ до фінансових ресурсів (зокрема, кредитних) для суб'єктів господарювання, зокрема малого і середнього бізнесу; відсутність належних обсягів державної підтримки підприємництва. 7. Перекладання на ОМС державних фінансових зобов'язань, щодо забезпечення соціальних стандартів; недостатність власних доходів громади для вирішення соціальних проблем, особливо з огляду збільшення ВПО, осіб, постраждалих на війні та ін. 8. Наближення Литовезької СТГ до м. Нововолинська, що спричиняє до ризику втрати трудового потенціалу громади. 9. Наявність на території громади відходів діяльності ДП «Шахта №9 «Нововолинська» та породного відвалу ліквідованої Шахти №7 «Нововолинська». 10. Поступова відмова від вуглевидобутку в Україні та закриття шахт.

SWOT-матриця Литовезької сільської територіальної громади. Для виявлення взаємозв'язків між сильними та слабкими сторонами, а також врахування можливостей та загроз, які матимуть вплив на досягнення стратегічного бачення розвитку Литовезької СТГ, формується SWOT-матриця.

Порівняльні переваги. За допомогою матриці зв'язків між сильними сторонами та можливостями, визначаються найбільш перспективні сторони, які можуть дати сильний поштовх соціально-економічному розвитку (рис. 2.1).

Виклики. У цьому випадку матриця зв'язків будується між слабкими сторонами та можливостями, які дозволяють зменшити вразливість та подолати слабкі сторони через використання можливостей для розвитку (рис. 2.2).

Ризики. Матриця зв'язків між слабкими сторонами та загрозами дозволяє визначити найбільш вразливі місця громади, які можуть ще більш загострися в процесі досягнення стратегічного бачення розвитку громади в умовах настання визначених ризиків (рис. 2.3).

Протидія. Матриця зв'язків між сильними сторонами та загрозами дозволяє визначити найсильніші внутрішні чинники громади, які дозволять мінімізувати (нівелювати) вплив негативних зовнішніх факторів – загроз (рис. 2.4).

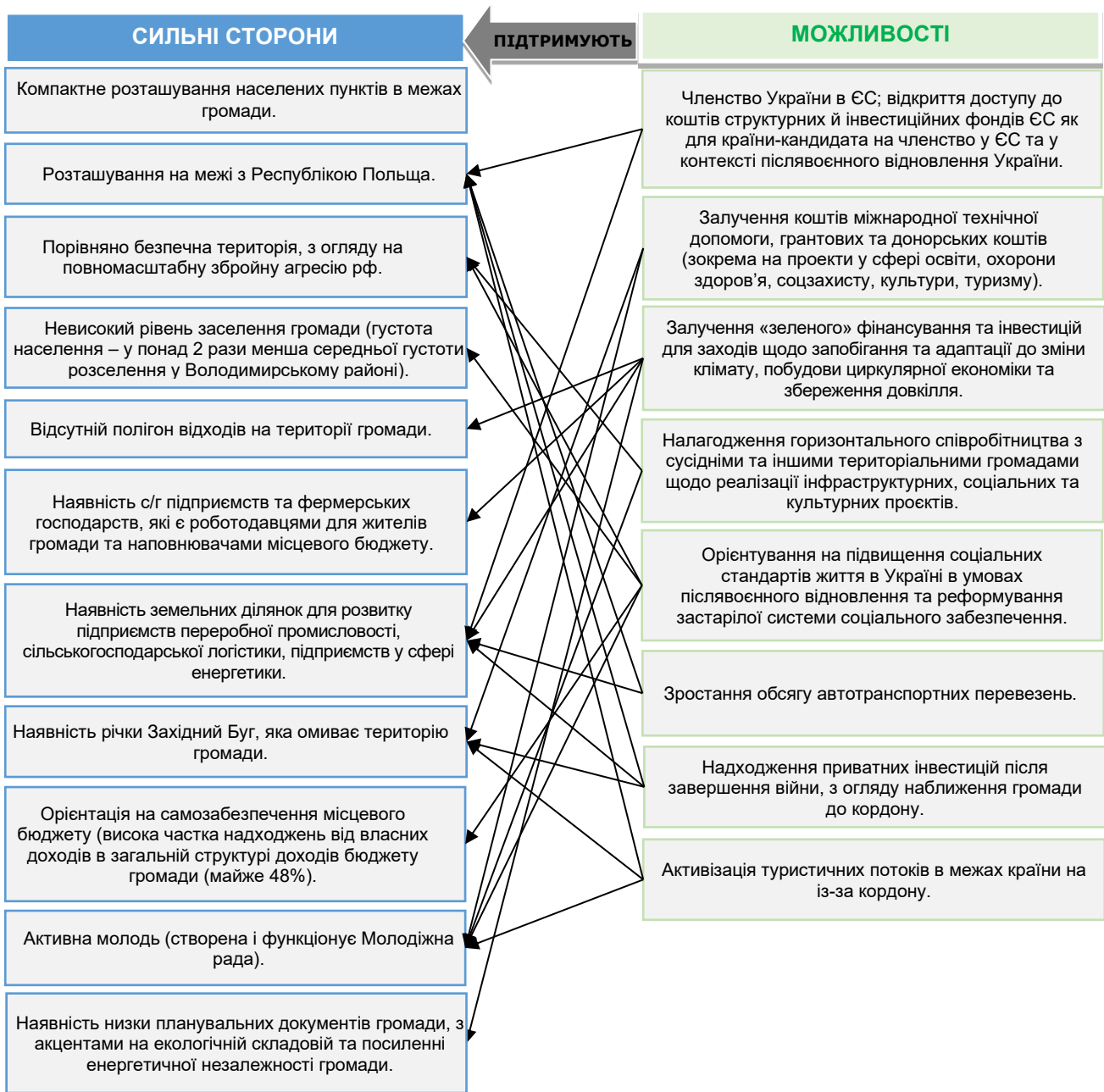

Рис. 2.1. Порівняльні переваги

Порівняльні переваги (визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей).

Сильною стороною Литовезької сільської територіальної громади є її **вигідне прикордонне розташування на межі з Республікою Польща**, що формує потенціал для транскордонного співробітництва, розвитку логістики, торгівлі, туризму та культурного обміну. Додатковою перевагою є **порівняно безпечна територія громади**, що робить її привабливою для розміщення підприємств і реалізації інвестиційних проектів у післявоєнний період.

Посилити економічний розвиток громади можуть **надходження приватних інвестицій після завершення війни**, з огляду на близькість до кордону з ЄС, а також **зростання обсягу автотранспортних перевезень**, що стимулюватиме створення логістичних і транспортних сервісів. Членство України в ЄС та відкриття доступу до коштів структурних і інвестиційних

фондів сприятиме розвитку підприємств переробної промисловості, сільськогосподарської логістики та енергетики на території громади.

Визначальними сильними сторонами громади також є наявність сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств, що забезпечують робочі місця та наповнення місцевого бюджету, а також земельних ділянок, придатних для розвитку агропромислового комплексу та відновлюваної енергетики. Можливість залучення «зеленого» фінансування та інвестицій у проєкти з енергоефективності, побудови циркулярної економіки, адаптації до змін клімату та розвитку малої енергетики може надати громаді додатковий поштовх до формування енергетичної незалежності та підвищення її конкурентоспроможності.

Компактне розташування населених пунктів у межах громади, розвинена житлово-комунальна інфраструктура, оптимізована мережа закладів освіти з організованим підвезенням дітей створюють передумови для ефективного управління територією. Посиленню переваг громади у сфері надання соціальних послуг сприятиме залучення коштів міжнародної технічної допомоги, грантових та донорських програм, а також налагодження горизонтального співробітництва з сусідніми громадами для реалізації спільних інфраструктурних, соціальних і культурних проєктів.

Водночас серед вагомих сильних сторін Литовезької громади — висока частка власних доходів у структурі бюджету (майже 48%), що свідчить про фінансову стійкість і здатність громади забезпечувати співфінансування міжнародних проєктів. Це підсилює її спроможність брати участь у програмах ЄС, спрямованих на розвиток місцевої економіки, цифровізацію та соціальну сферу.

Значний потенціал громади зосереджений у сфері активної рекреації. Наявність річки Західний Буг, що омиває територію громади, створює можливість для розвитку водного туризму та сплавів, облаштування рекреаційних зон і проведення масових заходів спортивно-відпочинкового характеру. Це може стати одним із напрямів диверсифікації місцевої економіки, а також сприяти залученню туристів із сусідніх регіонів України та Польщі.

Активна молодь громади, об'єднана у Молодіжну раду, у поєднанні з наявністю планувальних документів, які передбачають екологічну збалансованість і посилення енергетичної незалежності, створює потенціал для залучення інноваційних, кліматичних та освітніх проєктів за підтримки міжнародних партнерів.

Відтак, використання зовнішніх можливостей у поєднанні з активною діяльністю органу місцевого самоврядування — особливо у сфері транскордонного співробітництва, енергетичної незалежності, сільськогосподарського виробництва та рекреації — дозволить Литовезькій громаді й надалі зміцнювати фінансову стійкість, підвищувати якість життя населення, створювати нові робочі місця та забезпечити сталий соціально-економічний розвиток громади.

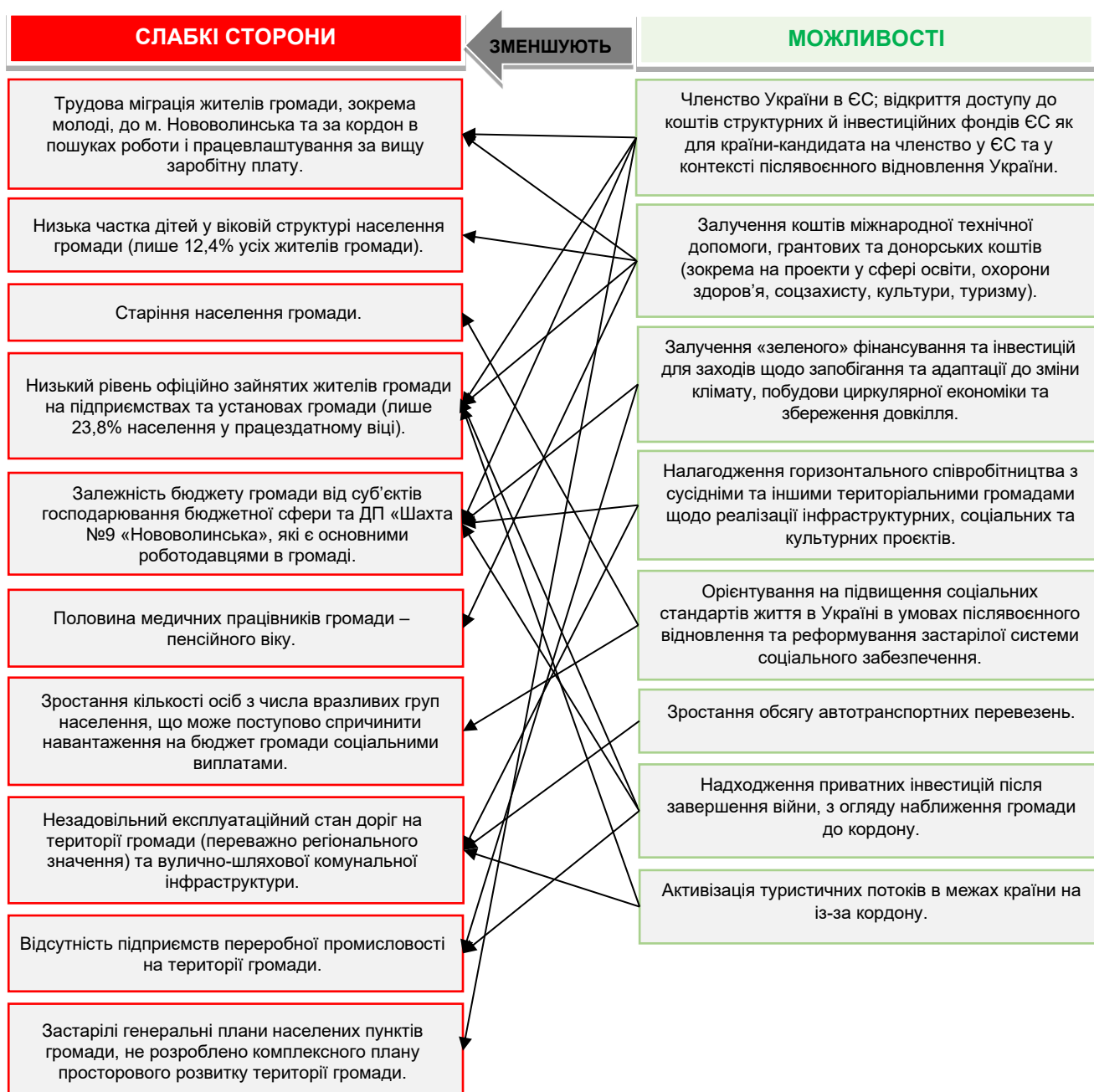

Рис. 2.2. Виклики

Виклики (визначені в результаті аналізу слабких сторін і можливостей).

Одним із ключових викликів, що стоїть перед Литовезькою сільською територіальною громадою, є **трудова міграція жителів, особливо молоді**, до м. Нововолинська та за кордон у пошуках роботи з вищою оплатою праці. Це, у свою чергу, спричиняє **старіння населення та зменшення частки дітей у віковій структурі громади**. Зменшити вразливість у цій сфері може **залучення приватних інвестицій** після завершення війни, що створить нові робочі місця на місцевому рівні. Додатковим чинником може стати **використання можливостей членства України в ЄС**, що відкриває доступ до структурних фондів і програм підтримки підприємництва, професійної освіти та розвитку людського капіталу. Впровадження таких ініціатив дозволить громадам стимулювати **повернення трудових мігрантів і залучення молоді** до розвитку місцевої економіки.

Низький рівень офіційної зайнятості в громаді та **залежність бюджету від обмеженого кола роботодавців**, зокрема підприємств бюджетної сфери та ДП «Шахта №9 «Нововолинська»»,

створює ризики для економічної стабільності громади. Подолати цю слабкість можливо шляхом **підтримки розвитку малого та середнього бізнесу**, зокрема у сфері сільського господарства, логістики, сервісних послуг та відновлюваної енергетики. У цьому контексті важливими є можливості **залучення грантових і донорських коштів**, а також участь у спільних із сусідніми громадами програмах розвитку підприємництва. Це сприятиме **диверсифікації місцевої економіки та зменшенню бюджетних ризиків**.

Значним викликом для громади залишається **старіння населення та зростання кількості осіб з числа вразливих груп**, що створює додаткове навантаження на місцевий бюджет. Використання можливостей **реформування системи соціального забезпечення та підвищення соціальних стандартів життя**, а також **залучення міжнародної технічної допомоги на соціальні та медичні проєкти** дозволить громаді створювати сучасні послуги соціальної підтримки, підвищувати якість охорони здоров'я та запроваджувати елементи **реабілітаційної медицини** для літніх людей та осіб із інвалідністю. Оновлення кадрового потенціалу медичної галузі можна забезпечити завдяки **залученню в громаду молодих фахівців**.

Інфраструктурні проблеми громади – **незадовільний стан доріг регіонального значення та вулично-шляхової мережі**, а також **відсутність підприємств переробної промисловості** – є суттєвими стримуючими факторами розвитку. Водночас можливості **післявоєнного відновлення та залучення коштів ЄС** на інфраструктурні проєкти, зокрема у сфері транспортної мобільності, можуть стати рушієм **модернізації дорожньої мережі** й поліпшення зв'язків між населеними пунктами. **Надходження приватних інвестицій** у переробну промисловість після завершення війни створить умови для формування **нових робочих місць**, зростання доданої вартості місцевої продукції та зменшення трудової міграції.

Використання можливостей **грантової підтримки проєктів місцевих ініціатив**, обмін досвідом із сусідніми громадами в межах горизонтального співробітництва, а також участь у програмах громадської освіти ЄС дають змогу **розвинути культуру громадської участі** та залучити жителів, зокрема молодь до процесів управління громадою. Це посилить соціальну згуртованість і сприятиме підвищенню довіри до органів місцевого самоврядування.

Окремої уваги потребує **застарілість генеральних планів населених пунктів та відсутність комплексного плану просторового розвитку території громади**. Використання інструментів **міжнародної технічної допомоги та фінансової підтримки ЄС для просторового планування** дозволить розробити сучасні документи територіального розвитку з урахуванням принципів енергоефективності, «зеленої» інфраструктури та сталого землекористування. Це створить основу для раціонального використання території, залучення інвесторів і підвищення якості середовища проживання.

Використання зовнішніх можливостей – передусім доступу до європейських фондів, міжнародної допомоги, «зеленого» фінансування та горизонтального партнерства – у поєднанні з активними діями органу місцевого самоврядування дозволить **Литовезькій громаді подолати ключові виклики**, оновити інфраструктуру, посилити економічну базу, підвищити соціальну стійкість і забезпечити **баланс між економічним розвитком та якістю життя населення**.

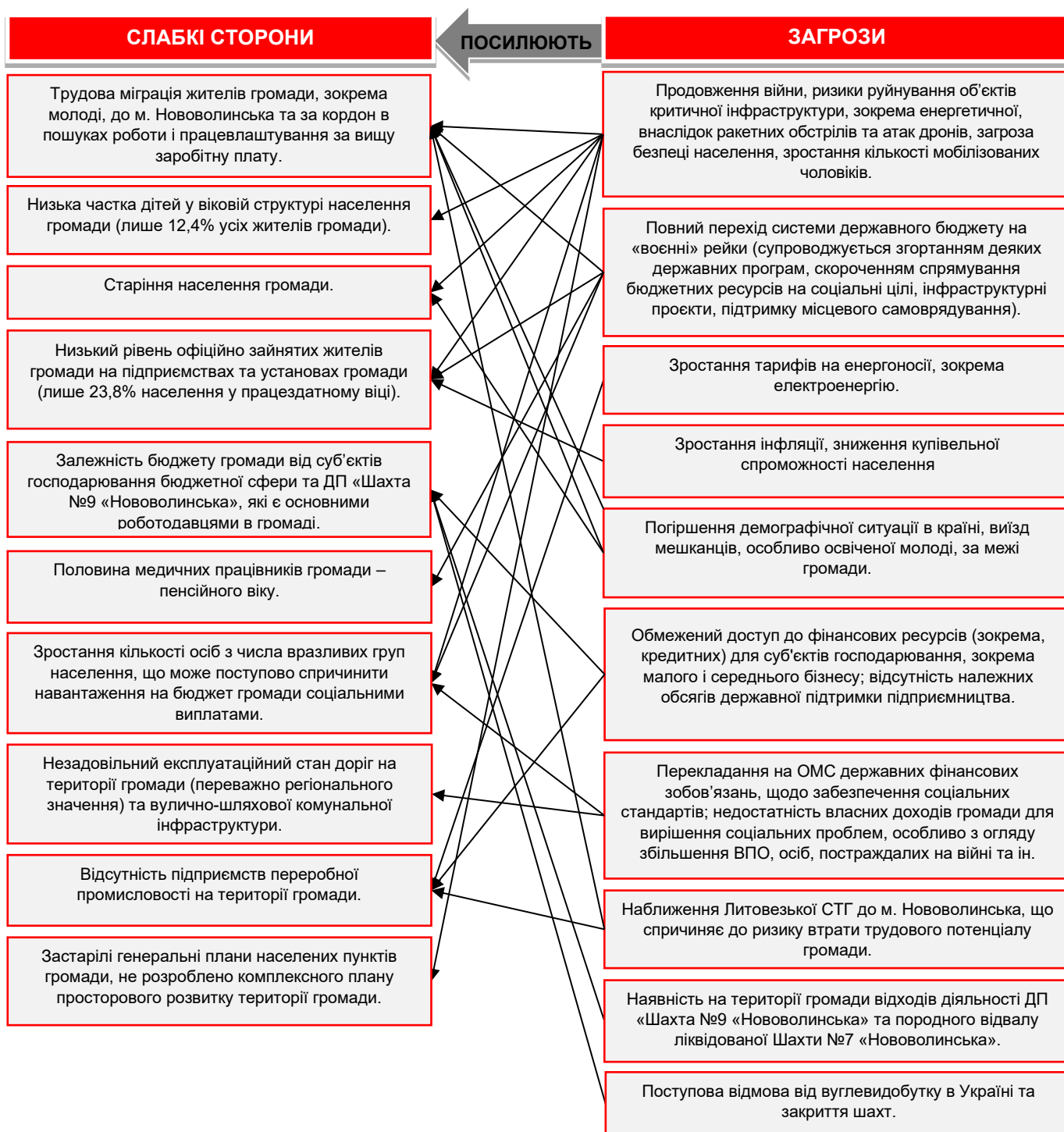

Рис. 2.3. Ризики

Ризики (визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз).

До найбільших загроз розвитку **Литовезької сільської територіальної громади**, які можуть суттєво стримувати рух громади у напрямку подолання соціально-економічних проблем, належать загрози, пов'язані з **тривалим воєнним станом в Україні**, зокрема: ризики руйнування об'єктів критичної інфраструктури, у тому числі енергетичної, внаслідок ракетних обстрілів та атак дронів, зростання кількості мобілізованих чоловіків, що зменшує трудовий потенціал громади, загроза безпеці населення, а також подальше погіршення демографічної ситуації — старіння населення, виїзд працездатних мешканців, особливо молоді та кваліфікованих кадрів, за межі

громади й за кордон у пошуках роботи та вищої заробітної плати. Ці фактори посилюють існуючі проблеми низької зайнятості населення, зменшення частки дітей у структурі жителів громади, а також сприяють депопуляції території.

Частково загострити проблеми у сфері **надання соціальних, медичних, освітніх та інших послуг**, а також уповільнити розвиток відповідної інфраструктури можуть загрози, пов'язані з **перекладанням на органи місцевого самоврядування державних фінансових зобов'язань** щодо забезпечення соціальних стандартів у поєднанні з недостатністю власних доходів громади для вирішення соціальних проблем. Особливо це стосується потреб внутрішньо переміщених осіб, людей, постраждалих від війни, та осіб з інвалідністю. Повний перехід системи державного бюджету на «воєнні» рейки, відсутність державних програм підтримки місцевого розвитку, скорочення фінансування інфраструктурних і соціальних проєктів можуть призвести до зростання соціальної напруги, збільшення навантаження на місцевий бюджет, а також зниження якості послуг у громадах, де половина медичних працівників — пенсійного віку.

Серед ймовірних загроз, які можуть **поглибити проблеми місцевої економіки**, варто виділити: поступову відмову від вугледобутку в Україні та можливе закриття ДП «Шахта №9 «Нововолинська», що є одним з головних роботодавців у громаді; обмежений доступ суб'єктів господарювання, особливо малого і середнього бізнесу, до фінансових ресурсів; відсутність достатньої державної підтримки підприємництва; зростання тарифів на енергоносії та інфляційні процеси, які знижують купівельну спроможність населення. У поєднанні з низькою діловою активністю жителів, відсутністю підприємств переробної промисловості та високою залежністю від бюджетної сфери ці чинники формують ризики **економічної стагнації громади**.

Посилюватимуть ймовірність **екологічних ризиків** на території громади такі загрози, як наявність відходів діяльності ДП «Шахта №9 «Нововолинська» та породного відвалу ліквідованої Шахти №7 «Нововолинська». Недостатній контроль за станом цих об'єктів може призвести до забруднення ґрунтів, водних ресурсів і повітря, що, у свою чергу, негативно впливатиме на здоров'я населення, можливості розвитку рекреаційного та туристичного потенціалу громади.

Ймовірність поглиблення інфраструктурних проблем громади також залишається високою через **незадовільний стан доріг**, відсутність належного фінансування дорожнього та комунального господарства, а також **застарілі генеральні плани населених пунктів**, що обмежують можливості просторового планування й залучення інвесторів.

Знизити ймовірність негативного впливу зазначених загроз на економічне і соціальне життя громади, а відтак — пом'якшити існуючі проблеми, може **активізація роботи органів місцевого самоврядування** щодо розвитку нових видів підприємницької діяльності, підтримки місцевого бізнесу, залучення інвестицій, у тому числі «зелених» і грантових коштів, участь у міжнародних програмах допомоги, налагодження міжмуніципального співробітництва, залучення на постійне місце проживання кваліфікованих спеціалістів (у тому числі з числа ВПО), а також розроблення сучасного комплексного плану просторового розвитку території громади.

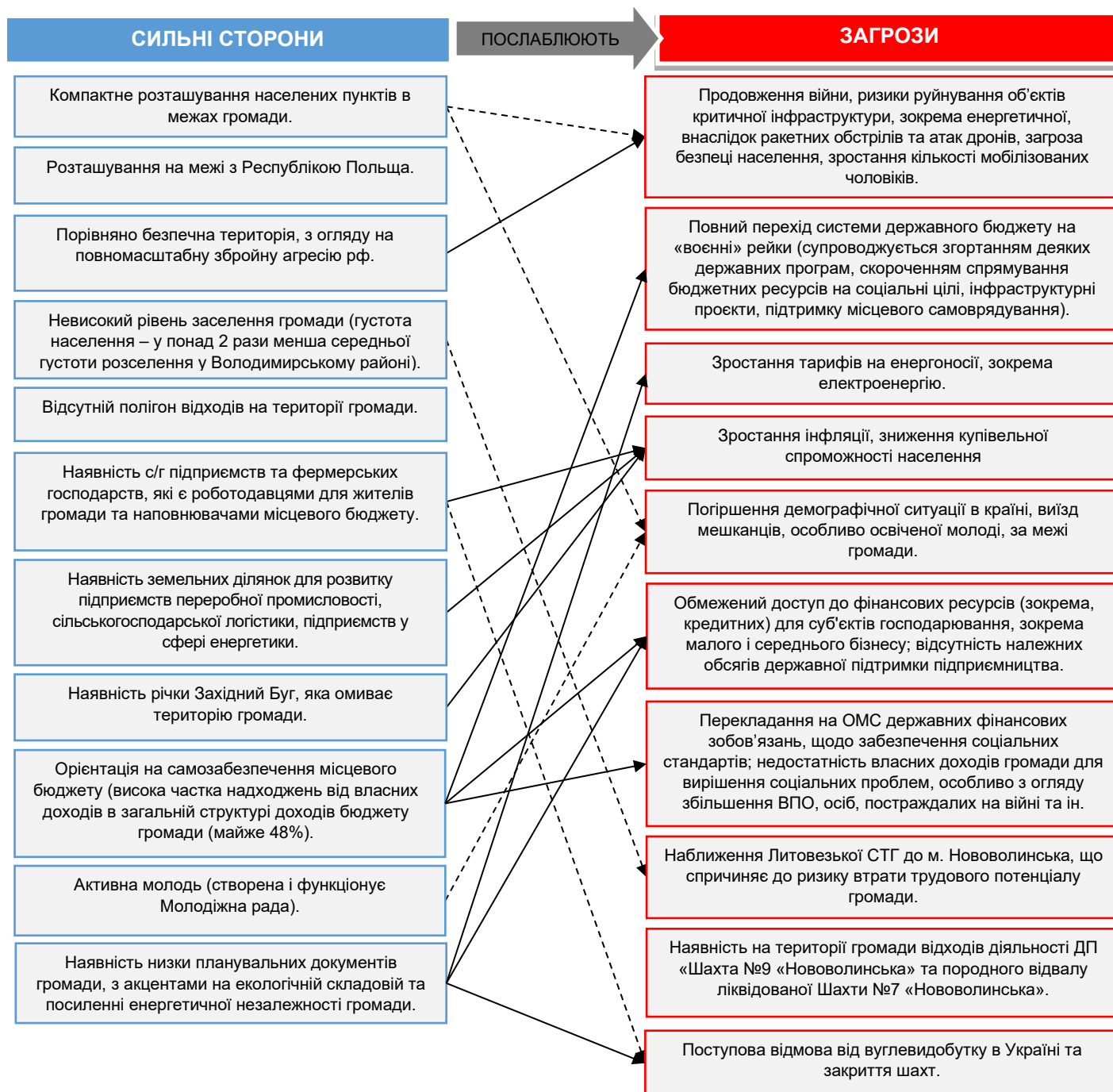

Рис. 2.4. Протидія

Протидія (визначена в результаті аналізу сильних сторін і загроз).

До основних **внутрішніх чинників, що дозволяють Литовезькій сільській територіальній громаді мінімізувати вплив зовнішніх загроз**, належать її просторові, економічні, соціальні та екологічні сильні сторони, які можуть стати основою для протидії негативним тенденціям, зумовленим війною, економічною нестабільністю, демографічним спадом та енергетичними викликами.

Порівняно **безпечно розташування громади та її компактна територіальна структура** створюють сприятливі умови для збереження життєдіяльності населення та ефективної організації місцевого управління навіть у складних безпекових умовах. Завдяки невисокій густоті населення та відсутності великих промислових об'єктів підвищеної небезпеки громада є менш

уразливою до техногенних ризиків, пов'язаних із воєнними діями, а компактне розташування населених пунктів полегшує логістику, евакуацію населення у разі надзвичайних ситуацій та забезпечення жителів необхідними послугами.

Близькість до Республіки Польща може стати ключовим чинником протидії економічним ризикам, пов'язаним із зростанням інфляції, зниженням купівельної спроможності населення та обмеженим доступом до фінансових ресурсів. Це розташування відкриває можливості для транскордонного співробітництва, залучення інвестицій, участі у спільних проєктах з польськими громадами, розвитку логістичних і торговельних напрямів, що сприятиме формуванню нових джерел надходжень до місцевого бюджету й зменшуватиме залежність від державних трансфертів у період, коли основним напрямком видатків державного бюджету є фінансування обороноздатності держави.

Розвинена житлово-комунальна інфраструктура, орієнтація громади на **самозабезпечення бюджету** (висока частка власних доходів — майже 48%), а також наявність **оптимізованої освітньої мережі** дозволяють ефективно використовувати ресурси та забезпечувати базові послуги навіть в умовах скорочення державного фінансування. Це допомагає громадам залишатися фінансово стійкими, протидіяти загрозам, пов'язаним із перекладанням державних фінансових зобов'язань на місцевий рівень, і зберігати доступність послуг для населення.

Наявність сільськогосподарських підприємств і фермерських господарств, які є роботодавцями для жителів громади, виступає важливим чинником протидії ризикам безробіття та економічного спаду. А наявність **вільних земельних ділянок для розвитку підприємств переробної промисловості, сільськогосподарської логістики та енергетичних об'єктів** створює базу для залучення інвестицій і диверсифікації місцевої економіки у разі закриття вугільних шахт або зменшення видобутку вугілля. Це також може стати шляхом поступового переходу громади до **«зеленої» енергетики** й зміцнення її енергетичної незалежності — особливо важливої у контексті зростання тарифів на енергоносії.

Річка Західний Буг, яка проходить територією громади, може бути використана як природний ресурс для розвитку **активних видів рекреації**, що допоможе частково компенсувати втрати місцевої економіки від скорочення вуглевидобутку, стимулювати розвиток малого бізнесу у сфері послуг і підвищити привабливість громади для туристів.

Важливу роль у протидії загрозам демографічного та соціального характеру відіграє **активна молодь громади**, об'єднана в Молодіжну раду. Її діяльність сприяє розвитку громадянської участі, формуванню лідерів місцевого розвитку, підвищенню зацікавленості молоді у житті громади, що є важливим інструментом зменшення трудової міграції та збереження людського потенціалу громади.

Наявність планувальних документів, які враховують екологічні аспекти та енергетичну незалежність громади, є суттєвим чинником зменшення ризиків екологічного характеру – зокрема, пов'язаних із породними відвалами ліквідованих шахт і забрудненням території. Ці документи дозволяють упорядкувати просторовий розвиток, запобігати нераціональному землекористуванню, визначати зони потенційних екологічних загроз і планувати відповідні захисні заходи.

Отже, поєднання **географічних переваг, економічної самодостатності, розвитку місцевих підприємств, активної громадської позиції молоді та стратегічного підходу до просторового планування** створює для Литовезької громади потужний внутрішній потенціал для мінімізації негативного впливу зовнішніх загроз і забезпечення її сталого розвитку навіть в умовах воєнного часу та економічної нестабільності.

3. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Методологічною базою стратегічного вибору є альтернативні сценарії розвитку громади. Сценарій розвитку – деяка послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови, або фактори, можуть бути як зовнішні, так і внутрішні і опираються на певні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу.

Зважаючи на те, що повномасштабна збройна агресія РФ проти України сьогодні є основним чинником, який обумовлює траєкторію, темпи, можливості та ризики розвитку територіальних громад в Україні, в основі сценаріїв їх розвитку лежить фактор війни.

Відтак основними сценаріями розвитку визначено: песимістичний та стримано оптимістичний.

Песимістичний сценарій розвитку територій формується за комплексу припущень, що тривалий у часі (горизонті планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним або може погіршуватися, з огляду на продовження повномасштабної збройної агресії РФ (у 2026 році) / її переходу в заморожений стан, що не дозволяє сформулювати стимули для розвитку країни, регіону, громади.

Базові припущення песимістичного сценарію – зовнішні чинники:

1. Повномасштабна збройна агресія РФ триває, здійснюються перманентні бомбардування українських міст тощо.
2. Демографічні втрати, спричинені війною, подальше зменшення населення через падіння народжуваності і активні еміграційні процеси, різкі зміни в системі розселення (посилення концентрації населення в містах – у східних регіонах через концентроване відновлення інфраструктури у великих містах, у центральних і західних – через концентрацію ВПО в обласних центрах та містах обласного значення).
3. Виключення частини території України з господарської діяльності через окупацію, мінування територій, забруднення земель (зокрема с/г) через хімічні та вибухові ураження.
4. Втрата економічного потенціалу регіонів, їх деіндустріалізація, різкі зміни в системі розміщення господарської діяльності.
5. Зниження економічної спроможності більшості територіальних громад та регіонів України (через вилучення територій з господарської діяльності, релокацію бізнесу та переміщення трудового ресурсу, розірвання логістичних ланцюгів, втрату експортних можливостей тощо) та розширення територій, які потребують державної підтримки.
6. Масові руйнування інфраструктури, зокрема енергетичної, невідповідність та вразливість інфраструктури з огляду на потреби воєнного часу (в т. ч. її недостатність в окремих регіонах).
7. Втрата транзитного потенціалу більшості регіонів.
8. Необхідність відновлення управління та базової інфраструктури на деокупованих територіях.
9. Велика кількість ВПО, необхідність їх інтеграції в соціальне і економічне життя приймаючих громад.
11. Дестабілізація ринків праці через масове переміщення працівників, релокацію бізнесу, втрату фахівців через мобілізацію, еміграцію тощо.
12. Поява великої кількості ветеранів, які потребують реабілітації та адаптації до мирного життя.
13. Зниження доходів бюджету на тлі зростання видатків на утримання армії та розвиток ВПК.
14. В умовах воєнного стану спостерігається згортання децентралізації та повернення до централізованого управління.
15. Відсутність реальних механізмів/програм підтримки місцевого економічного розвитку. Поступове скорочення офіційних трансфертів (освітньої субвенції, дотації вирівнювання тощо).
16. Перекладання повноважень у соціальній сфері з державного рівня на ОМС.

17. Рівень тіньової зайнятості залишається високим, а в деяких громадах поглиблюється через економічну депресію та неспроможність суб'єктів бізнесу сплачувати податки.
18. ВВП країни зменшується. Тенденцій відновлення економічної активності не спостерігається.
19. Гривня підтримується виключно міжнародними вливаннями та кредитами, темп інфляції залишається високим.
20. Інфляція та втрата доходів частини населення спричиняють до зниження купівельної спроможності населення.
21. Інвестиційні проекти та ресурси відкладаються в часі до завершення повномасштабної збройної агресії РФ.
22. Податковий тиск на підприємців – високий.
23. Підприємницький клімат в Україні та регіоні суттєво не змінюється / погіршується.
24. Військова та фінансова підтримка партнерів та донорів скорочується.

Базові припущення песимістичного сценарію – внутрішні чинники:

1. Територіальні громади продовжують здійснювати вирішення викликів, спричинених війною – інтеграція ВПО в громади, їх супровід та підтримка, робота з релокованим бізнесом, робота з партнерами щодо надання гуманітарної допомоги, підтримка ТРО тощо.
2. Зростання демографічних ризиків для громад через втрату дітей, молоді, населення у працездатному віці, що вже у найближчі роки спричинить скорочення споживачів освітніх, медичних, культурних та інших послуг.
3. Громади втрачають жителів, зокрема вузьких фахівців, що відображається на забезпеченні процесів життєдіяльності громад.
4. Економіка в громадах слабо розвинута, більшість працює в тіні, розвитку малого та середнього бізнесу не приділяється достатньої уваги.
5. Розвиток сільського господарства обмежений змінами в можливостях експорту, туристична сфера не відновилась після падіння в умовах коронакризи, промисловість потерпає від втрати логістичних ланцюгів, потенційних напрямів збуту продукції тощо.
6. Доходи місцевих бюджетів знижуються через зменшення офіційних трансфертів з державного бюджету та зниження економічної активності в громадах.
7. Зростання частки доходів місцевих бюджетів від бюджетної сфери (освіта, охорона здоров'я, управління, оборона тощо).
8. Значно зростають видатки місцевих бюджетів на заходи у сфері безпеки (зокрема будівництво / ремонт укриттів), забезпечення потреб військових, підтримку ВПО, соціальні виплати ветеранам та родинам загиблих тощо.
9. Інвестиційний клімат у громадах залишається у замороженому стані до завершення бойових дій.
10. Рівень купівельної спроможності населення постійно знижується.
11. Громади продовжують оптимізацію мережі закладів освіти, охорони здоров'я, культури тощо з огляду на брак бюджетного ресурсу, але це не супроводжується зростанням якості освітніх, медичних, культурних, соціальних послуг.
12. Посилюються обмеження на використання бюджетних коштів на капітальні видатки, що стримує оновлення соціальної та інженерної інфраструктури в громадах.
13. Збільшення кількості недобудованих об'єктів через брак інвестиційного/бюджетного ресурсу.
14. Інституції підтримки бізнесу в громадах не формуються через обмеженість бюджетного ресурсу та/або відсутність фахівців (проектних менеджерів).
15. Заходи з забезпечення енергоефективності згортаються, видатки на екологічні цілі скорочуються, що поряд із відсутністю заходів з модернізації інженерної інфраструктури негативно впливає на екологічну ситуацію в громаді.

Результат імплементації песимістичного сценарію для Литовезької СТГ:

Продовження війни може спричинити до зменшення місцевих жителів в Литовезькій СТГ ще більше поглиблення спаду народжуваності, виїзду сімей з дітьми за межі громади, а також через мобілізацію чоловіків.

Втрата людського потенціалу та продовження збройної агресії РФ ще більше спричинятиме до нестачі працівників, спаду підприємницької активності у сфері малого бізнесу, а також відсутності інвесторів, які б хотіли започаткувати бізнес на території громади. Водночас у громаді може збільшитися чисельність ветеранів та ВПО. Це може стати причиною збільшення навантаження на соціальну інфраструктуру громади та місцевий бюджет, особливо у сфері соціального захисту населення.

Проведення заходів з підвищення енергоефективності та розвиток об'єктів комунальної інфраструктури буде суттєво утруднений через нестачу коштів в місцевому бюджеті на розвиткові проекти. Як наслідок, зросте негативне навантаження на довкілля, зокрема через зношеність очисних споруд, мережі водопостачання та водовідведення, які не будуть модернізовані, появу стихійних сміттєзвалищ, забруднення довкілля відходами вуглевидобувних підприємств тощо.

Головними статтями видатків місцевого бюджету стануть заходи соціального захисту та забезпечення громадської безпеки.

Діяльність сільської ради в напрямі просторового розвитку (розробки/оновлення містобудівної документації, розробки комплексного плану просторового розвитку), збереження довкілля (розробка місцевого плану управління відходами, впровадження системи сортування відходів у всіх населених пунктах громади і т. п.) та заходи з підвищення інвестиційної привабливості громади (створення умов для функціонування на території громади промислових та сільськогосподарських підприємств на засадах сталого розвитку, підтримки розвитку малого бізнесу, оновлення інвестиційного паспорта тощо) будуть практично призупинені, зважаючи на обмеженість фінансових ресурсів громади.

Внаслідок продовження збройної агресії РФ, модернізація матеріально-технічної бази закладів соціальної сфери буде вкрай утруднена. А послуги соціальної сфери будуть забезпечуватися на мінімальному рівні, що в кінцевому підсумку може спричинити до зниження їх якості.

У підсумку, за песимістичного сценарію розвиток Литовезької СТГ сильно уповільниться здебільшого через те, що кошти місцевого бюджету скеровуватимуться на вирішення спричинених збройною агресією РФ, нагальних проблем, а не на здійснення капітальних видатків.

Стримано-оптимістичний сценарій розвитку базується на припущеннях, за яких формуються більш сприятливі зовнішні (глобальні та національні) та внутрішні (ті, які громада здатна створити самостійно) фактори впливу: громада активно використовує власні сильні сторони (конкурентні переваги) та можливості з метою нівелювання ризиків, які виникають з огляду на умови суспільно-економічного розвитку країни. Основним фактором цього сценарію є ймовірність завершення війни у 2026 році.

Базові припущення стримано-оптимістичного сценарію – національний та регіональний рівень:

1. Збройна агресія РФ завершується позитивно для України або переходить у заморожений формат (без активних бомбардувань українських міст, об'єктів інфраструктури, економіки тощо). Значна частина території України деокупована.
2. Частина населення, що перебувала за кордоном, повертається в Україну (щонайменше 50%).
3. ВПО повертаються в свої громади або активно інтегруються в соціальний, економічний простір приймаючих громад. Зростання частки населення, яке проживає в великих та середніх містах. Активний розвиток агломерацій.
4. Частина території України залишається виключеною з господарської діяльності на найближчі роки та непридатною для ведення сільського господарства.
5. Об'єкти промисловості, зокрема ВПК, розміщуються в західних областях. Має місце брак кадрів інженерних спеціальностей у цих регіонах. Потребує коригування структура підготовки фахівців закладами вищої та професійно-технічної освіти.
6. Поступове відновлення економічної активності в регіонах (сконцентроване у сферах будівництва, вироблення будівельних матеріалів, ВПК, сільського господарства та агропереробки).

7. Збільшення територій, які потребують державної підтримки.
8. Запуск державних програм підтримки розвитку територій. Відновлення діяльності і збільшення фінансового ресурсу функціонування ДФРР, УКФ і т. п.
9. Висока активність донорів щодо запуску програм відновлення українських громад.
10. Значне зростання інвестиційної активності (закордонних інвесторів).
11. Спрощення для інвесторів процедури підключення (вартості) до інженерних мереж.
12. Поступове відновлення інженерної та дорожньої інфраструктури. Її активна модернізація із врахуванням безпекового фактору.
13. Поступове відновлення транзитного потенціалу південних регіонів, розбудова пунктів пропуску з країнами ЄС на західному кордоні, відновлення авіасполучення. Водночас Україна залишається «тупиковою» країною в контексті транзитних маршрутів в напрямі рф та Білорусі.
14. Поступова стабілізація ринків праці, налагодження взаємодії між роботодавцями, закладами професійно-технічної та вищої освіти, підготовка фахівців затребуваних в регіонах спеціальностей.
15. Впровадження і реалізація державних програм для ветеранів, які потребують реабілітації та адаптації в мирне життя, а також супроводу в започаткуванні та веденні власного бізнесу.
16. Дешеві кредити та підтримка агропромислового сектору з боку держави активізують місцевий бізнес.
17. Доходи державного та місцевого бюджетів залишаються стабільними / не знижуються в абсолютних цифрах, але із врахуванням інфляції відбувається падіння фінансової спроможності.
18. Продовження реалізації процесів децентралізації та прийняття низки затребуваних законів.
19. Унормування відповідальності за реалізацію повноважень у соціальній сфері між державним, регіональним, місцевим рівнями.
20. Рівень тіньової зайнятості знижується, що обумовлено зростанням економічної активності та покращенням податкового клімату.
21. ВВП країни поступово зростає. Тенденції відновлення економічної активності є достатньо чіткими.
22. Інфляція стає регульованою, що поряд із розширенням доступності місць праці для населення сприяє зростанню купівельної спроможності населення.
23. Підприємницький клімат в Україні та регіоні суттєво не змінюється.
24. Військова та фінансова підтримка партнерів та донорів залишається на високому рівні.
25. Активна реалізація низки реформ (зокрема судової), що активно підтримується закордонними донорами.

Базові припущення стримано-оптимістичного сценарію – місцевий рівень:

1. Чисельність населення в громадах стабілізується. Зростає кількість новонароджених.
2. ВПО отримують державну та донорську підтримку та не потребують втручання органів місцевого самоврядування. Більшість ВПО інтегровані в життєдіяльність громад.
3. Громади поступово відновлюють власну економічну спроможність. Активізують діяльність існуючі та створюються нові суб'єкти господарювання.
4. Доходи місцевих бюджетів збільшуються та зростає їх спроможність фінансувати розвиткові видатки.
5. Зростання купівельної спроможності населення активізує місцеві ринки товарів і послуг в громадах.
6. Сформовані базові планувальні документи громади: стратегія розвитку, зонування земель громади, схема планування території громади, інвестиційний паспорт громади. Проведено інвентаризацію комунальних активів.
7. Активізується інвестиційна діяльність в громадах, оскільки Україна стає одним з найпопулярніших місць для інвестування.
8. Громади створюють інституції підтримки малого та середнього бізнесу (АМЕР, центри залучення інвестицій тощо), що сприяє активному розвитку підприємництва в громадах.
9. Створюються привабливі інвестиційні пропозиції у сферах глибокої переробки с/г продукції, високотехнологічних виробництв, сфери будівельних матеріалів, будівництва.

10. Активно розвивається туризм в громадах (основна орієнтація на іноземного туриста).
11. Громади є активними учасниками впровадження Стратегії розвитку регіону, реципієнтом коштів державних фондів та програм.
12. Громади ефективно використовують державні субвенції та кошти інвесторів на розвиток інфраструктури.
13. Громади здійснюють модернізацію мережі закладів освіти, охорони здоров'я, культури тощо, що супроводжується зростанням якості освітніх, медичних, культурних, соціальних послуг.
14. Впровадження заходів із забезпечення енергоефективності, відновлення видатків на екологічні цілі, модернізація інженерної інфраструктури відбувається на вимогу часу і з огляду на вимоги європейського законодавства.
15. Україна продовжує шлях інтеграції в ЄС, поступово модифікуючи власне законодавство.
16. Завдяки реалізації значної кількості програм міжнародних донорів зростає інституційна спроможність органів місцевого самоврядування та органів влади в Україні.

Результат імплементації стримано-оптимістичного сценарію для Литовезької СТГ:

В громаді простежується зростання економічної активності, яке супроводжується припливом інвестицій відкриттям нових малих бізнесів, з огляду на розташування Литовезької СТГ поблизу м. Нововолинськ, а також через наближення до державного кордону з Республікою Польща. Це зумовило появу нових робочих місць та зростання рівня заробітної плати на фоні конкурентної боротьби за працівників. Збільшилась кількість жителів, які працевлаштовуються в громаді і не виїжджають за її межі в пошуках роботи. Сільська рада активно співпрацює з донорами. На фоні зростання ділової активності кількість зареєстрованих в громаді ФОПів збільшилась. Надходження до місцевого бюджету зросли.

Сільська рада розробила і впроваджує базові планувальні документи (Стратегію розвитку громади, План заходів з її реалізації), формує комплексний план просторового розвитку території Литовезької СТГ, оновила інвестиційний паспорт громади та налагодила співробітництво з містами-партнерами. Це приносить результати – громадою цікавляться іноземні інвестори.

В громаді оновлено матеріально-технічну базу закладів соціальної сфери, залучено молодих кваліфікованих фахівців, зокрема сімейних лікарів на первинну ланку надання медичних послуг. Мешканці громади задоволені якістю надання послуг соціальної сфери, що підтверджується періодичними опитуваннями.

Збільшилась кількість місць проведення змістовного дозвілля, зокрема для дітей та молоді, а також громадських просторів, що забезпечує комунікацію між жителями громади та їх гуртування. Сільська рада відновила конкурс проєктів місцевих ініціатив (громадський бюджет), збільшила кількість адміністративних послуг, підвищила їх доступність для усіх жителів громади.

Постійно здійснюється покращення дорожньо-транспортної та вуличної інфраструктури та комунальних закладів. Відбувається їх пристосування для потреб маломобільних груп населення.

Значну увагу сільська рада приділяє охороні та збереженню довкілля. Поступово проводиться модернізація очисних споруд та мереж водопостачання та водовідведення, що запобігає скиду забруднених вод у поверхневі водні об'єкти. Також сільська рада залучила донорську допомогу міжнародних партнерів та розробила місцевий план управління відходами та місцевий енергетичний план Литовезької СТГ. Проводиться робота над їх реалізацією. Зокрема збільшилась кількість населених пунктів громади, в яких запроваджено роздільне сортування відходів. Поступово усі комунальні заклади проходять термомодернізацію. Також суворо дотримуються протоколів та нормативів управління відходами відповідальні за утримання відходів вуглевидобувних підприємств, які розміщені на території громади.

Описаний сценарій є базою для формулювання стратегічного бачення Литовезької сільської територіальної громади на стратегічну перспективу.

4. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стратегічне бачення розвитку громади уособлює в собі узгоджене, всебічне та оптимістичне формування майбутнього територіальної громади в економічній, соціальній та екологічній сферах. Стратегічне бачення представляє стислий і узагальнений опис перспективи сталого розвитку територіальної громади в довгостроковому періоді з урахуванням її унікальних особливостей.

Литовезька сільська територіальна громада – безпечна, енергонезалежна громада зі сформованою на засадах зеленого переходу економікою та розвинутою для культурного й активного туризму інфраструктурою.

Громада, в якій модернізована муніципальна інфраструктура та якісні послуги сприяють оселенню жителів, а оптимізована мережа закладів соціальної сфери формує освічених, здорових та культурно розвинених людей.

Маленька самодостатня прикордонна громада на березі Західного Бугу, яка впевнено розбудовує своє майбутнє за активної участі молоді.

5. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

5.1. СТРУКТУРА ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЇ

Стратегічне бачення розвитку територіальної громади буде досягнуто через реалізацію стратегічних цілей. Стратегічні цілі – це стисле та конкретне формулювання бажаних результатів, які впливають із стратегічного бачення розвитку територіальної громади, та яких планується досягти в результаті реалізації Стратегії за визначений період.

Кожна стратегічна ціль конкретизується в оперативних цілях, які спрямовуються на задоволення потреб бенефіціарів, розв'язання основних проблем соціально-економічного розвитку та використання можливостей територіальної громади. Оперативні цілі – це сформульовані бажані конкретні позитивні результати, які необхідно досягти для реалізації певної стратегічної цілі. Розроблення і досягнення цілей формує основу для управління громадою та дозволяє пов'язати Стратегію з бюджетним плануванням.

Оперативні цілі деталізовані в завданнях. Завдання передбачають, який результат потрібно отримати, обсяг робіт, який необхідно виконати, заходи, які потрібно здійснити для досягнення кожної з оперативних цілей. Завдання виконуються через заходи, проекти та програми місцевого розвитку.

Заходи, проекти та програми місцевого розвитку будуть структуровані в Планах заходів з реалізації Стратегії на періоди 2026-2027 років, 2028-2031 років та 2032-2034 років.

Стратегічне бачення розвитку Литовезької сільської територіальної громади буде досягатись через реалізацію чотирьох стратегічних цілей (рис. 5.1):

- 1. Економіка та енергетика громади функціонують на засадах сталого розвитку.**
- 2. Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення.**
- 3. Екологічно чиста та безпечна територія громади – приваблива для наступних поколінь.**
- 4. Послуги та інфраструктура соціальної сфери та публічні послуги спроможні задовольняти запити кожного і кожної.**

Литовезька сільська територіальна громада – безпечна, енергонезалежна громада із сформованою на засадах зеленого переходу економікою та розвинутою для культурного й активного туризму інфраструктурою. Громада, в якій модернізована муніципальна інфраструктура та якісні послуги сприяють оселенню жителів, а оптимізована мережа закладів соціальної сфери формує освічених, здорових та культурно розвинених людей. Маленька самодостатня прикордонна громада на березі Західного Бугу, яка впевнено розбудовує своє майбутнє за активної участі молоді.

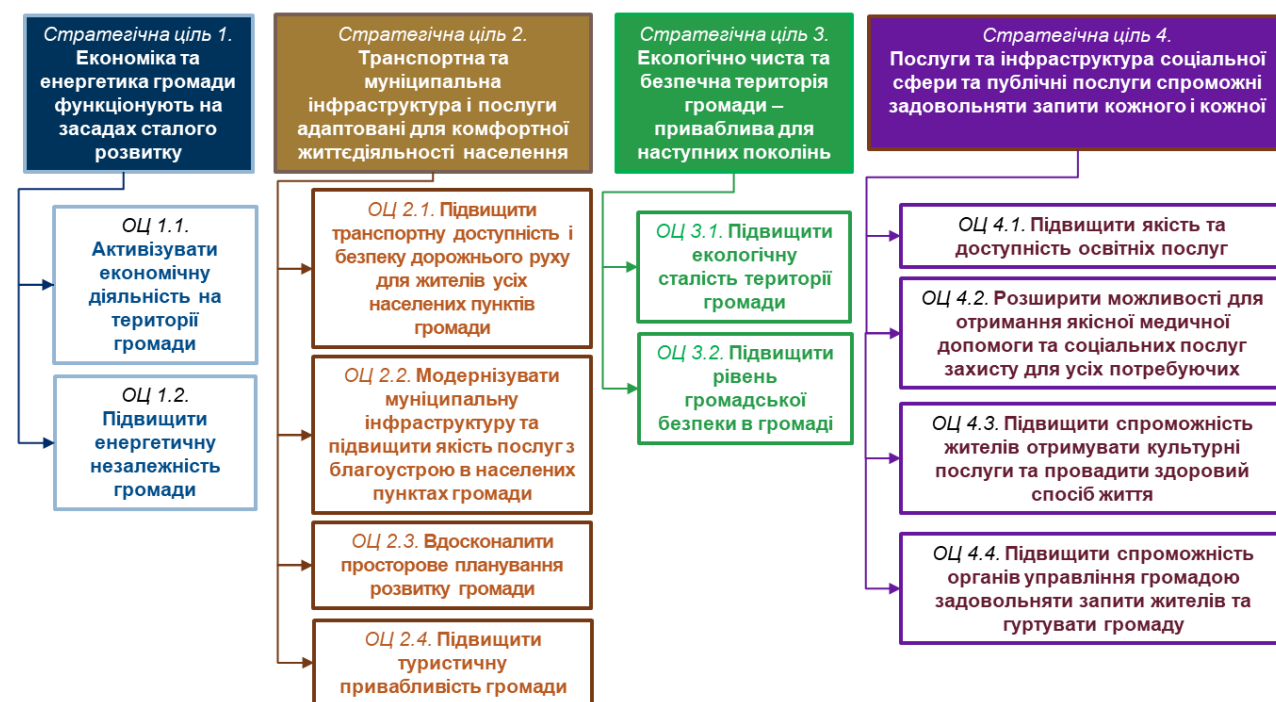

Рисунок 5.1. Дерево цілей Литовезької сільської територіальної громади

5.2. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. ЕКОНОМІКА ТА ЕНЕРГЕТИКА ГРОМАДИ ФУНКЦІОНУЮТЬ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Стратегічна ціль 1. Постановка даної цілі зумовлена необхідністю диверсифікації місцевої економіки з огляду на поступову відмову від вуглевидобутку на рівні держави, руху громади в напрямі справедливої трансформації Волинського вугільного мікрорегіону, а також зважаючи на доцільність посилення енергетичної безпеки громади внаслідок повномасштабної збройної агресії рф.

Для досягнення стратегічної цілі 1 сформовано такі оперативні цілі (таблиця 5.1): 1.1. «Активізувати економічну діяльність на території громади», 1.2. «Підвищити енергетичну незалежність громади».

Таблиця 5.1. Структура стратегічної цілі 1

Стратегічна ціль 1. Економіка та енергетика громади функціонують на засадах сталого розвитку	
Оперативні цілі	Завдання
1.1. Активізувати економічну діяльність на території громади	1.1.1. Створити умови для функціонування на території громади промислових та сільськогосподарських підприємств на засадах сталого розвитку
	1.1.2. Розширити можливості для реалізації бізнес-ініціатив жителів та розвитку малого бізнесу в громаді
	1.1.3. Популяризувати інвестиційний потенціал громади
	1.2.1. Створити умови для встановлення відновлювальних джерел енергії та використання альтернативних видів палива

Стратегічна ціль 1. Економіка та енергетика громади функціонують на засадах сталого розвитку

<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
1.2. Підвищити енергетичну незалежність громади	1.2.2. Створити умови для розвитку енергетичного кластеру
	1.2.3. Сформувати передумови для будівництва потужностей малої гідроенергетики

Для досягнення *оперативної цілі 1.1. «Активізувати економічну діяльність на території громади»* необхідно реалізувати наступні завдання: створити умови для функціонування на території громади промислових та сільськогосподарських підприємств на засадах сталого розвитку; розширити можливості для реалізації бізнес-ініціатив жителів та розвитку малого бізнесу в громаді; популяризувати інвестиційний потенціал громади.

Сьогодні громада усвідомлює, що викликом для її життєдіяльності у найближчій перспективі є поступова відмова від вуглевидобутку на рівні держави. Це обумовлено функціонуванням на території громади ключового роботодавця та наповнювача місцевого бюджету ДП «Шахта №9 «Нововолинська», яка перебуває в процесі закриття.

Очікується, що комплексний підхід до формування умов для впровадження діяльності підприємств та розвитку малого бізнесу сприятиме нарощуванню виробничого потенціалу громади та створенню нових робочих місць. Відтак це дозволить посилити економічну спроможність громади, сприятиме зростанню доходів місцевого бюджету та формуватиме стабільне підґрунтя для сталого розвитку громади.

Значний потенціал для активізації економічної діяльності громади має розвиток малого бізнесу та підтримка підприємницьких ініціатив жителів. Водночас жителі громади часто мають ідеї для започаткування власної справи, але стикаються з труднощами: недостатня кількість інструментів підтримки, слабка поінформованість про грантові можливості, нестача консультацій і менторства. У зв'язку з цим сільська рада розглядає можливості надання підтримки розвитку малого підприємництва, зокрема організації навчальних програм, консультацій, тренінгів для малого бізнесу, особливо для молоді, жінок та ветеранів.

Також вагомим напрямом є популяризація інвестиційного потенціалу громади, адже рівень поінформованості зовнішніх партнерів про економічні можливості громади залишається низьким. Для покращення ситуації планується оновлення інвестиційного паспорту громади, створення презентаційних матеріалів, участь у форумах та виставках, активізація комунікацій із потенційними інвесторами та налагодження партнерств із іншими громадами. Очікується, що ці кроки сприятимуть приходу нових підприємств, диверсифікації економіки та збільшенню кількості інвестиційних проєктів на території громади.

Для досягнення *оперативної цілі 1.2. «Підвищити енергетичну незалежність громади»* потрібно реалізувати наступні завдання: створити умови для встановлення відновлювальних джерел енергії та використання альтернативних видів палива; створити умови для розвитку енергетичного кластеру; сформувати передумови для будівництва потужностей малої гідроенергетики.

Очікується, що збільшення частки використання відновлюваних джерел енергії сприятиме підвищенню стійкості громади до енергетичних криз, зниженню залежності від зовнішніх постачальників та формуванню більш ефективної, екологічної та економічно вигідної енергосистеми, а також економії коштів місцевого бюджету на закупівлю енергоносіїв. Впровадження інноваційних енергетичних рішень забезпечить додаткові можливості для місцевого бізнесу, стимулюватиме створення нових проєктів та сприятиме залученню інвестицій у сферу енергетики.

Сільська рада планує сприяти бізнес-ініціативам щодо розвитку та впровадження альтернативних видів палива.

Створення енергетичного кластеру – разом із сусідньою громадою в межах реалізації проєктів в рамках Плану дій зі справедливої трансформації Волинського вугільного мікрорегіону Волинської

області на період до 2030 року – є перспективним напрямом, що передбачає координацію зусиль громади, бізнесу та інвесторів для розробки та реалізації проєктів у сфері відновлюваної та локальної енергетики. Формування такого кластеру дозволить об'єднати експертизу та ресурси, створити єдиний центр взаємодії, підвищити ефективність реалізації інвестиційних проєктів та сприяти появі нових виробничих потужностей у громаді.

Окрему увагу буде приділено формуванню передумов для будівництва на території громади об'єкту малої гідроенергетики. Це потребує комплексних досліджень потенційних локацій, оцінки впливу на довкілля, розробки техніко-економічних обґрунтувань та залучення партнерів для інвестування у такі об'єкти. У разі реалізації, мала ГЕС може стати додатковим джерелом стабільної генерації електроенергії та посилити енергетичну самодостатність громади.

5.3. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ТРАНСПОРТНА ТА МУНІЦИПАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА І ПОСЛУГИ АДАПТОВАНІ ДЛЯ КОМФОРТНОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Стратегічна ціль 2 орієнтована на забезпечення транспортної доступності для жителів громади, незалежно від місця їх проживання, відновлення та модернізації муніципальної інфраструктури та підвищення якості муніципальних послуг, вдосконалення просторового планування території громади, а також розвитку туристичної інфраструктури та послуг на території громади.

Для досягнення стратегічної цілі 2 сформовано наступні оперативні цілі (таблиця 5.2): 2.1 «Підвищити транспортну доступність і безпеку дорожнього руху для жителів усіх населених пунктів громади»; 2.2 «Модернізувати муніципальну інфраструктуру та підвищити якість послуг з благоустрою в населених пунктах громади»; 2.3 «Вдосконалити просторове планування розвитку громади»; 2.4 «Підвищити туристичну привабливість громади».

Таблиця 5.2. Структура стратегічної цілі 2

Стратегічна ціль 2. Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення	
Оперативні цілі	Завдання
2.1. Підвищити транспортну доступність і безпеку дорожнього руху для жителів усіх населених пунктів громади	2.1.1. Відремонтувати автомобільні дороги та супутню інфраструктуру між населеними пунктами громади
	2.1.2. Забезпечити транспортну доступність до місць надання послуг для усіх груп населення незалежно від місця проживання в громаді
2.2. Модернізувати муніципальну інфраструктуру та підвищити якість послуг з благоустрою в населених пунктах громади	2.2.1. Модернізувати та розширити мережу водопостачання та водовідведення в громаді
	2.2.2. Створити умови для розбудови системи збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів
	2.2.3. Забезпечити виконання робіт з благоустрою публічних просторів в усіх населених пунктах громади
	2.2.4. Впровадити заходи із забезпечення муніципальних об'єктів відновлюваними джерелами енергії
2.3. Вдосконалити просторове планування розвитку громади	2.3.1. Здійснити чітке і прозоре просторове планування території громади
	2.3.2. Створити умови для ефективного використання земельних ресурсів громади
2.4. Підвищити туристичну привабливість громади	2.4.1. Сформувати туристичну та рекреаційну інфраструктуру для активного та пасивного відпочинку
	2.4.2. Створити нові туристичні продукти

Стратегічна ціль 2. Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення

2.4.3. Популяризувати туристичні можливості громади

Досягнення *оперативної цілі 2.1. «Підвищити транспортну доступність і безпеку дорожнього руху для жителів усіх населених пунктів громади»* передбачає здійснення двох ключових завдань: відремонтувати автомобільні дороги та супутню інфраструктуру між населеними пунктами громади; забезпечити транспортну доступність до місць надання послуг для усіх груп населення незалежно від місця проживання в громаді.

На території Литовезької СТГ наявна розгалужена мережа доріг, значна частина яких перебуває в зношеному стані та потребує капітального ремонту, особливо між населеними пунктами громади. Відсутність якісних доріг призводить до погіршення мобільності населення, ускладнення доступу до лікарні, освітніх закладів, адміністративних служб, ринків, а також збільшує транспортні витрати домогосподарств та бізнесу. Також потребує модернізації і вулично-шляхова мережа населених пунктів громади. Для вирішення цих викликів громада планує реалізувати комплекс дорожніх робіт: капітальні та поточні ремонти комунальних доріг; облаштування тротуарів; встановлення дорожніх знаків; нанесення розмітки; модернізацію системи вуличного освітлення; облаштування автобусних зупинок. Важливим є забезпечення безбар'єрності нових та існуючих об'єктів – пандуси, пониження бордюрів, зручні посадкові майданчики, LED-освітлення.

Очікується, що комплекс зазначених заходів забезпечить підвищення рівня транспортної доступності, дасть змогу мешканцям усіх сіл рівною мірою отримувати соціальні, адміністративні та інші послуги, а також суттєво підвищить рівень дорожньої безпеки.

Досягнення *оперативної цілі 2.2. «Модернізувати муніципальну інфраструктуру та підвищити якість послуг з благоустрою в населених пунктах громади»* передбачає виконання наступних завдань: модернізувати та розширити мережу водопостачання та водовідведення в громаді; створити умови для розбудови системи збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів; забезпечити виконання робіт з благоустрою публічних просторів в усіх населених пунктах громади; впровадити заходи із забезпечення муніципальних об'єктів відновлюваними джерелами енергії.

У сфері водопостачання громада стикається з низкою системних проблем: зношені трубопроводи, аварійність мереж, відсутність централізованої системи водовідведення в частині населених пунктів тощо. Під час модернізації системи водопостачання буде здійснюватися заміна елементів мереж та розширенню їх покриття. Це дозволить зменшити втрати води, покращити якість послуг та забезпечити їх сталість.

На території громади відсутній полігон відходів. Проте сфера управління відходами потребує вдосконалення: розроблення місцевого плану управління відходами, впровадження практики та розвитку інфраструктури роздільного збору відходів, запобігання утворенню стихійних сміттєзвалищ на території громади тощо. Відтак планується запровадження системи роздільного збирання сміття у всіх населених пунктах громади, облаштування контейнерних майданчиків, оновлення техніки комунального підприємства та формування умов для сортування та подальшого відновлення відходів.

У сфері благоустрою актуальною залишається потреба у впорядкуванні парків, скверів, площ, зон відпочинку, дитячих та спортивних майданчиків. Реалізація заходів з озеленення, облаштування пішохідних зон, встановлення елементів вуличних меблів сприятиме створенню комфортного життєвого середовища та підвищенню якості публічного простору для всіх вікових груп.

Важливою складовою модернізації муніципальної інфраструктури є впровадження сучасних енергетичних рішень. Використання сонячних панелей, теплових насосів, модернізація систем опалення та освітлення на об'єктах комунальної власності зменшить витрати громади на енергоресурси та підвищить рівень енергонезалежності.

Очікується, що системні рішення у житлово-комунальній сфері забезпечать підвищення якості послуг, зменшать аварійність інженерних мереж, покращать благоустрій сіл та створять комфортні умови проживання для всіх жителів Литовезької СТГ.

Досягнення *оперативної цілі 2.3. «Вдосконалити просторове планування розвитку громади»* передбачає реалізацію завдань: здійснити чітке і прозоре просторове планування території громади; створити умови для ефективного використання земельних ресурсів громади.

Сьогодні Литовезька СТГ потребує оновлення містобудівної документації, що дозволить синхронізувати рішення у сфері забудови, розміщення виробництв, розвиток транспортної мережі, зон відпочинку та зелених територій. Застарілість містобудівної документації ускладнює планування інфраструктурних проєктів та створює ризики хаотичної забудови. Тому пріоритетом стане розроблення Комплексного плану просторового розвитку території Литовезької сільської територіальної громади, оновлення генеральних планів населених пунктів, детальних планів територій та іншої містобудівної документації з обов'язковим громадським обговоренням.

Рациональне управління земельними ресурсами громади передбачає інвентаризацію земель, їх правовий та функціональний аналіз, встановлення чітких правил використання територій, а також ефективне адміністрування земельних ділянок комунальної власності. Прозора земельна політика сприятиме залученню інвесторів, зменшенню конфліктних ситуацій щодо землекористування та підвищенню надходжень до бюджету.

Очікується, що запровадження комплексного підходу до просторового планування підвищить інвестиційну привабливість громади, покращить управління землею та забезпечить збалансований розвиток території з урахуванням потреб жителів та бізнесу.

Досягнення *оперативної цілі 2.4. «Підвищити туристичну привабливість громади»* передбачає виконання наступних завдань: сформувати туристичну та рекреаційну інфраструктуру для активного та пасивного відпочинку; створити нові туристичні продукти; популяризувати туристичні можливості громади.

Литовезька СТГ має нерозкритий потенціал у сфері природного, рекреаційного та культурного туризму, однак рівень розвитку інфраструктури залишається недостатнім для повноцінного використання цих можливостей і залучення туристів. У рамках виконання завдань, орієнтованих на підвищення туристичної привабливості громади планується вивчення та популяризація історії населених пунктів громади, відновлення та промоція місцевих пам'яток, проведення етнографічних фестивалів, створення маршрутів для піших та велосипедних прогулянок, облаштування зон відпочинку біля водойм, організації сплавів по річці Західний Буг, відновлення фестивалю "Всеволож ФЕСТ", тощо.

Формування туристичної привабливості громади сприятиме розвитку малого бізнесу, інфраструктури та транспортного сполучення.

Популяризація громади включатиме створення інформаційно-туристичного контенту, розвиток онлайн-присутності, встановлення туристичних вказівників, виготовлення промоматеріалів та партнерство з туристичними операторами й регіональними установами. Це дозволить сформувати позитивний імідж Литовезької СТГ та збільшити впізнаваність на рівні області та країни.

Очікується, що розвиток туристичної інфраструктури та промоція громади сприятимуть зростанню кількості відвідувачів, появи малого підприємництва у сфері туризму, створенню нових робочих місць і підвищенню доходів громади.

5.4. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТА ТА БЕЗПЕЧНА ТЕРИТОРІЯ ГРОМАДИ – ПРИВАБЛИВА ДЛЯ НАСТУПНИХ ПОКОЛІНЬ

Стратегічна ціль 3 орієнтована на охорону і збереження довкілля на території громади, а також формування громадської безпеки та захищеності жителів громад.

Для досягнення стратегічної цілі 3 сформовано наступні оперативні цілі (таблиця 5.3): 3.1 «Підвищити екологічну сталість території громади»; 3.2 «Підвищити рівень громадської безпеки в громаді».

Таблиця 5.3. Структура стратегічної цілі 3

Стратегічна цілість 3. Екологічно чиста та безпечна територія громади – приваблива для наступних поколінь	
Оперативні цілі	Завдання
3.1. Підвищити екологічну сталість території громади	3.1.1. Сформувати умови для збереження та відновлення водних ресурсів громади
	3.1.2. Забезпечити умови для охорони і збереження природних рослинних ресурсів
	3.1.3. Запобігти забрудненню ґрунтів громади
3.2. Підвищити рівень громадської безпеки в громаді	3.2.1. Створити умови для публічної безпеки та порядку
	3.2.2. Сформувати інфраструктуру цивільного захисту, спроможну убезпечити жителів від техногенних та природних загроз

Досягнення *оперативної цілі 3.1. «Підвищити екологічну сталість території громади»* планується через реалізацію наступних завдань: сформувати умови для збереження та відновлення водних ресурсів громади; забезпечити умови для охорони і збереження природних рослинних ресурсів; запобігти забрудненню ґрунтів громади.

Серед позитивних особливостей Литовезької сільської територіальної громади у сфері збереження водних і земельних ресурсів можна назвати достатню забезпеченість поверхневими водами, що дозволяє покривати питні та господарські потреби мешканців. Водне середовище громади загалом здатне підтримувати екосистемні функції, необхідні для безпечного використання води населенням. На території громади здійснюється видобуток кам'яного вугілля ДП «Шахта №9 «Нововолинська», проте обсяги видобутку поступово зменшуються, що зменшує потенційний рівень техногенного навантаження. Важливим природоохоронним активом громади є два об'єкти природно-заповідного фонду загальною площею 637,6 га: загальнозоологічний заказник місцевого значення «Прибужжя» та природний ландшафтний заказник «Заставненський заказник». Рівень заповідності території громади становить 5,2%.

Водночас значними викликами у сфері охорони довкілля є ризики забруднення водотоків внаслідок діяльності шахти, а також вплив сільськогосподарських підприємств, що може спричинити погіршення якості поверхневих вод. Пестицидне навантаження на ґрунти у громаді оцінюється як несприятливе, але не критичне. Додатковими потенційними загрозами є відходи діяльності ДП «Шахта №9 «Нововолинська» та породний відвал ліквідованої Шахти №7 «Нововолинська» у разі їх неналежного догляду. Територія громади відповідно до інтегрального індексу сумарної забрудненості належить до помірно забруднених. Водночас, незважаючи на те, що скинуті підприємствами стічні води є нормативно чистими навіть без очистки, потребують розчищення меліоративні канали, які відіграють важливу роль у підтриманні водного балансу.

Для подолання окреслених викликів громада планує впроваджувати заходи, скеровані на формування умов для збереження та відновлення водних ресурсів, зокрема ініціювати роботи з розчищення меліоративних каналів, охорону і збереження природних рослинних ресурсів, а також запобігання забрудненню ґрунтів, в тому числі запобігати появі несанкціонованих сміттєзвалищ, які є потенційною загрозою забруднення ґрунтів.

Очікується, що реалізація цих заходів сприятиме збереженню чистоти поверхневих вод, зменшенню техногенного навантаження на ґрунти, а також загальному підвищенню екологічної стійкості Литовезької СТГ.

Досягнення *оперативної цілі 3.2. «Підвищити рівень громадської безпеки в громаді»* відбудуватиметься шляхом реалізації наступних завдань: створити умови для публічної безпеки та

порядку; сформувати інфраструктуру цивільного захисту, спроможну забезпечити жителів від техногенних та природних загроз.

Незважаючи на те, що Литовезька СТГ характеризується відносно задовільною (за оцінкою жителів) безпековою ситуацією, з огляду на її віддаленість від державного кордону з Республікою Білорусь та сусідством з Республікою Польща, а також розвитком системи громадської безпеки на території громади, безпекові питання є актуальними, зважаючи на масовані обстріли всієї території України окупаційними військами РФ.

Потенційними заходами у сфері підвищення рівня безпеки в громаді можуть стати: формування та облаштування інфраструктури цивільного захисту населення, розширення мережі відеонагляду на території громади, підтримка та розвиток місцевої добровільної пожежної охорони, проведення інформаційно-просвітницької роботи та навчань щодо покращення знань про правила громадської безпеки, пожежної безпеки, правил поведінки на воді і т. п.

Очікується, що розвиток інфраструктури громадської безпеки та підвищення обізнаності жителів щодо правил громадської безпеки сприятиме відчуттю впевненості та захищеності жителів, допомагатиме збереженню їхнього життя та здоров'я, а також формуватиме привабливість території громади для заселення та провадження життєдіяльності.

5.5. СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 4. ПОСЛУГИ ТА ІНФРАСТРУКТУРА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ТА ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ СПРОМОЖНІ ЗАДОВОЛЬНЯТИ ЗАПИТИ КОЖНОГО І КОЖНОЇ

Стратегічна ціль 4 орієнтована на підвищення якості послуг соціальної сфери та адміністративних послуг, яка б відповідала запитам усіх груп населення.

Для досягнення стратегічної цілі 4 сформовано наступні оперативні цілі (таблиця 5.4): 4.1 «Підвищити якість та доступність освітніх послуг»; 4.2 «Розширити можливості для отримання якісної медичної допомоги та соціальних послуг захисту для усіх потребуючих»; 4.3 «Підвищити спроможність жителів отримувати культурні послуги та провадити здоровий спосіб життя»; 4.4 «Підвищити спроможність органів управління громадою задовольняти запити жителів та гуртувати громаду».

Таблиця 5.4. Структура стратегічної цілі 4

Стратегічна ціль 4. Послуги та інфраструктура соціальної сфери та публічні послуги спроможні задовольняти запити кожного і кожної	
Оперативні цілі	Завдання
4.1. Підвищити якість та доступність освітніх послуг	4.1.1. Модернізувати інфраструктуру закладів загальної середньої освіти із впровадженням заходів з енергозбереження та підвищення рівня енергоефективності
	4.1.2. Модернізувати освітні простори та оновити матеріально-технічну базу закладів загальної середньої освіти
	4.1.3. Забезпечити заклади загальної середньої освіти засобами навчання та обладнанням в межах впровадження реформи «Нова українська школа»
	4.1.4. Забезпечення доступу до якісного та безпечного харчування у закладах освіти шляхом розвитку сучасної інфраструктури їдалень (харчоблоків)
	4.1.5. Оновити інфраструктуру закладів дошкільної освіти
	4.1.6. Розширити доступ до якісних, безпечних та різноманітних типів та форм здобуття дошкільної освіти для кожної дитини
	4.1.7. Забезпечити допоміжними засобами для навчання (спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку) дітей з особливими освітніми потребами, які здобувають дошкільну освіту
	4.1.8. Сформувати умови для надання послуг позашкільної освіти та національно-патріотичного виховання

Стратегічна ціль 4. Послуги та інфраструктура соціальної сфери та публічні послуги спроможні задовольняти запити кожного і кожної

<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
4.2. Розширити можливості для отримання якісної медичної допомоги та соціальних послуг захисту для усіх потребуючих	4.2.1. Сформувати ефективну мережу надання первинної медичної допомоги відповідно до встановлених стандартів якості
	4.2.2. Забезпечити медичні заклади сучасним обладнанням
	4.2.3. Створити умови для отримання послуг соціального захисту для усіх потребуючих відповідно до їхніх запитів
	4.2.4. Відновлення та підтримка фізичного та психічного здоров'я ветеранів/ветеранок та членів їх сімей
4.3. Підвищити спроможність жителів отримувати культурні послуги та провадити здоровий спосіб життя	4.3.1. Забезпечити умови для надання базових культурних послуг (модернізація матеріально-технічної бази та приведення закладів культури у належний стан)
	4.3.2. Облаштувати молодіжну інфраструктуру в громаді
	4.3.3. Розширення мережу спортивних споруд та об'єктів з урахуванням потреб маломобільних груп населення
	4.3.4. Розвинути нові та популяризувати традиційні види спорту
4.4. Підвищити спроможність органів управління громадою задовольняти запити жителів та гуртувати громаду	4.4.1. Забезпечити посилення інституційної спроможності органів управління громадою
	4.4.2. Розширити спектр та доступність публічних послуг
	4.4.3. Створити умови для залучення жителів до участі в управлінні громадою
	4.4.4. Створити умови для розширення ролі активної молоді та представників громадянського суспільства у житті громади

Досягнення *оперативної цілі 4.1. «Підвищити якість та доступність освітніх послуг»* планується через реалізацію наступних завдань: модернізувати інфраструктуру закладів загальної середньої освіти із впровадженням заходів з енергозбереження та підвищення рівня енергоефективності; модернізувати освітні простори та оновити матеріально-технічну базу закладів загальної середньої освіти; забезпечити заклади загальної середньої освіти засобами навчання та обладнанням в межах впровадження реформи «Нова українська школа»; забезпечення доступу до якісного та безпечного харчування у закладах освіти шляхом розвитку сучасної інфраструктури їдалень (харчоблоків); оновити інфраструктуру закладів дошкільної освіти; розширити доступ до якісних, безпечних та різноманітних типів та форм здобуття дошкільної освіти для кожної дитини; забезпечити допоміжними засобами для навчання (спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку) дітей з особливими освітніми потребами, які здобувають дошкільну освіту; сформувати умови для надання послуг позашкільної освіти та національно-патріотичного виховання. Під час формування завдань було враховано пріоритети держави щодо використання коштів на засадах публічного інвестування.

Перед Литовезькою СТГ стоять 2 вагомні виклики: 1) низька народжуваність у громаді, що в довгостроковій перспективі може поставити під загрозу життєздатність самої громади; 2) близькість Литовезької СТГ до міста Нововолинська, яке має потужну базу закладів соціальної сфери. Відтак сільська рада орієнтована на формування оптимальної мережі закладів освіти, її розвиток відповідно до сучасних вимог надання освітніх послуг, а також підвищення якості самих освітніх послуг.

Очікується, що реалізація завдань та заходів даної оперативної цілі дозволить сформувати належну інфраструктуру закладів освіти для надання якісних освітніх послуг у громаді, зробить її привабливою для дітей, що в кінцевому результаті позитивно вплине на бажання дітей та молоді, а відтак і їхніх батьків проживати в громаді.

Досягнення *оперативної цілі 4.2. «Розширити можливості для отримання якісної медичної допомоги та соціальних послуг захисту для усіх потребуючих»* передбачає виконання наступних завдань: сформувати ефективну мережу надання первинної медичної допомоги

відповідно до встановлених стандартів якості; забезпечити медичні заклади сучасним обладнанням; створити умови для отримання послуг соціального захисту для усіх потребуючих відповідно до їхніх запитів; відновлення та підтримка фізичного та психічного здоров'я ветеранів/ветеранок та членів їх сімей.

Надання первинної медичної допомоги населенню в Литовезькій СТГ здійснює КНП «Литовезька амбулаторія загальної практики – сімейної медицини». Важливою перевагою є розташування амбулаторії в межах нормативної 30-хвилинної доступності для всіх жителів громади, що відповідає вимогам організації первинної медичної допомоги.

Водночас для надання якісних медичних послуг амбулаторія потребує сучасного обладнання. Також існує потреба в молодих кваліфікованих лікарях.

Викликом для громади є також збільшення кількості представників вразливих груп населення, що поступово підвищує навантаження на місцевий бюджет.

Для вирішення зазначених питань громада планує підвищити ефективність та якість надання первинної медичної допомоги відповідно до встановлених стандартів якості, забезпечити амбулаторію сучасним медичним обладнанням, а також створити умови для доступного та якісного отримання соціальних послуг усіма потребуючими. Окремим важливим напрямом є організація послуг із відновлення та підтримки фізичного і психічного здоров'я ветеранів, ветеранок та членів їхніх сімей, відповідно до їхніх індивідуальних потреб. Для цього сільська рада планує також співпрацю з організаціями, які займаються питаннями ветеранів та членів їхніх сімей.

Очікується, що реалізація цих заходів сприятиме підвищенню рівня медичного обслуговування, зміцненню соціального захисту населення, забезпеченню доступності до основних послуг та загальному покращенню якості життя мешканців Литовезької СТГ.

Досягнення *оперативної цілі 4.3. «Підвищити спроможність жителів отримувати культурні послуги та провадити здоровий спосіб життя»* передбачає виконання наступних завдань: забезпечити умови для надання базових культурних послуг (модернізація матеріально-технічної бази та приведення закладів культури у належний стан); облаштувати молодіжну інфраструктуру в громаді; розширення мережу спортивних споруд та об'єктів з урахуванням потреб маломобільних груп населення; розвинути нові та популяризувати традиційні види спорту.

Серед позитивних моментів у сфері культури, мистецтва та спорту Литовезької СТГ можна відзначити наявну мережу закладів, що забезпечують доступ мешканців до культурних послуг і можливостей для відпочинку. У сфері фізичної культури громада має розвинену спортивну інфраструктуру. Послуги спортивних секцій надаються на базі закладів загальної середньої освіти, що сприяє залученню дітей та молоді до активного способу життя.

Водночас існують виклики, які обмежують доступ мешканців до якісного культурного продукту та сучасної спортивної інфраструктури. Частина закладів культури потребує модернізації матеріально-технічної бази та приведення приміщень у належний стан. Молодіжна інфраструктура розвинена нерівномірно та не охоплює всі населені пункти. Спортивні об'єкти громади потребують оновлення й адаптації до потреб маломобільних груп населення. Також є потреба в популяризації та підтримці фізичної культури і спорту для активнішого залучення жителів різного віку.

Для подолання окреслених викликів сільська рада планує забезпечити належні умови для надання базових культурних послуг шляхом модернізації закладів культури та покращення їх матеріально-технічного оснащення, облаштувати та розширити молодіжну інфраструктуру, створюючи простори для навчання, творчості та дозвілля молоді. У сфері фізичної культури передбачається розвиток мережі спортивних споруд та об'єктів, зокрема з урахуванням потреб маломобільних груп населення, а також популяризація традиційних і розвиток нових видів спорту.

Очікується, що реалізація визначених заходів сприятиме підвищенню доступності якісних культурних послуг, створенню сприятливих умов для самореалізації молоді, розширенню можливостей для занять спортом та загальному формуванню здорового способу життя серед жителів Литовезької СТГ.

Досягнення *оперативної цілі 4.4. «Підвищити спроможність органів управління громадою задовольняти запити жителів та гуртувати громаду»* відбуватиметься через реалізацію наступних завдань: забезпечити посилення інституційної спроможності органів управління громадою; розширити спектр та доступність публічних послуг; створити умови для залучення жителів до участі в управлінні громадою; створити умови для розширення ролі активної молоді та представників громадянського суспільства у житті громади.

У громаді функціонує Центр надання адміністративних послуг (забезпечує надання 271 адміністративної послуги за 15 групами з використанням електронного документообігу). Також для забезпечення рівного доступу до послуг у віддалених населених пунктах жителі можуть отримати 146 послуг на робочих місцях старост. У сфері комунікації з громадськістю громада використовує цифрові інструменти: офіційний сайт, через який можна подавати запити на публічну інформацію, та сторінку у Facebook, де висвітлюються події громади. Також у громаді функціонує Молодіжна рада, яка активно взаємодіє з сільською радою задля врахування потреб та інтересів молоді громади.

Водночас існують певні виклики. Для повноцінного доступу до адміністративних послуг необхідним є подальше розширення їх переліку, в т.ч. на віддалених робочих місцях, та покращення умов для надання цих послуг. Діяльність щодо залучення жителів до прийняття рішень також потребує посилення, зокрема через відновлення конкурсу місцевих ініціатив після завершення воєнного стану та подальшого розвитку цифрових каналів комунікації. Діяльність Молодіжної ради потребує підтримки з боку сільської ради, зокрема через затвердження місцевої цільової програми, що дозволило б активізувати її роботу.

Для розв'язання окреслених викликів сільська рада планує низку заходів, серед яких: посилення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування, розширення спектра та доступності публічних послуг, створення сприятливих умов для залучення жителів до процесів прийняття рішень та підтримка молоді й громадських організацій. Це також передбачає посилення ролі Молодіжної ради, удосконалення цифрових інструментів участі та оновлення механізмів взаємодії сільської ради та жителів громади.

Очікується, що реалізація цих заходів сприятиме підвищенню якості та доступності адміністративних послуг, посиленню прозорості управління, розширенню участі громадян у житті громади та формуванню активного, згуртованого й відповідального громадянського суспільства на території Литовезької СТГ.

6. УЗГОДЖЕНІСТЬ СТРАТЕГІЇ З ДЕРЖАВНИМИ ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ ДОКУМЕНТАМИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Система стратегічного планування в Україні базується на координації процесів стратегічного планування на центральному, регіональному та місцевому рівнях. Оновлена Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки є основним планувальним документом, з яким повинні узгоджуватись стратегії розвитку регіонів, територіальних громади, а також секторальні стратегії розвитку. Така координація державної політики покликана забезпечити ефективність використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку історичних населених місць та збереження традиційного характеру історичного середовища, збереження довкілля та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців.

Під час розробки Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) враховані ключові аспекти оновленої Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки³⁹, в якій визначено 3 стратегічні цілі: 1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах; 2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів; 3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування.

Стратегічні цілі розвитку Литовезької сільської територіальної громади також сформовані відповідно до стратегічних цілей оновленої Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року⁴⁰, яка зорієнтована на створення умов для збалансованого розвитку, спрямованого на підвищення якості життя та добробуту жителів регіону. Реалізація Стратегії розвитку 2027 року передбачає здійснення комплексної системи заходів, які будуть спрямовані на формування Волинської області, як інтегрованого в європейський простір конкурентоспроможного регіону України збалансованого модернізаційного розвитку, орієнтованого на досягнення високого рівня життя і забезпечення добробуту мешканців та мешканок, підтримку ґендерної рівності, посилення потенціалу людського капіталу, збереження і капіталізацію унікального природного потенціалу, культурних цінностей, національних традицій у площині динамічного національного розвитку і тісної міжрегіональної та транскордонної співпраці.

Реалізація Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) узгоджується з Державною стратегією регіонального розвитку на 2021-2027 роки та новою редакцією Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року (затверджено рішення сесії Волинської обласної ради від 21 серпня 2025 року № 33/2).

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) оновленій Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки проведено у таблиці 6.1.

Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року проведено у таблиці 6.2.

³⁹ Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-derzhavnoi-stratehii-rehionalnoho-rozvytku-na-20212-a940?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR2w5M6u8Ju77J1SVLYcpv3n5ZdYxOMoi3Qg3TcxAGuGrxCWM1mjrvPv5UI_aem_l6_MNgHVnQGorWuwrw1whw

⁴⁰ Стратегія розвитку Волинської області на період до 2027 року. <https://new.volynrada.gov.ua/resolutions/pro-novu-redakciju-strategiji-rozvytku-volynskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku/>

**Стратегія розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року
(з перспективою дії до 2034 року)**

Таблиця 6.1. Аналіз відповідності стратегічних та оперативних цілей Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) Державній стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки

Стратегічні та оперативні цілі ДСРР на 2021-2027 роки	Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)															
	1. Економіка та енергетика громади функціонують на засадах сталого розвитку	1.1. Активізувати економічну діяльність на території громади	1.2. Підвищити енергетичну незалежність громади	2. Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення	2.1. Підвищити транспортну доступність і безпеку дорожнього руху для жителів усіх населених пунктів громади	2.2. Модернізувати муніципальну інфраструктуру та підвищити якість послуг з благоустрою в населених пунктах громади	2.3. Вдосконалити просторове планування розвитку громади	2.4. Підвищити туристичну привабливість громади	3. Екологічно чиста та безпечна територія громади – приваблива для наступних поколінь	3.1. Підвищити екологічну сталість території громади	3.2. Підвищити рівень громадської безпеки в громаді	4. Послуги та інфраструктура соціальної сфери та публічні послуги спроможні задовольняти запити кожного і кожної	4.1. Підвищити якість та доступність освітніх послуг	4.2. Розширити можливості для отримання якісної медичної допомоги та соціальних послуг захисту для усіх потребуючих	4.3. Підвищити спроможність жителів отримувати культурні послуги та провадити здоровий спосіб життя	4.4. Підвищити спроможність органів управління громадою задовольняти запити жителів та гуртувати громаду
Стратегічна ціль «Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах»									+			++				
Оперативна ціль 1. Забезпечення інтегрованого розвитку територій з урахуванням інтересів майбутніх поколінь										++						
Оперативна ціль 2. Задоволення потреби населення у якісних адміністративних і публічних послугах													++	++	++	++
Оперативна ціль 3. Соціальний захист ветеранів війни та їх сімей, внутрішньо переміщених осіб та інших вразливих груп населення														++		
Стратегічна ціль «Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів»	+			++					++							
Оперативна ціль 1. Інфраструктура, стійка до безпекових, соціальних та економічних викликів			++		++	++				++	++					
Оперативна ціль 2. Сильна, спроможна та конкурентоздатна регіональна економіка		++														
Стратегічна ціль «Розбудова ефективного багаторівневого врядування»												+				
Оперативна ціль 1. Розвиток інституційної спроможності органів публічної влади з урахування кращих практик ЄС																+
Оперативна ціль 2. Розвиток різних форм співробітництва та ефективне управління публічними інвестиціями																+

*У клітинках ступінь зв'язку окремих цілей відмічається як ++ (сильний зв'язок) або + (опосередкований зв'язок)

**Стратегія розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року
(з перспективою дії до 2034 року)**

Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Волинської області на період до 2027 року	Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)															
	1. Економіка та енергетика громади функціонують на засадах сталого розвитку	1.1. Активізувати економічну діяльність на території громади	1.2. Підвищити енергетичну незалежність громади	2. Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення	2.1. Підвищити транспортну доступність і безпеку дорожнього руху для жителів усіх населених пунктів громади	2.2. Модернізувати муніципальну інфраструктуру та підвищити якість послуг з благоустрою в населених пунктах громади	2.3. Вдосконалити просторове планування розвитку громади	2.4. Підвищити туристичну привабливість громади	3. Екологічно чиста та безпечна територія громади – приваблива для наступних поколінь	3.1. Підвищити екологічну сталість території громади	3.2. Підвищити рівень громадської безпеки в громаді	4. Послуги та інфраструктура соціальної сфери та публічні послуги спроможні задовольняти запити кожного і кожної	4.1. Підвищити якість та доступність освітніх послуг	4.2. Розширити можливості для отримання якісної медичної допомоги та соціальних послуг захисту для усіх потребуючих	4.3. Підвищити спроможність жителів отримувати культурні послуги та провадити здоровий спосіб життя	4.4. Підвищити спроможність органів управління громадою задовольняти запити жителів та гуртувати громаду
4. Розвиток транскордонного співробітництва				+												
4.1. Інфраструктурне забезпечення транскордонного співробітництва					+											
4.2. Стимулювання транскордонного співробітництва																
5. Раціональне використання природних ресурсів, екологічна безпека, зменшення впливів та наслідків зміни клімату								+								
5.1. Охорона та раціональне використання природних ресурсів та зниження негативного впливу на атмосферу									++							
5.2. Збереження біологічного та відновлення ландшафтного різноманіття області									++							
5.3. Покращення управління відходами									++							

*У клітинках ступінь зв'язку окремих цілей відмічається як ++ (сильний зв'язок) або + (опосередкований зв'язок)

7. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ

Фінансове забезпечення виконання Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) та Плану заходів її реалізації здійснюватиметься з урахуванням засад реформи управління публічними інвестиціями. Джерелами фінансування можуть бути:

- коштів бюджету Литовезької сільської територіальної громади;
- коштів державного бюджету, в тому числі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;
- коштів, що надходять до державного бюджету в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;
- коштів інвесторів, у тому числі на умовах державно-приватного партнерства, власних коштів підприємств;
- інших джерел, не заборонених законодавством.

8. МОНІТОРИНГ ТА ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ

Процеси реалізації, моніторингу та оцінювання є складовими єдиного стратегічного планувального циклу.

Система реалізації Стратегії. Реалізація Стратегії включає розроблення та затвердження Плану заходів, формування бюджету з урахуванням цілей, визначених у Стратегії, реалізацію місцевих програм розвитку, проектів та заходів, моніторинг досягнення цілей та їх коригування у разі необхідності. Реалізація Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними структурними підрозділами Литовезької сільської ради за участі представників громадських організацій та бізнесу, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим процесом.

Система управління Стратегією має два рівні: політичний та технічний.

Політичний рівень забезпечує особисто сільський голова, виконавчий комітет, селищна рада. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти консультативно-дорадчого органу, який створюється для координації процесу реалізації та оцінювання Стратегії та Плану заходів, пропозиції щодо внесення змін до Стратегії та її оновлення. Сільська рада для досягнення цілей та виконання завдань Стратегії приймає рішення щодо внесення змін до неї на підставі пропозицій сільського голови.

Технічний рівень управління і моніторингу виконують відповідальні за реалізацію завдань Стратегії структурні підрозділи Литовезької сільської ради.

З метою покращення ефективності їх роботи та координації дій щодо реалізації Стратегії та Плану заходів розпорядженням сільського голови утворюється **Комітет з реалізації та оцінювання Стратегії та Плану заходів** як консультативно-дорадчий орган для координації процесу реалізації та оцінювання Стратегії та Плану заходів (далі – Комітет з реалізації). Очолює Комітет з реалізації сільський голова. Повний склад Комітету з реалізації та персональна відповідальність за реалізацію завдань Стратегії визначається розпорядженням сільського голови. До його складу входять представники структурних підрозділів сільської ради, відповідальні за виконання завдань Стратегії, депутати, підприємці, діячі громадських організацій та ін. Комітет з реалізації збирається не рідше одного разу на півріччя (в січні, під час оцінки реалізації Стратегії в минулому році, і в липні, під час збору пропозицій проектів для подальшої реалізації Стратегії) та виконує наступні функції:

- координує дії підрозділів, комунальних установ сільської ради, старост громади, підприємств та установ в процесі реалізації Стратегії, проектів місцевого розвитку, заходів місцевих та регіональних програм;
- здійснює підготовку щорічних звітів про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії;
- здійснює підготовку піврічних звітів про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії;
- готує пропозиції щодо внесення змін (актуалізації) Стратегії.

За організацію роботи Комітету з реалізації, збір і аналіз інформації про стан виконання Стратегії, збір і аналіз інформації про стан досягнення індикаторів Плану заходів, узагальнення інформації для формування звітів про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії, про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії, а також формування пропозицій щодо внесення змін (актуалізації) Стратегії та Плану заходів відповідає відділ земельних відносин, комунальної власності, містобудування, архітектури, соціально-економічного розвитку та інвестицій Литовезької сільської ради.

Процес реалізації Стратегії здійснюється на основі Плану заходів з її реалізації. План заходів з реалізації Стратегії розробляється для забезпечення виконання завдань, визначених Стратегією та затверджується Литовезькою сільською радою.

Плани заходів реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) розробляються строком на 2 роки (на 2026 – 2027 роки), наступні 3 роки (на 2028 – 2031 роки) та наступні 4 роки (на 2032 – 2034 роки) з урахуванням пріоритетів, що визначені Державною стратегією регіонального розвитку України та відповідною регіональною стратегією розвитку та складається із організаційних заходів і проєктів місцевого (регіонального) розвитку, місцевих програм розвитку, відповідно до завдань, основою для яких є стратегічні та оперативні цілі, визначені Стратегією розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року).

Проєкт Плану заходів подається на затвердження Литовезькій сільській раді одночасно із проєктом Стратегії або не пізніше ніж через 3 місяці після затвердження Стратегії.

Підготовка Плану заходів, контроль за станом та строками виконання здійснюється виконавчим комітетом Литовезької сільської ради, а контроль за цільовим використанням коштів – головними розпорядниками коштів.

Моніторинг реалізації Стратегії. Для відстеження та аналізу динаміки і структурних змін, що відбуваються у громаді відповідно до визначених у Стратегії стратегічних, оперативних цілей та завдань проводиться моніторинг реалізації Стратегії та Плану заходів з її реалізації. Моніторинг є сукупністю заходів із обліку, збору, аналізу та узагальнення інформації про стан реалізації Стратегії та Плану заходів з її реалізації.

Результати моніторингу є основою для висновків про необхідність внесення змін (актуалізації) Стратегії та стимулювання її реалізації.

Моніторинг реалізації Стратегії здійснюється щорічно на основі аналізу кількісних та якісних індикаторів, що демонструють рівень досягнення стратегічних, оперативних цілей та завдань, зокрема шляхом порівняння базових (на початок реалізації Стратегії), прогнозованих (проміжних станом на конкретний період та/або цільових станом на останній період) і фактичних значень показників.

Система показників (індикаторів) для моніторингу реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) наведена у таблиці 8.1.

Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії готує Комітет з реалізації, узагальнення та формування його тексту здійснює відділ земельних відносин, комунальної власності, містобудування, архітектури, соціально-економічного розвитку та інвестицій Литовезької сільської ради. Голова Комітету з реалізації (сільський голова) в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду представляє його на розгляд сесії сільської ради. Повний текст звіту підлягає обов'язковому розміщенню на офіційному вебсайті сільської ради

Звіт про результати проведення моніторингу реалізації Стратегії включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 12 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265, та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Моніторинг виконання Плану заходів з реалізації Стратегії здійснюється двічі на рік на основі відстеження виконання визначених показників (індикаторів) результативності впровадження кожного заходу, проєкту місцевого розвитку, місцевої програми розвитку.

Звіт про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії включає узагальнену таблицю у формі згідно додатку 13 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265, та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Звіти про результати проведення моніторингу Плану заходів з реалізації Стратегії за перше півріччя та за рік готує Комітет з реалізації, узагальнення та формування їх тексту здійснює відділ земельних відносин, комунальної власності, містобудування, архітектури, соціально-економічного розвитку та інвестицій Литовезької сільської ради. Голова Комітету з реалізації

(сільський голова) в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду представляє їх на розгляд сесії сільської ради. Крім того, звіти оприлюднюються на офіційному вебсайті сільської ради.

Оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів з її реалізації проводиться після завершення строку їх реалізації на основі даних звітів проведеного моніторингу. Це є необхідним етапом для отримання інформації щодо досягнення очікуваних результатів, їх впливу на стан соціально-економічного розвитку територіальної громади, а також динаміки змін, які відбулись. Результати оцінювання є основою для прийняття необхідних управлінських рішень для подальшого розвитку територіальної громади.

На основі здійснення оцінювання формується заключний звіт. Він повинен містити:

- результати порівняння базових (на початок реалізації Стратегії), прогнозованих цільових (станом на останній період) і фактичних значень показників;
- оцінку досягнення запланованих цілей;
- оцінку задоволення потреб різних груп стейкхолдерів та бенефіціарів;
- оцінку наявних незапланованих змін та впливів;
- характеристику діяльності, що обумовила зміни (зокрема незаплановані);
- оцінку ефективності механізмів реалізації Стратегії або ресурсних витрат;
- оцінку стійкості результатів Стратегії тощо.

Оцінювання може бути внутрішнім (проводиться виконавцями Стратегії) та зовнішнім (проводиться залученими експертами).

Звіти про оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів з її реалізації готує Комітет з реалізації, узагальнення та формування їх тексту здійснює відділ земельних відносин, комунальної власності, містобудування, архітектури, соціально-економічного розвитку та інвестицій Литовезької сільської ради. Голова Комітету з реалізації (сільський голова) в термін не пізніше трьох місяців після закінчення періоду реалізації Стратегії та Плану заходів з її реалізації представляє їх на розгляд сесії сільської ради. Також заключні звіти про оцінювання результатів реалізації Стратегії та Плану заходів з її реалізації оприлюднюються на офіційному вебсайті сільської ради та/або у місцевих медіа.

Таблиця 8.1. Система показників для моніторингу стану реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Стратегічна / оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2025 (за наявності або 2024)	Проміжне значення 2027	Проміжне значення 2030	Цільове значення 2034	Джерело даних
Стратегічна ціль 1. Економіка та енергетика громади функціонують на засадах сталого розвитку	Обсяг доходів загального фонду бюджету громади в розрахунку на одного мешканця	грн	15357	16585	17911	20776	Дані ОМС
	Рівень задоволеності суб'єктів господарювання бізнес-кліматом в громаді	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	4	5	5	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
1.1. Активізувати економічну діяльність на території громади	Кількість суб'єктів господарювання юридичних осіб зареєстрованих на території громади	одиниць	27	27	29	30	Дані ОМС
	Кількість нових суб'єктів господарювання юридичних осіб зареєстрованих на території громади	одиниць	3	-	2	3	Дані ОМС
	Кількість фізичних осіб-підприємців зареєстрованих на території громади	одиниць	81	86	97	110	Дані ОМС
	Відсоток фізичних осіб-підприємців (жінок) зареєстрованих на території громади	% у загальній чисельності ФОПів громади	46	46	53,6	53,7	Дані ОМС
1.2. Підвищити енергетичну незалежність громади	Кількість встановлених відновлювальних джерел енергії на комунальних будівлях і спорудах	одиниць	3	6	6	6	Дані ОМС
	Потужність встановлених відновлювальних джерел енергії	кВт	25	50	50	50	Дані ОМС
	Кількість реалізованих проєктів у сфері енергетики на території	одиниць	3	8	8	8	Дані ОМС

**Стратегія розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року
(з перспективою дії до 2034 року)**

Стратегічна / оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2025 (за наявності або 2024)	Проміжне значення 2027	Проміжне значення 2030	Цільове значення 2034	Джерело даних
	громади (у т. ч. на засадах співфінансування)						
	Наявність енергетичного кластеру	+/-	-	-	-	+	Дані ОМС
	Наявність ПКД для будівництва потужностей малої гідроенергетики	+/-	-	-	-	+	Дані ОМС
Стратегічна ціль 2. Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення	Рівень задоволеності послугою водопостачання	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	2	3	5	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
	Рівень задоволеності станом дорожньо-транспортної інфраструктури	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	1	2	3	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
	Рівень задоволеності якістю вуличного освітлення	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	3	4	5	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
	Рівень задоволеності системою управління відходами в громаді	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	2	3	5	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
	Рівень задоволеності розвитком публічних просторів на території громади	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	4	5	5	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
2.1. Підвищити транспортну доступність і безпеку дорожнього руху для жителів усіх населених пунктів громади	Протяжність відремонтованих комунальних доріг між населеними пунктами громади	км	5	6	10	10	Дані ОМС
	Площа відремонтованої вуличної-шляхової мережі в населених пунктах громади	м ²	3971	6200	6850	7300	Дані ОМС
	Протяжність модернізованих ліній вуличного освітлення	м	2	4	6	7	Дані ОМС

**Стратегія розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року
(з перспективою дії до 2034 року)**

Стратегічна / оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2025 (за наявності або 2024)	Проміжне значення 2027	Проміжне значення 2030	Цільове значення 2034	Джерело даних
2.2. Модернізувати муніципальну інфраструктуру та підвищити якість послуг з благоустрою в населених пунктах громади	Протяжність відремонтованої / модернізованої мережі водопостачання	км	0,2	0,8	1,0	1,5	Дані ОМС
	Протяжність відремонтованої / модернізованої мережі водовідведення	км	0,2	0,2	0,3	0,3	Дані ОМС
	Наявність місцевого плану управління відходами	+/-	-	+	+	+	Дані ОМС
	Відсоток території громади, охопленої системою роздільного збору відходів	% загальної площі громади	20	50	80	100	Дані ОМС
	Об'єм щорічно утворених побутових відходів	тис. тон	909	1010	1500	2000	Дані ОМС
	Кількість облаштованих / облагороджених публічних просторів в громаді	одиниць	-	1	1	2	Дані ОМС
	Площа облаштованих / облагороджених публічних просторів в громаді	м ²	-	24000	24000	24000	Дані ОМС
	Кількість встановлених / облаштованих інфраструктурних елементів безбар'єрності (пандуси, пониження тротуарів, таблиці з написами мовою Брайля тощо)	одиниць	2	2	3	3	Дані ОМС
	Кількість муніципальних об'єктів забезпечених відновлюваними джерелами енергії	одиниць	3	8	8	8	Дані ОМС

**Стратегія розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року
(з перспективою дії до 2034 року)**

Стратегічна / оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2025 (за наявності або 2024)	Проміжне значення 2027	Проміжне значення 2030	Цільове значення 2034	Джерело даних
2.3. Вдосконалити просторове планування розвитку громади	Наявність комплексного плану просторового розвитку території Литовезької СТГ	+/-	-	-	+	+	Дані ОМС
	Кількість оновлених генеральних планів населених пунктів громади	одиниць	0	0	2	4	Дані ОМС
	Дохідність земель (співвідношення плати за землю до території громади)	грн	35711*	36000	36200	36300	https://decentralization.ua/finance/dashboard
2.4. Підвищити туристичну привабливість громади	Кількість створених туристичних та рекреаційних локацій на території громади	одиниць	-	1	1	1	Дані ОМС
	Кількість створених нових туристичних продуктів	одиниць	-	1	1	2	Дані ОМС
	Річний обсяг туристичного збору	тис. грн	18,9	20,0	22,0	26,0	https://openbudget.gov.ua/local-budget/0351100000/local-incomes
Стратегічна ціль 3. Екологічно чиста та безпечна територія громади – приваблива для наступних поколінь	Рівень задоволеності екологічною ситуацією в громаді	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	4	5	5	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
	Рівень задоволеності станом безпеки в громаді	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	5	5	5	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
	Рівень забезпеченості мешканців облаштованими укриттями на території громади	% мешканців, які забезпечені укриттями	5	5	5	5	Дані ОМС
3.1. Підвищити екологічну сталість території громади	Відсоток заповідності території громади	% площі ПЗФ у загальній площі громади	5,2	5,2	5,2	5,2	Дані ОМС
	Обсяг скиду забруднених стічних вод у поверхневі водні об'єкти	тис. м ³	-	0	0	0	https://data.gov.ua/dataset/cadastre-water-use

**Стратегія розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року
(з перспективою дії до 2034 року)**

Стратегічна / оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2025 (за наявності або 2024)	Проміжне значення 2027	Проміжне значення 2030	Цільове значення 2034	Джерело даних
	Кількість щорічно реалізованих проєктів у сфері екології	одиниць	0	1	2	2	Дані ОМС
3.2. Підвищити рівень громадської безпеки в громаді	Кількість щорічно скоєних злочинів на території громади	одиниць	28	25	20	15	Дані ОМС
	Кількість встановлених камер відеоспостереження	одиниць	34	37	40	42	Дані ОМС
	Кількість осіб, щорічно залучених до освітніх заходів цивільного захисту населення	осіб	320	350	380	400	Дані ОМС
	Кількість облаштованих укриттів на території громади	одиниць	6	6	6	6	Дані ОМС
Стратегічна ціль 4. Послуги та інфраструктура соціальної сфери та публічні послуги спроможні задовольняти запити кожного і кожної	Рівень задоволеності якістю послуг соціальної сфери (загалом), які надаються в громаді	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	н/а	4	5	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
	Рівень задоволеності якістю адміністративних послуг, які надаються в громаді	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	н/а	4	5	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
4.1. Підвищити якість та доступність освітніх послуг	Рівень задоволеності якістю освітніх послуг	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	4	4	5	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
	Відсоток випускників, які досягли найвищих результатів ЗНО / НМТ	%	5	6	8	10	Дані ОМС
	Кількість модернізованих освітніх просторів	одиниць	2	2	2	3	Дані ОМС
	Кількість модернізованих їдалень (харчоблоків) в ЗЗСО громади	одиниць	1	2	3	3	Дані ОМС

**Стратегія розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року
(з перспективою дії до 2034 року)**

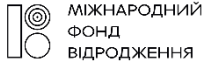
Стратегічна / оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2025 (за наявності або 2024)	Проміжне значення 2027	Проміжне значення 2030	Цільове значення 2034	Джерело даних
	Кількість здобувачів освіти, які зайняли призові місця на обласних та всеукраїнських олімпіадах	осіб	0	1	2	2	Дані ОМС
	Частка дітей дошкільного віку громади, які охоплені дошкільною освітою	%	90	100	100	100	Дані ОМС
4.2. Розширити можливості для отримання якісної медичної допомоги та соціальних послуг захисту для усіх потребуючих	Рівень задоволеності якістю медичних послуг	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	н/а	4	4	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
	Рівень задоволеності якістю послуг соціального захисту	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	н/а	4	4	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
	Кількість нового медичного обладнання, встановленого в медичних закладах громади	одиниць	1	1	2	2	Дані ОМС
	Річна кількість працевлаштованих осіб з інвалідністю, ветеранів та ВПО	осіб	2	5	10	15	Дані ОМС
	Річна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштованих до сімейних форм виховання	осіб	2	3	3	3	Дані ОМС
	Кількість ветеранів та ВПО, членів сімей загиблих захисників і захисниць України, охоплених заходами з їх інтеграції в соціальне та економічне життя громади	осіб	43	55	60	65	Дані ОМС
4.3. Підвищити спроможність жителів отримувати культурні послуги та провадити здоровий спосіб життя	Рівень задоволеності якістю культурних послуг	бали від 1 (мін) до 5 (макс)	2	3	4	5	Дані ОМС (за результатами опитування)
	Частка населення громади, що відвідує бібліотеки	%	20	22	25	27	Дані ОМС

**Стратегія розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року
(з перспективою дії до 2034 року)**

Стратегічна / оперативна ціль	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення 2025 (за наявності або 2024)	Проміжне значення 2027	Проміжне значення 2030	Цільове значення 2034	Джерело даних
	Кількість встановлених / модернізованих спортивних майданчиків, з врахування доступності для маломобільних груп населення	одиниць	1	2	2	2	Дані ОМС
	Кількість осіб, що займаються спортом на території громади (учасників спортивних секцій)	осіб	120	150	200	250	Дані ОМС
	Кількість осіб, щорічно долучених до заходів з усвідомлення громадянами своєї національної та громадянської ідентичності	осіб	600	650	800	1000	Дані ОМС
4.4. Підвищити спроможність органів управління громадою задовольняти запити жителів та гуртувати громаду	Кількість послуг, які надає ЦНАП	одиниць	271	275	275	275	Дані ОМС
	Кількість поданих проектів на конкурс місцевих ініціатив «Громадський бюджет» (щорічно)	одиниць	-	6	6	6	Дані ОМС
	Кількість осіб, які взяли участь у голосуванні за проекти конкурсу місцевих ініціатив «Громадський бюджет» (щорічно)	тис. осіб	-	300	350	500	Дані ОМС
	Кількість інститутів громадянського суспільства, які долучені до заходів, що проводить сільська рада	одиниць	1	1	2	3	Дані ОМС
	Кількість молодіжних центрів і просторів	одиниць	1	1	2	2	Дані ОМС
	Кількість членів Молодіжної ради	осіб	37	40	50	60	Дані ОМС

**ПЛАН ЗАХОДІВ на 2026–2027 роки
з реалізації Стратегії розвитку
Литовезької сільської територіальної громади
до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)**

Співфінансується
Європейським Союзом

План заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) розроблено Литовезькою сільською радою у співпраці з Громадською організацією «Центр аналітики та досліджень «Ре:Форм»» в межах проєкту «Інтеграція європейських цінностей у стратегічне планування розвитку українських громад: від стратегій – до змін, від цінностей – до результатів» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» та Європейського Союзу. Матеріал представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження» та Європейського Союзу.

Міжнародний фонд «Відродження» – одна з найбільших благодійних фундацій в Україні, що з 1990-го року допомагає розвивати в Україні відкрите суспільство на основі демократичних цінностей. За час своєї діяльності Фонд підтримав близько 20 тисяч проєктів на суму понад 350 мільйонів доларів США.

Сайт: www.irf.ua

Facebook: [www.fb.com/irf.ukraine](https://www.facebook.com/irf.ukraine)

ЗМІСТ

1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ПЛАНУ ЗАХОДІВ ІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЛИТОВЕЗЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ (З ПЕРСПЕКТИВОЮ ДІЇ ДО 2034 РОКУ).....	4
2. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЛИТОВЕЗЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ (З ПЕРСПЕКТИВОЮ ДІЇ ДО 2034 РОКУ).....	7
3. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАНУ ЗАХОДІВ	14
4. МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ТА ПЛАНУ ЗАХОДІВ.....	26

1. МЕТОДОЛОГІЯ ТА ПРОЦЕС ПІДГОТОВКИ ПЛАНУ ЗАХОДІВ ІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЛИТОВЕЗЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ (З ПЕРСПЕКТИВОЮ ДІЇ ДО 2034 РОКУ)

План заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) (далі – План заходів) розроблено строком на два роки (на 2026–2027 роки) відповідно до завдань, сформованих на виконання стратегічних та оперативних цілей, визначених Стратегією розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року). План заходів складено з урахуванням пріоритетів, які визначено Державною стратегією регіонального розвитку на 2021–2027 роки (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695, оновлено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2024 р. № 940 «Про внесення змін до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки»)¹ та оновленою Стратегією розвитку Волинської області на період до 2027 року².

План заходів розроблено згідно із Законом України «Про засади державної регіональної політики» (із змінами) та Методичними рекомендаціями щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затвердженими наказом Міністерства розвитку громад та територій України № 265 21 грудня 2022 року.

Розробка та ефективна реалізація Плану заходів передбачає налагодження партнерства між населенням, бізнесом, організаціями громадянського суспільства Литовезької сільської територіальної громади для врахування їхніх інтересів та забезпечення суспільної підтримки досягнення цілей Стратегії. План заходів сформовано Робочою групою з розроблення Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) та Плану заходів на 2026 – 2027 роки з її реалізації (далі – Робоча група). Персональний склад Робочої групи затверджено розпорядженням Литовезького сільського голови від 1 вересня 2025 року № 98-ос.

Для формування Плану заходів Литовезькою сільською радою було оголошено збір ідей проєктів щодо розвитку громади від усіх зацікавлених сторін, що тривав впродовж листопада-грудня 2025 року. На офіційному вебсайті Литовезької сільської ради було розміщено оголошення про збір ідей проєктів місцевого розвитку та запропоновано форму їх подання, а також визначені та узгоджені членами Робочої групи критерії відбору ідей проєктів до Плану заходів. 11 грудня 2025 року збір ідей проєктів місцевого розвитку був завершений. Всього надійшло 37 заявок-ідей проєктів місцевого розвитку від представників громади (фізичних осіб, громадських організацій, структурних підрозділів органу місцевого самоврядування).

Також структурними підрозділами сільської ради було проведено аналіз усіх чинних місцевих програм розвитку та запропоновано внести до Плану заходів ті заходи розвиткового характеру, які зорієнтовані на досягнення цілей та завдань Стратегії.

Розгляд ідей проєктів місцевого розвитку і заходів місцевих програм розвитку, які запропоновано включити до Плану заходів, було проведено на засіданні Робочої групи 29 грудня 2025 року. Їхнє оцінювання та пріоритизація здійснювались на основі обраних та узгоджених членами Робочої групи критеріїв (таблиця 1.1). За підсумком розгляду ідей проєктів місцевого розвитку та для сприяння виділенню коштів для їхньої реалізації було визначено доцільність їхнього узгодження із заходами чинних місцевих програм розвитку, оскільки вони значною мірою дублюють передбачені в програмах заходи. Решта ідей проєктів місцевого розвитку було запропоновано включити як частину відповідних місцевих програм

¹ Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки. https://www.kmu.gov.ua/hpas/pro-vnesennia-zmin-do-derzhavnoi-strategii-rehionalnoho-rozvytku-na-20212-a940?fbclid=IwZXh0bgNhZW0CMTEAAR2w5M6u8Ju77J1SVLYcpv3n5ZdYxOMoi3Qg3TcxAGuGrxCWM1mjrVpV5UI_aem_I6_MNgHVnQGorWuwrw1whw

² Стратегія розвитку Волинської області на період до 2027 року. <https://new.volynrada.gov.ua/resolutions/pro-novu-redakcziyu-strategiyi-rozvytku-volynskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku/>

розвитку, які будуть розроблені в найближчій перспективі (у 2026 році). Також членами Робочої групи було рекомендовано внести до Плану заходів стратегічно важливі для розвитку територіальної громади заходи, визначені в місцевих програмах розвитку, які не були охоплені поданими ідеями проєктів місцевого розвитку.

Таблиця 1.1. Критерії відбору ідей проєктів до Плану заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Назва критерію	Зміст критерію	Оцінка
Відповідність Стратегії	Проєкт відповідає вказаній оперативній цілі Стратегії, секторальним чи галузевим документам громади, Плану заходів з реалізації регіональної та галузевої стратегії	3
	Проєкт відповідає вказаній оперативній цілі Стратегії, секторальним чи галузевим документам громади	2
	Проєкт відповідає вказаній оперативній цілі Стратегії	1
Соціальний вплив	Проєкт орієнтовано на згуртування мешканців громади, у тому числі інтеграцію окремих категорій населення	3
	Проєкт не впливає на згуртування мешканців	0
Екологічний вплив	Обґрунтовано значний позитивний вплив на довкілля (екологічні проєкти)	3
	Опосередкований позитивний вплив на довкілля	1
	Не впливає або не покращує екологічну ситуацію в громаді	0
Бюджетний вплив	Обґрунтовано прямий вплив на створення нових робочих місць / вплив на додаткові надходження до місцевого бюджету	3
	Обґрунтовано економію бюджетних коштів	2
	Непрямий вплив на створення / збереження нових робочих місць або економію бюджетних коштів	1
	Не передбачається створення робочих місць та економії бюджетних коштів	0
Економічний вплив	Проєкт орієнтовано на розвиток інноваційних видів діяльності або туристичної сфери	2
	Проєкт не має орієнтації на розвиток інноваційних видів діяльності або туристичної сфери	0
Готовність до реалізації	Обґрунтована, деталізована та зрозуміло викладена структура витрат та співфінансування / Проєкт є продовженням успішного проєкту чи програми, що реалізувався в попередні роки (наприклад, розроблено ПКД, ТЕО)	3
	Частково обґрунтовано структуру витрат / Наявний попередній розрахунок витрат	1
	Відсутнє обґрунтування витрат, проєкт на стадії ідеї	0
Адміністративна здійсненність	Проєкт передбачає часткове залучення органу місцевого самоврядування	2
	Проєкт належить виключно до сфери повноважень органу місцевого самоврядування	1
Наявні джерела фінансування	Проєкт повністю фінансується за рахунок коштів із зовнішніх джерел (без участі місцевого бюджету)	4
	Частка фінансування з місцевого бюджету становить до 10% (включно) загальної вартості проєкту	3
	Частка фінансування з місцевого бюджету становить від 11% до 49% загальної вартості проєкту	2
	Частка фінансування з місцевого бюджету становить 50% і більше загальної вартості проєкту	1

У підсумку до Плану заходів було включено 56 заходів місцевих програм розвитку (протокол засідання від 29 грудня 2025 року № 3).

Для проведення громадського обговорення проект Плану заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) було розміщено на офіційному вебсайті сільської ради.

План заходів узгоджено з наявними і передбачуваними джерелами фінансування і можливостями для реалізації проєктів місцевого розвитку та місцевих програм розвитку.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії та Плану заходів здійснюється за рахунок:

- коштів бюджету територіальної громади;
- коштів державного бюджету, в тому числі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;
- інших джерел, не заборонених законодавством, в тому числі коштів, які надходять в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ.

2. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЛИТОВЕЗЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ДО 2027 РОКУ (З ПЕРСПЕКТИВОЮ ДІЇ ДО 2034 РОКУ)

План заходів сформовано відповідно до стратегічного бачення громади:

Литовезька сільська територіальна громада – безпечна, енергонезалежна громада зі сформованою на засадах зеленого переходу економікою та розвиненою для культурного й активного туризму інфраструктурою.

Громада, в якій модернізована муніципальна інфраструктура та якісні послуги сприяють оселенню жителів, а оптимізована мережа закладів соціальної сфери формує освічених, здорових та культурно розвинених людей.

Маленька самодостатня прикордонна громада на березі Західного Бугу, яка впевнено розбудовує своє майбутнє за активної участі молоді.

Стратегічне бачення розвитку Литовезької сільської територіальної громади буде досягатись через реалізацію чотирьох стратегічних цілей, кожна з яких включає низку оперативних цілей та завдань (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1. Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Стратегічна ціль 1. Економіка та енергетика громади функціонують на засадах сталого розвитку	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
1.1. Активізувати економічну діяльність на території громади	1.1.1. Створити умови для функціонування на території громади промислових та сільськогосподарських підприємств на засадах сталого розвитку
	1.1.2. Розширити можливості для реалізації бізнес-ініціатив жителів та розвитку малого бізнесу в громаді
	1.1.3. Популяризувати інвестиційний потенціал громади
1.2. Підвищити енергетичну незалежність громади	1.2.1. Створити умови для встановлення відновлювальних джерел енергії та використання альтернативних видів палива
	1.2.2. Створити умови для розвитку енергетичного кластеру
	1.2.3. Сформувані передумови для будівництва потужностей малої гідроенергетики
Стратегічна ціль 2. Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
2.1. Підвищити транспортну доступність і безпеку дорожнього руху для жителів усіх населених пунктів громади	2.1.1. Відремонтувати автомобільні дороги та супутню інфраструктуру між населеними пунктами громади
	2.1.2. Забезпечити транспортну доступність до місць надання послуг для усіх груп населення незалежно від місця проживання в громаді
2.2. Модернізувати муніципальну інфраструктуру та підвищити якість послуг з благоустрою в населених пунктах громади	2.2.1. Модернізувати та розширити мережу водопостачання та водовідведення в громаді
	2.2.2. Створити умови для розбудови системи збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів
	2.2.3. Забезпечити виконання робіт з благоустрою публічних просторів в усіх населених пунктах громади
	2.2.4. Впровадити заходи із забезпечення муніципальних об'єктів відновлюваними джерелами енергії
2.3. Вдосконалити просторове планування розвитку громади	2.3.1. Здійснити чітке і прозоре просторове планування території громади
	2.3.2. Створити умови для ефективного використання земельних ресурсів громади

2.4. Підвищити туристичну привабливість громади	2.4.1. Сформувати туристичну та рекреаційну інфраструктуру для активного та пасивного відпочинку 2.4.2. Створити нові туристичні продукти 2.4.3. Популяризувати туристичні можливості громади
Стратегічна ціль 3. Екологічно чиста та безпечна територія громади – приваблива для наступних поколінь	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
3.1. Підвищити екологічну сталість території громади	3.1.1. Сформувати умови для збереження та відновлення водних ресурсів громади 3.1.2. Забезпечити умови для охорони і збереження природних рослинних ресурсів 3.1.3. Запобігти забрудненню ґрунтів громади
3.2. Підвищити рівень громадської безпеки в громаді	3.2.1. Створити умови для публічної безпеки та порядку 3.2.2. Сформувати інфраструктуру цивільного захисту, спроможну убезпечити жителів від техногенних та природних загроз
Стратегічна ціль 4. Послуги та інфраструктура соціальної сфери та публічні послуги спроможні задовольняти запити кожного і кожної	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
4.1. Підвищити якість та доступність освітніх послуг	4.1.1. Модернізувати інфраструктуру закладів загальної середньої освіти із впровадженням заходів з енергозбереження та підвищення рівня енергоефективності 4.1.2. Модернізувати освітні простори та оновити матеріально-технічну базу закладів загальної середньої освіти 4.1.3. Забезпечити заклади загальної середньої освіти засобами навчання та обладнанням в межах впровадження реформи «Нова українська школа» 4.1.4. Забезпечення доступу до якісного та безпечного харчування у закладах освіти шляхом розвитку сучасної інфраструктури їдалень (харчоблоків) 4.1.5. Оновити інфраструктуру закладів дошкільної освіти 4.1.6. Розширити доступ до якісних, безпечних та різноманітних типів та форм здобуття дошкільної освіти для кожної дитини 4.1.7. Забезпечити допоміжними засобами для навчання (спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку) дітей з особливими освітніми потребами, які здобувають дошкільну освіту 4.1.8. Сформувати умови для надання послуг позашкільної освіти та національно-патріотичного виховання
4.2. Розширити можливості для отримання якісної медичної допомоги та соціальних послуг захисту для усіх потребуючих	4.2.1. Сформувати ефективну мережу надання первинної медичної допомоги відповідно до встановлених стандартів якості 4.2.2. Забезпечити медичні заклади сучасним обладнанням 4.2.3. Створити умови для отримання послуг соціального захисту для усіх потребуючих відповідно до їхніх запитів 4.2.4. Відновлення та підтримка фізичного та психічного здоров'я ветеранів/ветеранок та членів їх сімей
4.3. Підвищити спроможність жителів отримувати культурні послуги та провадити здоровий спосіб життя	4.3.1. Забезпечити умови для надання базових культурних послуг (модернізація матеріально-технічної бази та приведення закладів культури у належний стан) 4.3.2. Облаштувати молодіжну інфраструктуру в громаді 4.3.3. Розширення мережу спортивних споруд та об'єктів з урахуванням потреб маломобільних груп населення 4.3.4. Розвинути нові та популяризувати традиційні види спорту
4.4. Підвищити спроможність органів управління громадою задовольняти запити жителів та гуртувати громаду	4.4.1. Забезпечити посилення інституційної спроможності органів управління громадою 4.4.2. Розширити спектр та доступність публічних послуг 4.4.3. Створити умови для залучення жителів до участі в управлінні громадою 4.4.4. Створити умови для розширення ролі активної молоді та представників громадянського суспільства у житті громади

Впровадження Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) відбуватиметься через реалізацію комплексу організаційних, фінансових та інформаційних заходів, які буде здійснено відповідно до Плану заходів, місцевих програм розвитку та рішень сільської ради, що будуть ухвалені для досягнення стратегічних цілей.

Стратегічна ціль 1. Економіка та енергетика громади функціонують на засадах сталого розвитку

Стратегічна ціль 1 орієнтована на формування економіки та енергетичної галузі громади на засадах сталого розвитку.

Досягнення стратегічної цілі 1 передбачається через реалізацію 9 заходів місцевих програм розвитку на загальну суму 15,320 млн грн (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2. Перелік заходів місцевих програм розвитку, включених до Плану заходів за стратегічною ціллю 1 «Економіка та енергетика громади функціонують на засадах сталого розвитку»

Оперативна ціль	Назва заходу місцевої програми розвитку	Період реалізації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн
1.1. Активізувати економічну діяльність на території громади	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Литовезької сільської ради на 2026-2030 роки		
	- <i>Розвиток сільського господарства та місцевої економіки громади</i>	2026–2027	800
	- <i>Будівництво теплиць разом з сонячними батареями та вітровими станціями</i>	2027	2300
	- <i>Програма підтримки малого та середнього бізнесу в Литовезькій громаді</i>	2027	1700
	- <i>Дослідження інвестиційного потенціалу промислової забудови у Литовезькій громаді</i>	2026–2027	3000
	- <i>Створення індустріального парку площею 35 га в Литовезькій громаді</i>	2026–2027	600
	- <i>Створення брендбуку Литовезької громади</i>	2026–2027	60
- <i>Оновлення інвестиційного паспорта громади</i>	2026–2027	60	
1.2. Підвищити енергетичну незалежність громади	Програма реалізації заходів з енергозбереження, підвищення енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії в Литовезькій територіальній громаді на 2026-2029 роки		
	- <i>Розширення площ під вирощування енергетичної верби</i>	2026–2027	5400
	- <i>Створення енергетичного кластеру на базі Литовезької громади</i>	2026–2027	1400
Всього:			15320

Стратегічна ціль 2. Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення

Стратегічна ціль 2 орієнтована на забезпечення транспортної доступності для жителів громади, незалежно від місця їх проживання, відновлення та модернізації муніципальної інфраструктури та підвищення якості муніципальних послуг, вдосконалення просторового планування території громади, а також розвитку туристичної інфраструктури та послуг на території громади.

Досягнення стратегічної цілі 2 передбачається через реалізацію 13 заходів місцевих програм розвитку на загальну суму 283,762 млн грн (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3. Перелік заходів місцевих програм розвитку, включених до Плану заходів за стратегічною ціллю 2 «Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення»

Оперативна ціль	Назва заходу місцевої програми розвитку	Період реалізації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн
2.1. Підвищити транспортну доступність і безпеку дорожнього руху для жителів усіх населених пунктів громади	Програма утримання та ремонту автомобільних доріг загального користування, в т. ч. місцевого значення та вулиць і доріг комунальної власності Литовезької сільської ради - <i>Ремонт доріг обласного та місцевого значення Литовезької громади для покращення транспортної інфраструктури та безпеки руху</i>	2026–2027	235000
	Програма надання соціальних послуг та інших видів допомоги незахищеним верствам населення Литовезької сільської ради на 2023-2027 рр. - <i>Забезпечення транспортної доступності до місць надання послуг</i>	2026–2027	500
2.2. Модернізувати муніципальну інфраструктуру та підвищити якість послуг з благоустрою в населених пунктах громади	Програма благоустрою населених пунктів Литовезької сільської ради - <i>Модернізація системи водопостачання та підвищення енергоефективності водомережі громади</i>	2026–2027	6400
	- <i>Модернізація системи зовнішнього вуличного освітлення Литовезької громади</i>	2026–2027	2800
	Програма реформування та розвитку житлово-комунального господарства Литовезької сільської ради на 2023-2027 роки - <i>Комплексна реконструкція системи водопостачання 5-ти населених пунктів Литовезької громади із підвищенням енергоефективності та встановленням вузлів обліку води</i>	2026–2027	1836
	Програма управління відходами на території Литовезької сільської ради на 2023-2027 роки - <i>Запровадження системи роздільного збирання відходів у територіальній громаді</i>	2026–2027	9176
	Програма реалізації заходів з енергозбереження, підвищення енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії в Литовезькій територіальній громаді на 2026-2029 роки - <i>Впровадження відновлюваних джерел енергії та систем енергоефективного управління в муніципальних будівлях</i>	2026–2027	15000
	- <i>Впровадження гібридних сонячних електростанцій для енергозабезпечення систем водопостачання</i>	2026–2027	7000
	Програма охорона навколишнього природного середовища» Литовезької сільської ради на 2023 – 2027 роки - <i>Впровадження системи енергомоніторингу та енергоменеджменту у комунальних закладах Литовезької громади</i>	2027	700

Оперативна ціль	Назва заходу місцевої програми розвитку	Період реалізації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн
2.3. Вдосконалити просторове планування розвитку громади	Програма розвитку земельних відносин та охорони земель на території Литовезької сільської територіальної громади на 2023-2027 роки - <i>Розробка комплексного плану просторового розвитку території громади</i>	2026–2027	
2.4. Підвищити туристичну привабливість громади	Програма розвитку фізичної культури, спорту та туризму на території Литовезької сільської ради - <i>Формування туристичної та рекреаційної інфраструктури на березі річки Західний Буг</i>	2026–2027	2500
	- <i>Розвиток туристичних продуктів громади на річці Західний Буг</i>	2026–2027	1500
	- <i>Створення та облаштування туристичного маршруту вздовж русла річки Західний Буг</i>	2027	850
Всього:			283762

Стратегічна ціль 3. Екологічно чиста та безпечна територія громади – приваблива для наступних поколінь

Стратегічна ціль 3 орієнтована на охорону і збереження довкілля на території громади, а також формування громадської безпеки та захищеності жителів громад.

Досягнення стратегічної цілі 3 передбачається через реалізацію 6 заходів місцевих програм розвитку на загальну суму 17,370 млн грн (таблиця 2.4).

Таблиця 2.4. Перелік заходів місцевих програм розвитку, включених до Плану заходів за стратегічною ціллю 3 «Екологічно чиста та безпечна територія громади – приваблива для наступних поколінь»

Оперативна ціль	Назва заходу місцевої програми розвитку	Період реалізації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн
3.1. Підвищити екологічну сталість території громади	Програма охорона навколишнього природного середовища» Литовезької сільської ради на 2023 – 2027 роки - <i>Забезпечення якісною питною водою мешканців сіл Заставне, Заболотці та Литовеж шляхом встановлення станцій очищення та знезалізнення води (модульні станції)</i>	2026–2027	12600
	- <i>Впровадження автоматизованої системи моніторингу якості атмосферного повітря</i>	2027	2870
	- <i>Охорона та відновлення водних ресурсів громади</i>	2027	300
3.2. Підвищити рівень громадської безпеки в громаді	Програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2023-2027 роки - <i>Встановлення камер фіксації швидкості</i>	2026–2027	450
	Програми профілактики правопорушень на 2023-2027 роки - <i>Встановлення системи відеоспостереження для забезпечення безпеки в громаді</i>	2026–2027	800
	Комплексна програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2023-2027 роки по Литовезькій ТГ		

Оперативна ціль	Назва заходу місцевої програми розвитку	Період реалізації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн
	- Посилення пожежної безпеки громади шляхом оснащення пожежно-рятувального підрозділу сучасним обладнанням	2026–2027	350
Всього:			17370

Стратегічна ціль 4. Послуги та інфраструктура соціальної сфери та публічні послуги спроможні задовольняти запити кожного і кожної

Стратегічна ціль 4 орієнтована на підвищення якості послуг соціальної сфери та адміністративних послуг, яка б відповідала запитам усіх груп населення.

Досягнення стратегічної цілі 4 передбачається через реалізацію 28 заходів місцевих програм розвитку на загальну суму 33,087 млн грн (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5. Перелік заходів місцевих програм розвитку, включених до Плану заходів за стратегічною ціллю 4 «Послуги та інфраструктура соціальної сфери та публічні послуги спроможні задовольняти запити кожного і кожної»

Оперативна ціль	Назва заходу місцевої програми розвитку	Період реалізації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн
4.1. Підвищити якість та доступність освітніх послуг	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки - Модернізація та встановлення твердопаливного котла в паливній Заболотцівського ліцею	2026–2027	1600
	- Комплексна термомодернізація будівлі закладу освіти с. Литовеж	2027	3300
	- Встановлення СЕС потужністю 50 кВт в Литовезькому ліцеї імені Володимира Якобчука	2026	1276
	- Встановлення СЕС потужністю 50кВт в Мовниківській гімназії	2026	1325
	- Встановлення СЕС потужністю 50кВт в шкільній їдальні Литовезького ліцею імені Володимира Якобчука	2026–2027	1929
	- Ремонт санвузла в Заболотцівському ліцеї	2027	700
	- Облаштування кабінетів фізики, хімії та біології згідно стандарту НУШ	2026–2027	300
	- Оновлення кухонного інвентарю шкільних їдалень	2026–2027	500
	- Встановлення СЕС потужністю 50кВт в ЗДО с. Заставне	2026	1468
	- Встановлення СЕС потужністю 50кВт в ЗДО с. Литовеж	2026	2500
	- Придбання домашніх засобів для дітей з ООП, які здобувають дошкільну освіту	2026–2027	80
	Програма реалізації заходів з енергозбереження, підвищення енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії в Литовезькій територіальній громаді на 2026-2029 роки - Заміна даху будівлі в котельні Литовезького ліцею імені Володимира Якобчука	2026–2027	500

Оперативна ціль	Назва заходу місцевої програми розвитку	Період реалізації, роки	Орієнтовний обсяг фінансування, тис. грн
4.2. Розширити можливості для отримання якісної медичної допомоги та соціальних послуг захисту для усіх потребуючих	Програма розвитку та фінансової підтримки КНП «Литовезька АЗПСМ» - Капітальний ремонт гаража АЗПСМ з метою підвищення якості надання послуг	2026–2027	1000
	- Модернізація стоматологічного кабінету КНП «Литовезька АЗПСМ» із закупівлею сучасного обладнання для покращення якості медичних послуг	2027	1350
	Програма інтеграції, соціальної адаптації та захисту внутрішньо переміщених осіб в Литовезькій сільській громаді на 2024-2026 рр.		
	- Адаптація та самореалізація ВПО у Литовезькій громаді	2026–2027	1000
	- Створення центру життєстійкості на базі адміністративної будівлі у с. Заболотці	2026–2027	2000
	- Реконструкція (ремонт) приміщення колишнього ЗДО села Мовники для облаштування місць тимчасового перебування внутрішньо-переміщених осіб	2026	2000
	Операційний план заходів з провадження державної ветеранської політики у 2025-2030 рр - Відновлення людського капіталу та добробуту ветеранів, ветеранок та членів їхніх сімей	2026–2027	200
4.3. Підвищити спроможність жителів отримувати культурні послуги та провадити здоровий спосіб життя	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Литовезької сільської ради - Реконструкція та теплодернізація Будинку культури в с. Литовеж	2026	1600
	- Встановлення гібридної сонячної електростанції потужністю 50 кВт на даху будинку культури в с. Литовеж	2026–2027	2800
	- Капітальний ремонт парку з урахуванням потреб інклюзивності в с. Литовеж	2026	1600
	Програма урочистостей та святкових заходів в Литовезькій сільській раді - Фестиваль «Всеволож FEST»	2026–2027	550
	Програма підтримки молоді Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки - Облаштування молодіжного простору в адміністративній будівлі села Заболотці	2027	250
	- Облаштування футбольного поля зі штучним покриттям с. Заболотці	2026–2027	2500
	Програма розвитку фізичної культури, спорту та туризму на території Литовезької сільської ради - Розробка і впровадження програм популяризації спорту в школах	2026–2027	100
	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки - Спортивне орієнтування, як вид спорту у Литовезькій громаді	2026–2027	100
4.4. Підвищити спроможність органів управління громадою задовольняти запити жителів та гуртувати громаду	Програми з реалізації молодіжної політики у Литовезькій сільській територіальній громаді на 2026-2028 роки - Молодь Литовежа: простір можливостей – розвиток та підтримка молодіжних просторів	2026–2027	400
	- Актуальність молодіжної ради в житті громади	2026–2027	60
Всього:			33087

3. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАНУ ЗАХОДІВ

Впровадження Плану заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) передбачає реалізацію 56 заходів місцевих програм розвитку із загальною потребою у фінансовому ресурсі для їх реалізації 349,539 млн грн.

Планування потреби фінансового ресурсу на 2026–2027 роки для впровадження Плану заходів є майже однаковою в розрізі років реалізації (рис. 3.1).

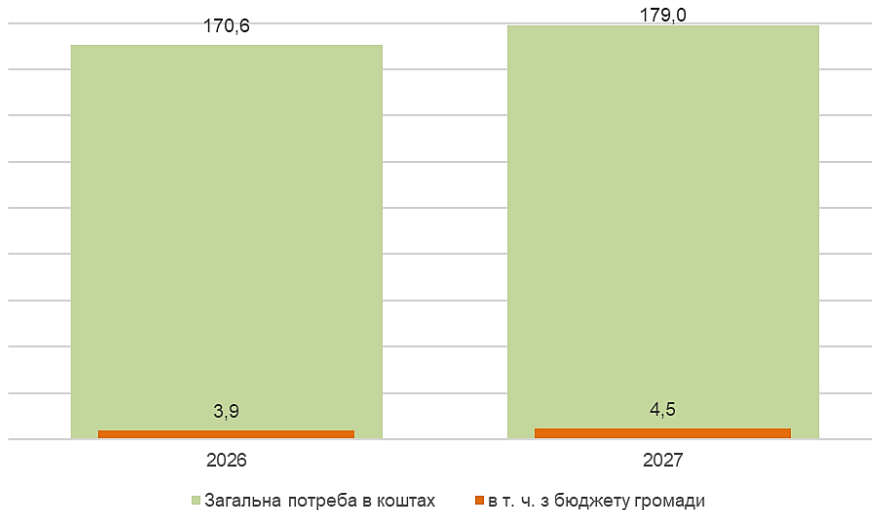

Рисунок 3.1. Потреба у фінансовому ресурсі для впровадження Плану заходів, млн грн

Структура потреби у фінансовому ресурсі за основними джерелами фінансування (кошти бюджету громади, державного бюджету, інші джерела, які включають грантову, донорську допомогу, кошти приватних інвесторів тощо) також є відносно рівномірною (рис. 3.2).

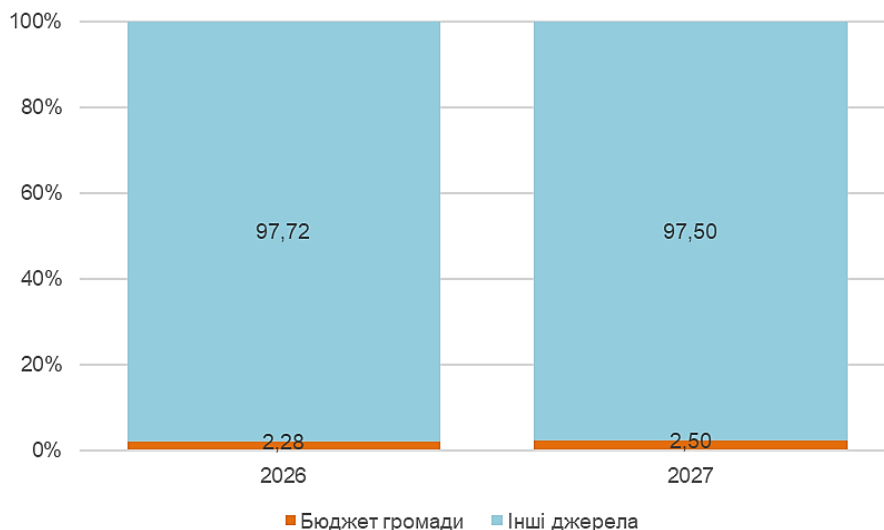

Рисунок 3.2. Структура потреби у фінансовому ресурсі для впровадження Плану заходів (за джерелами фінансування в розрізі років), %

З огляду на продовження повномасштабної збройної агресії РФ проти України, поступову відмову на національному рівні від вуглевидобутку (як наслідок, поступове закриття вуглевидобувного підприємства, яке є одним з ключових платників податків до бюджету територіальної громади), а також усвідомлюючи обмеження потенціалу державного бюджету

щодо фінансування розвитку територіальних громад і зважаючи на власні фінансові можливості, Литовезька сільська рада очікує основну частину коштів для впровадження Плану заходів залучити із зовнішніх джерел, зокрема від донорських та грантових організацій. Для цього провадиться постійна робота з пошуку та налагодження співпраці з міжнародними та вітчизняними донорами і бізнесом. Також частина заходів місцевих програм розвитку у сфері енергетики, захисту довкілля, економіки та соціальної сфери, які увійшли до Плану заходів, є одночасно і складовими проєктів Плану дій зі справедливої трансформації Волинського вугільного мікрорегіону Волинської області на період до 2030 року. Це підвищує можливості залучення коштів для їхньої реалізації.

У розрізі стратегічних цілей (рис. 3.3) основну частину фінансового ресурсу (81,2% загальної потреби у фінансовому ресурсі для впровадження Плану заходів) сільська рада планує спрямувати на досягнення стратегічної цілі 2 «Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення», яка передбачає вирішення низки викликів, пов'язаних з ремонтом доріг та об'єктів муніципальної інфраструктури. Очікується, що це дозволить покращити доступність до послуг для усіх груп населення, посилить енергонезалежність громади, а відтак підвищить інтерес до оселення і започаткування бізнесу на території громади.

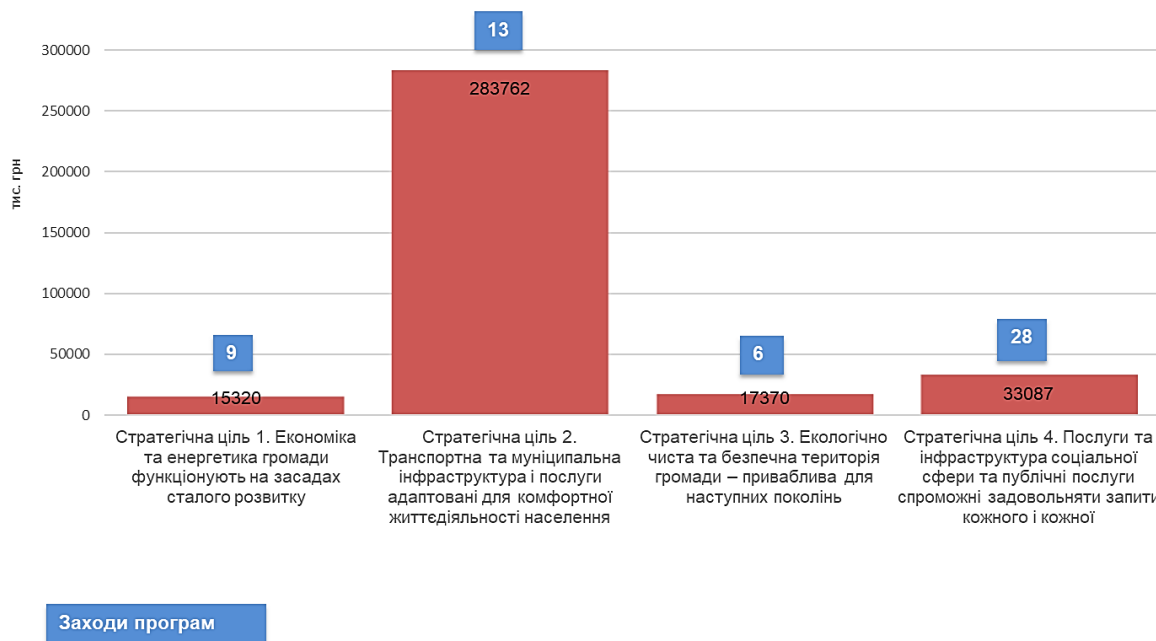

Рисунок 3.3. Кількість заходів місцевих програм розвитку, що увійшли до Плану заходів, а також обсяг потреби у фінансовому ресурсі для їх фінансування в розрізі стратегічних цілей

Водночас для забезпечення сталого розвитку громади та підвищення комфорту мешканців сільська рада, виходячи з потреб та запитів мешканців, фінансових можливостей місцевого бюджету, а також можливостей залучення додаткового фінансування, буде скеровувати кошти для реалізації заходів місцевих програм розвитку й за іншими стратегічними цілями, в т. ч. на підтримку розвитку місцевої економіки, вдосконалення послуг соціальної сфери тощо.

Фінансове забезпечення реалізації Плану заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року) в розрізі місцевих програм розвитку наведено в таблиці 3.2.

План заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Завдання	Інструмент реалізації (тип (місцева програма розвитку, проєкт місцевого розвитку, захід) та назва)	Строк реалізації (у місяцях)	Орієнтовна вартість реалізації, тис. грн						Індикативні джерела фінансування
			Всього	в т. ч. за роками		в т. ч. за кошти бюджету громади			
				2026	2027	всього	в т. ч. за роками		
							2026	2027	
альтернативних видів палива	- Розширення площ під вирощування енергетичної верби	24	5400	400	5000	100	100		Бюджет Литовезької СТГ, інші джерела
1.2.2. Створити умови для розвитку енергетичного кластеру	Програма реалізації заходів з енергозбереження, підвищення енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії в Литовезькій територіальній громаді на 2026-2029 роки								Інші джерела
	- Створення енергетичного кластеру на базі Литовезької громади	24	1400	800	600				Інші джерела
Всього за стратегічною ціллю 1			15320	3460	11860	400	250	150	
Стратегічна ціль 2. Транспортна та муніципальна інфраструктура і послуги адаптовані для комфортної життєдіяльності населення									
2.1.1. Відремонтувати автомобільні дороги та супутню інфраструктуру між населеними пунктами громади	Програма утримання та ремонту автомобільних доріг загального користування, в т. ч. місцевого значення та вулиць і доріг комунальної власності Литовезької сільської ради								
	- Ремонт доріг обласного та місцевого значення Литовезької громади для покращення транспортної інфраструктури та безпеки руху	24	235000	110000	125000	1800	800	1000	Бюджет Литовезької СТГ, інші джерела
2.1.2. Забезпечити транспортну доступність до місць надання послуг для усіх груп населення незалежно від місця проживання в громаді	Програма надання соціальних послуг та інших видів допомоги незахищеним верствам населення Литовезької сільської ради на 2023-2027 рр.								
	- Забезпечення транспортної доступності до місць надання послуг	24	500	250	250				Державний бюджет
2.2.1. Модернізувати та розширити мережу водопостачання та водовідведення в громаді	Програма благоустрою населених пунктів Литовезької сільської ради								
	- Модернізація системи водопостачання та підвищення енергоефективності водомережі громади	24	6400	2300	4100	200	100	100	Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела

План заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Завдання	Інструмент реалізації (тип (місцева програма розвитку, проєкт місцевого розвитку, захід) та назва)	Строк реалізації (у місяцях)	Орієнтовна вартість реалізації, тис. грн						Індикативні джерела фінансування
			Всього	в т. ч. за роками		в т. ч. за кошти бюджету громади			
				2026	2027	всього	в т. ч. за роками		
							2026	2027	
	Програма реформування та розвитку житлово-комунального господарства Литовезької сільської ради на 2023-2027 роки								
	- <i>Комплексна реконструкція системи водопостачання 5-ти населених пунктів Литовезької громади із підвищенням енергоефективності та встановленням вузлів обліку води</i>	24	1836	1311	525	250	100	150	Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела
2.2.2. Створити умови для розбудови системи збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів	Програма управління відходами на території Литовезької сільської ради на 2023-2027 роки								
	- <i>Запровадження системи роздільного збирання відходів у територіальній громаді</i>	24	9176	4610	4566	50		50	Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела
2.2.4. Впровадити заходи із забезпечення муніципальних об'єктів відновлюваними джерелами енергії	Програма благоустрою населених пунктів Литовезької сільської ради								
	- <i>Модернізація системи зовнішнього вуличного освітлення Литовезької громади</i>	24	2800	2400	400	400		400	Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела
	Програма реалізації заходів з енергозбереження, підвищення енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії в Литовезькій територіальній громаді на 2026-2029 роки								
	- <i>Впровадження відновлюваних джерел енергії та систем енергоефективного управління в муніципальних будівлях</i>	24	15000	7500	7500				Державний бюджет, інші джерела
	- <i>Впровадження гібридних сонячних електростанцій для енергозабезпечення систем водопостачання</i>	24	7000	5600	1400	200	100	100	Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела

План заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Завдання	Інструмент реалізації (тип (місцева програма розвитку, проєкт місцевого розвитку, захід) та назва)	Строк реалізації (у місяцях)	Орієнтовна вартість реалізації, тис. грн						Індикативні джерела фінансування
			Всього	в т. ч. за роками		в т. ч. за кошти бюджету громади			
				2026	2027	всього	в т. ч. за роками		
							2026	2027	
	Програма охорона навколишнього природного середовища» Литовезької сільської ради на 2023 – 2027 роки								
	- <i>Впровадження системи енергомоніторингу та енергоменеджменту у комунальних закладах Литовезької громади</i>	12	500		500				Інші джерела
2.3.1. Здійснити чітке і прозоре просторове планування території громади	Програма розвитку земельних відносин та охорони земель на території Литовезької сільської територіальної громади на 2023-2027 роки								
	- <i>Розробка комплексного плану просторового розвитку території громади</i>	24	700	300	400				Інші джерела
2.4.1. Сформувати туристичну та рекреаційну інфраструктуру для активного та пасивного відпочинку	Програма розвитку фізичної культури, спорту та туризму на території Литовезької сільської ради								
	- <i>Формування туристичної та рекреаційної інфраструктури на березі річки Західний Буг</i>	24	2500	1500	1000				Інші джерела
2.4.2. Створити нові туристичні продукти	Програма розвитку фізичної культури, спорту та туризму на території Литовезької сільської ради								
	- <i>Розвиток туристичних продуктів громади на річці Західний Буг</i>	24	1500	1000	500				Інші джерела
2.4.3. Популяризувати туристичні можливості громади	Програма розвитку фізичної культури, спорту та туризму на території Литовезької сільської ради								
	- <i>Створення та облаштування туристичного маршруту вздовж русла річки Західний Буг</i>	12	850		850				Інші джерела
Всього за стратегічною ціллю 2			283762	136771	146991	2950	1100	1850	

План заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Завдання	Інструмент реалізації (тип (місцева програма розвитку, проєкт місцевого розвитку, захід) та назва)	Строк реалізації (у місяцях)	Орієнтовна вартість реалізації, тис. грн						Індикативні джерела фінансування
			Всього	в т. ч. за роками		в т. ч. за кошти бюджету громади			
				2026	2027	всього	в т. ч. за роками		
							2026	2027	
	- <i>Заміна даху будівлі в котельні Литовезького ліцею імені Володимира Яковчука</i>	24	500	200	300	100	100		Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела
4.1.3. Забезпечити заклади загальної середньої освіти засобами навчання та обладнанням в межах впровадження реформи «Нова українська школа»	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки								
	- <i>Облаштування кабінетів фізики, хімії та біології згідно стандарту НУШ</i>	24	300	100	200	50	20	30	Державний бюджет, бюджет Литовезької СТГ інші джерела
4.1.4. Забезпечення доступу до якісного та безпечного харчування у закладах освіти шляхом розвитку сучасної інфраструктури їдалень (харчоблоків)	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки								
	- <i>Оновлення кухонного інвентарю шкільних їдалень</i>	24	500	250	250	100	100		Державний бюджет, бюджет Литовезької СТГ, інші джерела
4.1.5. Оновити інфраструктуру закладів дошкільної освіти	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки								
	- <i>Встановлення СЕС потужністю 50кВт в ЗДО с. Заставне</i>	12	1468	1468		100	100		Бюджет Литовезької СТГ, інші джерела
	- <i>Встановлення СЕС потужністю 50кВт в ЗДО с. Литовеж</i>	12	2500	2500		200	200		Бюджет Литовезької СТГ, інші джерела
4.1.7. Забезпечити допоміжними засобами для навчання (спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку) дітей з особливими освітніми потребами, які здобувають дошкільну освіту	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки								
	- <i>Придбання домашніх засобів для дітей з ООП, які здобувають дошкільну освіту</i>	24	50	30					Державний бюджет, інші джерела

План заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Завдання	Інструмент реалізації (тип (місцева програма розвитку, проєкт місцевого розвитку, захід) та назва)	Строк реалізації (у місяцях)	Орієнтовна вартість реалізації, тис. грн						Індикативні джерела фінансування
			Всього	в т. ч. за роками		в т. ч. за кошти бюджету громади			
				2026	2027	всього	в т. ч. за роками		
							2026	2027	
4.2.1. Сформувати ефективну мережу надання первинної медичної допомоги відповідно до встановлених стандартів якості	Програма розвитку та фінансової підтримки КНП «Литовезька АЗПСМ»								
	- <i>Капітальний ремонт гаража АЗСПМ з метою підвищення якості надання послуг</i>	24	1000	500	500	250	100	150	Бюджет Литовезької СТГ, інші джерела
4.2.2. Забезпечити медичні заклади сучасним обладнанням	Програма розвитку та фінансової підтримки КНП «Литовезька АЗПСМ»								
	- <i>Модернізація стоматологічного кабінету КНП «Литовезька АЗПСМ» із закупівлею сучасного обладнання для покращення якості медичних послуг</i>	12	1350		1350				Інші джерела
4.2.3. Створити умови для отримання послуг соціального захисту для усіх потребуючих відповідно до їхніх запитів	Програма інтеграції, соціальної адаптації та захисту внутрішньо переміщених осіб в Литовезькій сільській громаді на 2024-2026 рр.								
	- <i>Адаптація та самореалізація ВПО у Литовезькій громаді</i>	24	1000	500	500				Державний бюджет, інші джерела
	- <i>Створення центру життєстійкості на базі адміністративної будівлі у с. Заболотці</i>	24	2000	1200	800	200	100	100	Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела
	- <i>Реконструкція (ремонт) приміщення колишнього ЗДО села Мовники для облаштування місць тимчасового перебування внутрішньо-переміщених осіб</i>	12	2000	2000		400	400		Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела
4.2.4. Відновлення та підтримка фізичного та психічного здоров'я ветеранів/ветеранок та членів їх сімей	Операційний план заходів з провадження державної ветеранської політики у 2025-2030 рр.								
	- <i>Відновлення людського капіталу та добробуту ветеранів, ветеранок та членів їхніх сімей</i>	24	200	100	100	50	50		Державний бюджет, бюджет Литовезької СТГ, інші джерела

План заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Завдання	Інструмент реалізації (тип (місцева програма розвитку, проєкт місцевого розвитку, захід) та назва)	Строк реалізації (у місяцях)	Орієнтовна вартість реалізації, тис. грн						Індикативні джерела фінансування
			Всього	в т. ч. за роками		в т. ч. за кошти бюджету громади			
				2026	2027	всього	в т. ч. за роками		
							2026	2027	
4.3.1. Забезпечити умови для надання базових культурних послуг (модернізація матеріально-технічної бази та приведення закладів культури у належний стан)	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Литовезької сільської ради								
	- Реконструкція та тепломодернізація Будинку культури в с. Литовеж	12	1600	1600		160	160		Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела
	- Встановлення гібридної сонячної електростанції потужністю 50 кВт на даху будинку культури в с. Литовеж	24	2800	1000	1800	280	100	180	Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела
	Програма урочистостей та святкових заходів в Литовезькій сільській раді								
	- Фестиваль «Всеволож FEST»	24	550	200	350	550	200	350	Бюджет Литовезької СТГ, інші джерела
4.3.2. Облаштувати молодіжну інфраструктуру в громаді	Програма підтримки молоді Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки								
	- Облаштування молодіжного простору в адміністративній будівлі села Заболотці	12	250		250	50		50	Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела
	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Литовезької сільської ради								
	- Капітальний ремонт парку з урахуванням потреб інклюзивності в с. Литовеж	12	1600	1600		160	160	1600	Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела

План заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Завдання	Інструмент реалізації (тип (місцева програма розвитку, проєкт місцевого розвитку, захід) та назва)	Строк реалізації (у місяцях)	Орієнтовна вартість реалізації, тис. грн						Індикативні джерела фінансування
			Всього	в т. ч. за роками		в т. ч. за кошти бюджету громади			
				2026	2027	всього	в т. ч. за роками		
							2026	2027	
4.3.3. Розширення мережу спортивних споруд та об'єктів з урахуванням потреб маломобільних груп населення	Програма підтримки молоді Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки								
	- <i>Облаштування футбольного поля зі штучним покриттям с. Заболотці</i>	24	2500	500	2000	250	50	200	Бюджет Литовезької СТГ, державний бюджет, інші джерела
4.3.4. Розвинути нові та популяризувати традиційні види спорту	Програма розвитку фізичної культури, спорту та туризму на території Литовезької сільської ради								
	- <i>Розробка і впровадження програм популяризації спорту в школах</i>	24	200	100	100				Інші джерела
	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки								
	- <i>Спортивне орієнтування, як вид спорту у Литовезькій громаді</i>	24	100	50	50				Інші джерела
4.4.4. Створити умови для розширення ролі активної молоді та представників громадянського суспільства у житті громади	Програми з реалізації молодіжної політики у Литовезькій сільській територіальній громаді на 2026-2028 роки								
	- <i>Молодь Литовежа: простір можливостей – розвиток та підтримка молодіжних просторів</i>	24	400	200	200				Інші джерела
	- <i>Актуальність молодіжної ради в житті громади</i>	24	60	30	30				Інші джерела
Всього за стратегічною ціллю 4			33087	18877	14210	4500	2140	2360	
Всього за Планом заходів			349539	170558	178981	8370	3890	4480	

4. МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛАНУ ЗАХОДІВ

Для відстеження та аналізу динаміки і структурних змін, що відбуваються у громаді відповідно до визначених у Стратегії стратегічних, оперативних цілей та завдань проводиться моніторинг реалізації Стратегії та Плану заходів. Моніторинг є сукупністю заходів із обліку, збору, аналізу та узагальнення інформації про стан реалізації Стратегії та Плану заходів.

Результати моніторингу є основою для висновків про необхідність внесення змін (актуалізації) Стратегії та Плану заходів.

Моніторинг виконання Плану заходів здійснюється двічі на рік на основі відстеження виконання визначених індикаторів результативності впровадження кожного проекту місцевого розвитку та виконання заходів місцевих програм розвитку.

Систему показників (індикаторів) для моніторингу реалізації Плану заходів наведено у таблиці 4.1.

Звіт про результати проведення моніторингу Плану заходів включає узагальнену таблицю у формі згідно з додатком 13 до Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21 грудня 2022 року № 265, та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Звіти про результати проведення моніторингу Плану заходів за перше півріччя та за рік готує Комітет з реалізації та оцінювання Стратегії та Плану заходів (детальніше див. розділ «Моніторинг та оцінювання реалізації стратегії та Плану заходів» Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року), узагальнення та формування їх тексту здійснює відділ земельних відносин, комунальної власності, містобудування, архітектури, соціально-економічного розвитку та інвестицій Литовезької сільської ради. Голова Комітету з реалізації та оцінювання Стратегії та Плану заходів в термін не пізніше одного місяця після закінчення звітного періоду представляє їх на розгляд сесії сільської ради. Крім того, звіти оприлюднюються на офіційному вебсайті сільської ради.

Оцінювання результатів реалізації Плану заходів проводиться після завершення строку його реалізації на основі даних звітів проведеного моніторингу та є необхідним етапом для отримання інформації про досягнення очікуваних результатів, їх впливу на соціально-економічний розвиток територіальної громади та інформації про зміни, які відбулися. Результати оцінювання є підставою для прийняття управлінських рішень та необхідних коригувань у майбутньому.

Звіти про оцінювання результатів реалізації Плану заходів готує Комітет з реалізації та оцінювання Стратегії та Плану заходів, узагальнення та формування їх тексту здійснює відділ земельних відносин, комунальної власності, містобудування, архітектури, соціально-економічного розвитку та інвестицій Литовезької сільської ради. Голова Комітету з реалізації та оцінювання Стратегії та Плану заходів в термін не пізніше трьох місяців після закінчення періоду реалізації Плану заходів представляє їх на розгляд сесії сільської ради. Крім того, звіт про оцінювання результатів реалізації Плану заходів оприлюднюється на офіційному вебсайті сільської ради та/або у місцевих медіа.

Таблиця 4.1. Систему показників (індикаторів) для моніторингу реалізації Плану заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення	
1.1.1. Створити умови для функціонування на території громади промислових та сільськогосподарських підприємств на засадах сталого розвитку	Місцева програма розвитку	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Литовезької сільської ради на 2026-2030 роки			Литовезька сільська рада	Кількість проведених навчальних заходів	щонайменше 2 заходи
		- <i>Розвиток сільського господарства та місцевої економіки громади</i>	24	Кількість фермерів, які підвищили рівень професійних знань та управлінських компетенцій		5 осіб	
				Кількість створених нових робочих місць в сільському господарстві		щонайменше 4 од.	
		- <i>Будівництво теплиць разом з сонячними батареями та вітровими станціями</i>	12	Литовезька сільська рада, ГО «Біличанка»	Розроблено проектно-кошторисну документацію		+
		- <i>Програма підтримки малого та середнього бізнесу в Литовезькій громаді</i>	12	Литовезька сільська рада	Розроблено Програму підтримки малого та середнього бізнесу в Литовезькій громаді		+
					Кількість підтриманих підприємств, які інтегрують сучасні IT-рішення, автоматизацію або екологічно чисті технології	2 од.	
- <i>Дослідження інвестиційного потенціалу промислової забудови у Литовезькій громаді</i>	24	Литовезька сільська рада	Звіт про результати дослідження інвестиційного потенціалу промислової забудови у Литовезькій громаді		+		
1.1.2. Розширити можливості для реалізації бізнес-ініціатив жителів та розвитку малого бізнесу в громаді	Місцева програма розвитку	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Литовезької сільської ради на 2026-2030 роки			Литовезька сільська рада	Визначено земельну ділянку для створення індустріального парку	+
		- <i>Створення індустріального парку площею 35 га в Литовезькій громаді</i>	24	Розроблено концепцію індустріального парку		+	
1.1.3. Популяризувати інвестиційний потенціал громади	Місцева програма розвитку	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Литовезької сільської ради на 2026-2030 роки			Литовезька сільська рада	Створено офіційний брендбук Литовезької громади, який містить логотип, кольорову палітру, шрифти та графічні елементи	+
		- <i>Створення брендбуку Литовезької громади</i>	24	Проведено навчання працівників громади щодо застосування брендбуку Публікація брендбуку на офіційному сайті громади та доступність для зацікавлених сторін		+	
				- <i>Оновлення інвестиційного паспорта громади</i>	24	Литовезька сільська рада	Актуалізовано інвестиційний паспорт громади
		Включено енергетичні проекти громади до інвестиційних пропозицій					+

План заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення
					Кількість інвесторів та донорів, які звернулися в сільську раду для комунікації щодо відкриття бізнесу на території громади	щонайменше 4 особи.
1.2.1. Створити умови для встановлення відновлювальних джерел енергії та використання альтернативних видів палива	Місцева програма розвитку	Програма реалізації заходів з енергозбереження, підвищення енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії в Литовезькій територіальній громаді на 2026-2029 роки				
		- <i>Розширення площ під вирощування енергетичної верби</i>	24	Литовезька сільська рада, староста Заставненського старостинського округу	Встановлено твердопаливний котел Tatramet MAX 150 кВт	+
					Забезпечено стабільне та безперебійне тепlopостачання ліцею в с. Заболотці	+
					Облаштовано склад для зберігання пілетів чи дров	+
1.2.2. Створити умови для розвитку енергетичного кластеру	Місцева програма розвитку	Програма реалізації заходів з енергозбереження, підвищення енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії в Литовезькій територіальній громаді на 2026-2029 роки				
		- <i>Створення енергетичного кластеру на базі Литовезької громади</i>	24	Литовезька сільська рада	Площа насаджень енергетичної верби (станом на 2023 – 69,9998 га)	76,391 га
					Обсяг отриманої біомаси	2799,99 тонн щорічно
					Обсяг потенційна заміни споживання природного газу	щонайменше 100 тис. м³ щороку
					Сума економії бюджетних коштів на енергоносії	1,2 млн грн щорічно
			Кількість створених робочих місць у сфері біоенергетики	щонайменше 5 од.		
2.1.1. Відремонтувати автомобільні дороги та супутню інфраструктуру між населеними пунктами громади	Місцева програма розвитку	Програма утримання та ремонту автомобільних доріг загального користування, в т. ч. місцевого значення та вулиць і доріг комунальної власності Литовезької сільської ради				
		- <i>Ремонт доріг обласного та місцевого значення Литовезької громади для покращення транспортної інфраструктури та безпеки руху</i>	24	Литовезька сільська рада	Протяжність відремонтованих доріг обласного та місцевого (комунального) значення	110 км.
					Чисельність жителів громади, для яких покращено транспортне сполучення	3,7 тис. осіб
					Економія витрат коштів бюджету громади на обслуговування комунального транспорту	щонайменше 20%
2.1.2. Забезпечити транспортну доступність до місць надання послуг для усіх груп населення незалежно від	Місцева програма розвитку	Програма надання соціальних послуг та інших видів допомоги незахищеним верствам населення Литовезької сільської ради на 2023-2027 рр.				
		- <i>Забезпечення транспортної доступності до місць надання послуг</i>	24	Литовезька сільська рада	Кількість жителів, для яких забезпечено регулярний та безпечний доступ до місць надання соціальних послуг	70 осіб
					Час на дорогу до місць надання соціальних послуг для жителів віддалених населених пунктів	30 хв.

План заходів на 2026–2027 роки з реалізації Стратегії розвитку Литовезької сільської територіальної громади до 2027 року (з перспективою дії до 2034 року)

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення	
місця проживання в громаді							
2.2.1. Модернізувати та розширити мережу водопостачання та водовідведення в громаді	Місцева програма розвитку	Програма благоустрою населених пунктів Литовезької сільської ради					
		- Модернізація системи водопостачання та підвищення енергоефективності водомережі громади	24	Литовезька сільська рада	Протяжність відремонтованого водогону	3,2 км.	
				Втрати води (станом на 2025 р. - 38%)	небільше 10%		
			Забезпеченно стабільне водопостачання об'єктів соціальної інфраструктури громади			+	
	Місцева програма розвитку	Програма реформування та розвитку житлово-комунального господарства Литовезької сільської ради на 2023-2027 роки					
		- Комплексна реконструкція системи водопостачання 5-ти населених пунктів Литовезької громади із підвищенням енергоефективності та встановленням вузлів обліку води	24	Литовезька сільська рада	Кількість житлових будинків, облаштованих вузлами комерційного обліку холодної води	415 од.	
			Кількість встановлених гібридних сонячних електростанцій (СЕС) потужністю 5 кВт кожна із акумуляторними батареями 5 кВт*год на свердловинах централізованого водопостачання у селах Литовеж, Біличі, Заболотці та Заставне	4 од.			
		Обсяг економії споживання електроенергії на свердловинах	щонайменше 7500 кВт*год на рік				
2.2.2. Створити умови для розбудови системи збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів	Місцева програма розвитку	Програма управління відходами на території Литовезької сільської ради на 2023-2027 роки					
		- Запровадження системи роздільного збирання відходів у територіальній громаді	24	Литовезька сільська рада	Кількість встановлених контейнерів	щонайменше 120 од.	
				Частка населення охопленого послугою	100% жителів громади		
		Обсяг вторинної сировини, переданої на переробку	щонайменше 150 тонн на рік				
2.2.4. Впровадити заходи із забезпечення муніципальних об'єктів відновлюваними джерелами енергії	Місцева програма розвитку	Програма благоустрою населених пунктів Литовезької сільської ради					
		- Модернізація системи зовнішнього вуличного освітлення Литовезької громади	24	Литовезька сільська рада	Проведено інвентаризацію існуючої мережі освітлення - +.	+	
				Кількість встановлених сучасних LED-світильників	231 од.		
			Загальна протяжність модернізованої системи вуличного освітлення	5 км.			
	Місцева програма розвитку	Програма реалізації заходів з енергозбереження, підвищення енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії в Литовезькій територіальній громаді на 2026-2029 роки					
		- Впровадження відновлюваних джерел енергії та систем енергоефективного управління в муніципальних будівлях	24	Литовезька сільська рада	Кількість модернізованих муніципальних об'єктів	щонайменше 5 од.	
			Сума економії витрат на енергоносії	600 тис. грн/рік			
		Частка ВДЕ в структурі енергоспоживання громади	20%				

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення	
		- <i>Впровадження гібридних сонячних електростанцій для енергозабезпечення систем водопостачання</i>	24	Литовезька сільська рада	Кількість відповідальних працівників, які пройшли навчання	10 осіб	
					Кількість встановлених гібридні СЕС	4 од. (по 10 кВт кожна)	
					Частка денного енергозабезпечення насосів із СЕС у безперервному режимі	100%	
					Обсяг економії енергоспоживання з мережі	35 тис. кВт·год/рік	
					Сума економії громади на електроенергію	щонайменше 150 тис. грн/рік	
	Кількість працівників КП, які пройшли навчання	6 осіб					
	Місцева програма розвитку	Програма охорона навколишнього природного середовища» Литовезької сільської ради на 2023 – 2027 роки					
		- <i>Впровадження системи енергомоніторингу та енергоменеджменту у комунальних закладах Литовезької громади</i>	12	Литовезька сільська рада	Кількість будівель комунальної власності, в яких впроваджено систему енергоменеджменту та енергомоніторингу	22 од.	
					Створено одне робоче місце енергоменеджера громади для постійного контролю та аналізу енергоспоживання	+	
					Придбано одну «Валізку енергоменеджера» з необхідним обладнанням для потреб енергоменеджера	+	
Розроблено та затверджено положення і план енергоменеджменту					+		
Встановлено систему енергомоніторингу «ЕМенеджмент 24» з метою відстеження споживання енергоресурсів у 22 будівлях					+		
Кількість завідувачів господарств комунальних установ, які пройшли навчання щодо ефективного використання енергоресурсів та впровадження заходів з енергоефективності					22 особи		
2.3.1. Здійснити чітке і прозоре просторове планування території громади	Місцева програма розвитку	Програма розвитку земельних відносин та охорони земель на території Литовезької сільської територіальної громади на 2023-2027 роки					
		- <i>Розробка комплексного плану просторового розвитку території громади</i>	24	Литовезька сільська рада	Сформовано технічне завдання для розроблення комплексний план просторового розвитку громади	+	
					Розроблено та затверджено комплексний план просторового розвитку 124 кв км території громади	+	
2.4.1. Сформувати туристичну та рекреаційну	Місцева програма розвитку	Програма розвитку фізичної культури, спорту та туризму на території Литовезької сільської ради					
		24	Литовезька сільська рада	Кількість створених об'єктів рекреаційної інфраструктури на березі річки Західний Буг	щонайменше 1 од.		

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення	
інфраструктуру для активного та пасивного відпочинку		- Формування туристичної та рекреаційної інфраструктури на березі річки Західний Буг			Протяжність укріпленої берегової лінії	щонайменше 50 м п.	
2.4.2. Створити нові туристичні продукти	Місцева програма розвитку	Програма розвитку фізичної культури, спорту та туризму на території Литовезької сільської ради					
		- Розвиток туристичних продуктів громади на річці Західний Буг	24	Литовезька сільська рада, ГО «Біличанка»	Кількість сформованих туристичних маршрутів територією громади Кількість облаштованих об'єктів туристичної інфраструктури на сформованих туристичних маршрутах	щонайменше 2 од. щонайменше 4 од.	
2.4.3. Популяризувати туристичні можливості громади	Місцева програма розвитку	Програма розвитку фізичної культури, спорту та туризму на території Литовезької сільської ради					
		- Створення та облаштування туристичного маршруту вздовж русла річки Західний Буг	12	Литовезька сільська рада, староста Заставненського старостинського округ	Створено туристичний маршрут Кількість облаштованих на маршруті об'єктів (вказівників, лавок, місць спуску на воду тощо)	+ щонайменше 30 од.	
					Кількість проведених екологічних заходів	щонайменше 4 заходи	
3.1.1. Сформувати умови для збереження та відновлення водних ресурсів громади	Місцева програма розвитку	Програма охорона навколишнього природного середовища Литовезької сільської ради на 2023 – 2027 роки					
		- Забезпечення якісною питною водою мешканців сіл Заставне, Заболотці та Литовеж шляхом встановлення станцій очищення та знезалізнення води (модульні станції)	24	Литовезька сільська рада	Кількість встановлених станцій очищення води Кількість жителів, яким забезпечено доступ до якісної води	3 од. щонайменше 2000 осіб	
					Показники заліза у воді відповідають ДСанПіН	+	
3.1.2. Забезпечити умови для охорони і збереження природних рослинних ресурсів	Місцева програма розвитку	Програма охорона навколишнього природного середовища Литовезької сільської ради на 2023 – 2027 роки					
		- Впровадження автоматизованої системи моніторингу якості атмосферного повітря	12'	Литовезька сільська рада	Кількість встановлених автоматизованих станцій моніторингу повітря	1 од.	
					Створена онлайн-платформа для публічного доступу до даних	+	
					Кількість осіб, які пройшли навчання	6 осіб	
3.1.3. Запобігти забрудненню ґрунтів громади	Місцева програма розвитку	Програма охорона навколишнього природного середовища Литовезької сільської ради на 2023 – 2027 роки					
		- Охорона та відновлення водних ресурсів громади	12	Литовезька сільська рада	Кількість проведених заходів з покращення санітарно-технічного стану та благоустрою водних об'єктів (ставків) на території громади	щонайменше 4 од.	
					Проведення обстеження ґрунтів у зоні впливу породних відвалів шахт	+	
					Протяжність очищених та відремонтованих меліоративних каналів	щонайменше 5 км	

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення	
3.2.1. Створити умови для публічної безпеки та порядку	Місцева програма розвитку	Програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2023-2027 роки					
		- <i>Встановлення камер фіксації швидкості</i>	24	Литовезька сільська рада	Кількість встановлених камер фіксації швидкості	щонайменше 1 од.	
				Встановлено попереджувальні знаки за 150-200 м до камер, щоб попередити водіїв про контроль	+		
	Місцева програма розвитку	Програми профілактики правопорушень на 2023-2027 роки					
- <i>Встановлення системи відеоспостереження для забезпечення безпеки в громаді</i>		24	Литовезька сільська рада	Кількість встановлених камер відеоспостереження	щонайменше 4 од.		
			Проведено інтеграцію камер в єдину систему та налаштовано програмне забезпечення	+			
3.2.2. Сформувати інфраструктуру цивільного захисту, спроможну убезпечити жителів від техногенних та природних загроз	Місцева програма розвитку	Комплексна програма захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2023-2027 роки по Литовезькій ТГ					
		- <i>Посилення пожежної безпеки громади шляхом оснащення пожежно-рятувального підрозділу сучасним обладнанням</i>	24	Литовезька сільська рада	Кількість придбаних елементів пожежно-рятувального обладнання та спорядження для місцевої пожежної охорони	щонайменше 8 од.	
				Кількість пожеж на території громади	8 од.		
4.1.1. Модернізувати інфраструктуру закладів загальної середньої освіти із впровадженням заходів з енергозбереження та підвищення рівня енергоефективності	Місцева програма розвитку	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки					
		- <i>Модернізація та встановлення твердопаливного котла в паливній Заболотцівського ліцею</i>	24	Литовезька сільська рада	Встановлено твердопаливний котел Tatramet MAX 150 кВт	+	
					Забезпечено стабільне та безперебійне тепlopостачання ліцею в с. Заболотці	+	
					Облаштовано склад для зберігання пілетів чи дров	+	
		- <i>Комплексна термомодернізація будівлі закладу освіти с. Литовеж</i>	12	Литовезька сільська рада	Утеплено фасад, дах, замінені вікна та двері	+	
					Модернізовано систему опалення	+	
					Обсяг економії бюджетних коштів	понад 150 тис. грн/рік	
		- <i>Встановлення СЕС потужністю 50 кВт в Литовезькому ліцеї імені Володимира Якобчука</i>	12	Литовезька сільська рада	Встановлено сонячні панелі відповідно до проектної документації	+	
					Кількість учнів, залучених до освітньої програми з енергетики та екології	120 осіб	
					Сума економії витрат громади на електроенергію	щонайменше 150 тис. грн/рік	
Обсяг економії енергоспоживання з мережі	35 тис. кВт·год/рік						
			Забезпечено резервним живленням критично важливі системи: освітлення, комп'ютери, інтернет, опалення	+			

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення		
		- Встановлення СЕС потужністю 50кВт в Мовниківській гімназії	12	Литовезька сільська рада	Встановлено сонячні панелі відповідно до проектної документації	+		
					Кількість учнів, залучених до освітньої програми з енергетики та екології	60 осіб		
					Сума економії витрат громади на електроенергію	щонайменше 200 тис. грн/рік		
					Обсяг економії енергоспоживання з мережі	40 тис. кВт-год/рік		
					Забезпечено резервним живленням критично важливі системи: освітлення, комп'ютери, інтернет, опалення, харчоблок	+		
				- Встановлення СЕС потужністю 50кВт в шкільній їдальні Литовезького ліцею імені Володимира Яковчука	24	Литовезька сільська рада	Встановлено сонячні панелі відповідно до проектної документації	+
						Кількість учнів, залучених до освітньої програми з енергетики та екології	120 осіб	
						Сума економії витрат громади на електроенергію	щонайменше 250 тис. грн/рік	
						Обсяг економії енергоспоживання з мережі	50 тис. кВт-год/рік	
						Забезпечено резервним живленням харчоблок	+	
				- Ремонт санвузла в Заболотцівському ліцеї	12	Литовезька сільська рада	Кількість відремонтованих санвузлів	1 од.
						Кількість встановлених нових сантехнічних приладів	6 унітазів, 2 рукомийника, 1 сушарка	
		Місцева програма розвитку	Програма реалізації заходів з енергозбереження, підвищення енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії в Литовезькій територіальній громаді на 2026-2029 роки					
			- Заміна даху будівлі в котельні Литовезького ліцею імені Володимира Яковчука	24	Литовезька сільська рада	Проведено ремонт та підсилення конструкцій	+	
						Здійснено монтаж нового покрівельного покриття	+	
					Проведено оздоблення димових та вентиляційних виходів	+		
					Економія тепловтрат	30%		
4.1.3. Забезпечити заклади загальної середньої освіти засобами навчання та обладнанням в межах впровадження реформи «Нова українська школа»	Місцева програма розвитку	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки						
		- Облаштування кабінетів фізики, хімії та біології згідно стандарту НУШ	24	Литовезька сільська рада	Кількість створених/модернізованих сучасних кабінетів природничих наук	3 од.		
					Кількість здобувачів освіти, які навчаються в сучасних кабінетах природничих наук	щонайменше 250 осіб		

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення
4.1.4. Забезпечення доступу до якісного та безпечного харчування у закладах освіти шляхом розвитку сучасної інфраструктури їдалень (харчоблоків)	Місцева програма розвитку	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки				
		- <i>Оновлення кухонного інвентарю шкільних їдалень</i>	24	Литовезька сільська рада	Кількість придбаних одиниць якісного посуду	300 од.
					Кількість об'єктів придбаного кухонного обладнання	2 холодильники, 1 морозильну камеру, 2 електроплити
					Кількість придбаних контейнерів для зберігання продуктів	60 од.
4.1.5. Оновити інфраструктуру закладів дошкільної освіти	Місцева програма розвитку	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки				
		- <i>Встановлення СЕС потужністю 50кВт в ЗДО с. Заставне</i>	12	Литовезька сільська рада	Встановлено сонячні панелі відповідно до проєктної документації	+
					Кількість дітей, залучених до освітньої програми з енергетики та екології	20 осіб
					Сума економії витрат громади на електроенергію	щонайменше 150 тис. грн/рік
					Обсяг економії енергоспоживання з мережі	35 тис. кВт-год/рік
					Забезпечено резервним живленням критично важливі системи: освітлення, комп'ютери, інтернет, опалення	+
		- <i>Встановлення СЕС потужністю 50кВт в ЗДО с. Литовеж</i>	12	Литовезька сільська рада	Встановлено сонячні панелі відповідно до проєктної документації	+
					Кількість дітей, залучених до освітньої програми з енергетики та екології	30 осіб
					Сума економії витрат громади на електроенергію	щонайменше 50 тис. грн/рік
					Обсяг економії енергоспоживання з мережі	25 тис. кВт-год/рік
			Забезпечено резервним живленням критично важливі системи: освітлення, комп'ютери, інтернет, опалення	+		
4.1.7. Забезпечити допоміжними засобами для навчання (спеціальними засобами корекції психофізичного розвитку) дітей з	Місцева програма розвитку	Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки				
		- <i>Придбання допоміжних засобів для дітей з ООП, які здобувають дошкільну освіту</i>	24	Литовезька сільська рада	Кількість придбаних одиниць сенсорних наборів	10 од.
					Кількість придбаних одиниць спеціальних меблів	6 од.
					Кількість придбаних одиниць засобів для розвитку моторики	10 од.

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення
особливими освітніми потребами, які здобувають дошкільну освіту						
4.2.1. Сформувати ефективну мережу надання первинної медичної допомоги відповідно до встановлених стандартів якості	Місцева програма розвитку	Програма розвитку та фінансової підтримки КНП «Литовезька АЗПСМ»				
		- Капітальний ремонт гаража АЗСПМ з метою підвищення якості надання послуг	24	Литовезька сільська рада	Проведено капітальний ремонт гаражу АЗСПМ	+
					Швидкість реагування на виклики	до 30 хв.
					Забезпеченно належні умови зберігання спецтехніки	+
				Чисельність населення, для яких надаються послуги	щонайменше 3000 осіб	
4.2.2. Забезпечити медичні заклади сучасним обладнанням	Місцева програма розвитку	Програма розвитку та фінансової підтримки КНП «Литовезька АЗПСМ»				
		- Модернізація стоматологічного кабінету КНП «Литовезька АЗПСМ» із закупівлею сучасного обладнання для покращення якості медичних послуг	12	Литовезька сільська рада	"Гридбано сучасне стоматологічне обладнання для КНП «Литовезька АЗПСМ»	+
					Кількість медичних працівників, які підвищили кваліфікацію для роботи з новим обладнанням	2 стоматологи та 2 медичні сестри
				Кількість жителів, які отримали доступ до якісних стоматологічних послуг на новому обладнанні	3,7 тис. осіб	
4.2.3. Створити умови для отримання послуг соціального захисту для усіх потребуючих відповідно до їхніх запитів	Місцева програма розвитку	Програма інтеграції, соціальної адаптації та захисту внутрішньо переміщених осіб в Литовезькій сільській громаді на 2024-2026 рр.				
		- Адаптація та самореалізація ВПО у Литовезькій громаді	24	Литовезька сільська рада, староста Мовниківського старостинського округу	Частка працездатних ВПО, які знайшли роботу в межах громади, або відкрили власну справу (ФОП)	10% усіх ВПО, які перебувають у громаді
					Частка дітей ВПО, які залучені до місцевих шкіл та дитсадків без дистанційного навчання у школах за попереднім місцем проживання	30% усіх дітей ВПО, які перебувають у громаді
		- Створення центру життєстійкості на базі адміністративної будівлі у с. Заболотці	24	Литовезька сільська рада, староста Заболотцівського старостинського округу	Створено і облаштовано центр життєстійкості	+
				Облаштовано спальні кімнати, кухня, санвузол, кімната для дозвілля	+	
				Кількість створених житлових місць	27 од.	
		- Реконструкція (ремонт) приміщення колишнього ЗДО села Мовники для облаштування місць тимчасового	12	Литовезька сільська рада, староста Мовниківського		

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення
		<i>перебування внутрішньо-переміщених осіб</i>		старостинського округу		
4.2.4. Відновлення та підтримка фізичного та психічного здоров'я ветеранів/ветеранок та членів їх сімей	Місцева програма розвитку	Операційний план заходів з провадження державної ветеранської політики у 2025-2030 рр				
		- <i>Відновлення людського капіталу та добробуту ветеранів, ветеранок та членів їхніх сімей</i>	24	Литовезька сільська рада	Кількість проведених індивідуальних та групових консультацій для покращення психологічного стану ветеранів, ветеранок та членів їхніх сімей	щонайменше 25 консультацій
				Кількість ветеранів, ветеранок та членів їхніх сімей, які отримали консультаційні послуги для покращення психологічного стану	щонайменше 50 осіб	
4.3.1. Забезпечити умови для надання базових культурних послуг (модернізація матеріально-технічної бази та приведення закладів культури у належний стан)	Місцева програма розвитку	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Литовезької сільської ради				
		- <i>Реконструкція та тепло модернізація Будинку культури в с. Литовеж</i>	12	Литовезька сільська рада	Площа утеплених зовнішніх стіни цоколя мінераловатними плитами $\rho=75$ кг/м ³ товщиною 30 мм	480 кв. м
					Площа утеплених зовнішніх стін будівель мінеральними плитами $\rho=75$ кг/м ³ товщиною 160 мм	5200 кв.м
					Утеплено будівлю нижче відмітки землі пінопілістерольними плитами екструдованими $\rho=30$ кг/м ³ товщиною 50 мм	+
					Утеплено горище та замінено дах	+
					Кількість проведених культурних заходів у перший рік після ремонту	щонайменше 23 заходи
		- <i>Встановлення гібридної сонячної електростанції потужністю 50 кВт на даху будинку культури в с. Литовеж</i>	24	Литовезька сільська рада	Встановлено гібридну сонячну електростанцію потужністю 50 кВт	+
					Забезпечено повну енергетичну автономію	+
					Будинку культури та безперебійну роботу закладу в умовах можливих відключень електроенергії	+
					Сума економії витрати місцевого бюджету на оплату електричної енергії	щонайменше на 150 тис. грн/рік
Місцева програма розвитку	Програма урочистостей та святкових заходів в Литовезькій сільській раді					
	- <i>Фестиваль «Всеволож FEST»</i>	24	Литовезька сільська рада, ГО «Побужжя»	Кількість створених локацій для проведення активностей	4 од. (виставкова, дитяча, спортивна, гастрономічна)	
				Кількість відвідувачів фестивалю	щонайменше 300 осіб	

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення	
4.3.2. Облаштувати молодіжну інфраструктуру в громаді	Місцева програма розвитку	Програма підтримки молоді Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки					
		- <i>Облаштування молодіжного простору в адміністративній будівлі села Заболотці</i>	12	Литовезька сільська рада, староста Заболотцівського старостинського округу, ГО «БІЛИЧАНКА»	Облаштовано молодіжний простір	+	
					Кількість проведених заходів	щонайменше 15 у перший рік	
					Кількість молоді, що користується простором	щонайменше 60 осіб	
	Місцева програма розвитку	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Литовезької сільської ради					
		- <i>Капітальний ремонт парку з урахуванням потреб інклюзивності в с. Литовеж</i>	12	Литовезька сільська рада	Облаштовано молодіжний простір	+	
				Кількість проведених заходів	щонайменше 15 у перший рік		
				Кількість молоді, що користується простором	щонайменше 60 осіб		
4.3.3. Розширення мережу спортивних споруд та об'єктів з урахуванням потреб маломобільних груп населення	Місцева програма розвитку	Програма підтримки молоді Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки					
		- <i>Облаштування футбольного поля зі штучним покриттям с. Заболотці</i>	24	Литовезька сільська рада, староста Заболотцівського старостинського округу	Побудовано футбольне поле зі штучним покриттям	+	
					Кількість проведено спортивних заходів	не менше 10 у перший рік	
				Кількість молоді, що користується футбольним полем	270 осіб		
4.3.4. Розвинути нові та популяризувати традиційні види спорту	Місцева програма розвитку	Програма розвитку фізичної культури, спорту та туризму на території Литовезької сільської ради					
		- <i>Розробка і впровадження програм популяризації спорту в школах</i>	24	Литовезька сільська рада	Кількість створених нових спортивних секцій та клубів	щонайменше 2 од.	
					Кількість осіб, які беруть участь спортивних заходах, які проводяться в громаді	щонайменше 100 осіб	
				Кількість модернізованих об'єктів спортивної інфраструктури громади	3 од.		
		Програма розвитку освіти Литовезької територіальної громади на 2023-2027 роки					
		- <i>Спортивне орієнтування, як вид спорту у Литовезькій громаді</i>	24	Литовезька сільська рада	Створено секцію спортивного орієнтування в громаді	+	
				Кількість залучених учасників до регулярних занять	щонайменше 50 осіб		
				Кількість проведених змагань із залученням сусідніх громад	щонайменше 1 захід в рік		
			Кількість придбаного спортивного інвентаря	50 од.			

Завдання Стратегії	Інструмент реалізації (тип)	Орієнтовна назва інструмента реалізації	Строк реалізації (у місяцях)	Відповідальні виконавці	Індикатори	Цільове значення
					Підготовлено тренера та інструктора	+
					Кількість розроблених карт різних маршрутів місцевості для орієнтування	5 од.
4.4.4. Створити умови для розширення ролі активної молоді та представників громадянського суспільства у житті громади	Місцева програма розвитку	Програми з реалізації молодіжної політики у Литовезькій сільській територіальній громаді на 2026-2028 роки				
		- <i>Молодь Литовежа: простір можливостей – розвиток та підтримка молодіжних просторів</i>	24	Литовезька сільська рада	Кількість проведених заходів за участі молоді	щонайменше 7 заходів
					Кількість осіб, які взяли участь у заходах	щонайменше 70 осіб
					Кількість придбаних об'єктів для молодіжної інфраструктури	2 од.
		- <i>Актуальність молодіжної ради в житті громади</i>	24	Литовезька сільська рада	Кількість розроблених проєктів	щонайменше 5 проєктів протягом року
					Кількість проведених заходів	5 од. (4 майстер-класи та 1 форум для молоді)
				Кількість регіональних молодіжних форумів, в яких взяли участь представники молоді громади	3 заходи	